

Telman Orucov

**“Dünyanın gizli
tarixinin
mükəmməl tədqiqat
təşəbbüsü”**

Milli Virtual Kitabxananın təqdimatında

2011

Milli Virtual Kitabxananın təqdimatında

Telman ORUCOV

Dünyanın gizli tarixinin mükəmməl tədqiqat təşəbbüsü

**(Conatan Blekin “Dünyanın gizli tarixi” kitabı
haqda qeydlər)**

**Fövqəltəbii qüvvələrə fərqli prizmadan
yanaşma**

**YYSQ - Milli Virtual Kitabxananın
e-nəşri N 70 (2011)**

**Şəbəkə redaktoru və e-nəşrə hazırlayanı:
Aydın Xan (Əbilov) - yazar-kulturoloq**

YYSQ - Milli Virtual Kitabxana

Bakı - 2011

Tarixi tədqiq edənlər, araşdırıanlar tək-cə hadisələrə, şəxsiyyətlərin hərəkətlərinə və onların motivlərinə nüfuz etməklə kifayətlənməyib, həm də geoloji plasta andıran bir səviyyədə meydana çıxan digər növ süxurlara bənzər köməkçi mənərə cəhətlərinə, ştrixlərə diqqət yetirməmiş qalmırlar. İnsan cəmiyyətinin, sivilisasiyanın tarixi indiyədək nə qədər diqqətlə öyrənilsə də, hər yeni nəsil öz araşdırmaları ilə ona nə-sə daha bir şey əlavə edir, qızıl axtaranlar kimi böyük qum kütləsini arası kəsilmədən yumaqla orada hansısa qiymətli dənəcikləri tapmağa çalışır. Axı hər bir dövrün salnaməsi tək-cə təsvir edilən həlledici hadisələrdən və görkəmli şəxsiyyətlərin fəaliyyətlərindən ibarət deyil, onları bir qayda olaraq çox sayda digər proseslər və həmçinin o qədər də məşhur olmayan iştirakçılar müşayiət edir. Bu hadisələr və onların meydana gəlmə motivləri çox vaxt sirlərdən hali olmur və baş vurduğumuz müəmmalar dənizində biz yalnız uzaqdan da gözəçarpan kiçik adaları və ya atolları seyr edirik, tarix adlanan okeanın təbiətinə aid olan cəhətlərə, ən azı su altında gizlənən mərcan riflərə o qədər də əhəmiyyət vermirik. Elmi, əsasən materialist baxışların aparıcı rol oynadığı bir vaxtda isə biz çox hallarda ruhla əlaqədar olan məsələlərə hətta istehza ilə yanaşırıq. İngilis yazıçısı Conatan Blekin “Dünyanın gizli tarixi” əsəri vaxtilə bestsellər (hərfi mənada “daha yaxşı satılan”

mənasını versə də, daha çox oxunan ifadəsi kimi işlənir) kimi məşhurlaşsa da, iyirmi iki il sonra, 2010-cu ildə Londonda yenidən və bir sıra əlavələrlə nəşr edilib. Kitabda fəvqəltəbii qüvvələrin mistik və məxfiliklərindən xəbər verən hadisələrin izahına cəhd edilmişdir. Müəllif gizli cəmiyyətlərin, guya ağılsız qoca adamların dünyanı idarə etmək qəsdindən başqa bir şey olmadığı barədəki cari ideyalardan uzaqlaşmağı bacarmış, əvəzində göstərməyə çalışmışdır ki, həmin qadınlar və kişilər, cavanlar və qocalar gizli spiritualizm (dünyanın mahiyyətinin ruhi başlanğıc olduğunu təsdiq edən, materiyaya ruhun, allahın yaratdığı kimi baxan fəlsəfi təlim) barədəki qədim cərəyanların mühafizəçiləri olmaqla, əslində bizə nəsə bir mühüm şeyi demək istəyib. Bu, materializm dalğasının geri dönməsi ilə əlaqədar olaraq indi mütəşəkki dinin (söhbət Xristian dinindən gedir) tənəzzülə uğradığı bir şəraitdə xüsusilə vacibdir. Gizli spiritualizmin müxtəlif cərəyanların hamısı, mümkün olduğu qədər bu yolla diqqəti cəlb edir. Kitab məhz mistik və fəvqəltəbii məxfilikləri təsvir etməyə çalışır və dünyanın elə bir tarixidir ki, müəyyən sirli cəmiyyətlərdə əsrlər boyu öyrənilib. Müəllif göstərməyə çalışır ki, kosmosun başlanğıcı, onun tarixi və gələcəyi- yaradıcı allahların və ruhların, maqların və baş çıxaranların, böyük tarixi şəxsiyyətlərin ulduzlar tərəfindən idarə

olunması və mələklər tərəfindən ilhamlandırılması barədəki mistik təxəyüllərlə yanaşı, güman ki, tarixdə iqtisadi və dar siyasi məsələlərdən savayı daha dərin, daha zəngin nümunələr olub. Bu nümunələr bir qayda olaraq düşüncələrdə fəvqəltəbii kimi qəbul olunur və əgər elm hər şeyin mövcudluğunu ifadə edirsə, deməli, onda bunlar heç bir vəchlə baş verməməli idi. Əsərdə ənənəvi olaraq bir-birindən şübhələnən qrupların-frimasionların, antroposofistlərin, katolik mistiklərin, rəssamların, alimlərin baxışlarına müraciət edilir. Onların hamısını isə, ümumilikdə daim can atdıqları ruhi təcrübə aparmaq arzusu birləşdirirdi. Həqiqi spiritual təcrübələr belə uzağa gedirsə, deməli adamlardan bəziləri vergi ilə doğulub. Əgər bəzi adamlar öz baxışlarını realizə etmək üçün kifayət qədər təxəyyülə malikdirsə, bu təxəyyülün özü real olan şeyləri görmək vasitəsidir. Güman etmək olar ki, təxəyyül həmçinin elə görmə orqanıdır ki, o məşq edilə, təkmilləşə bilər. Bu tarixin özündəki qüdrətli və mükafatlandırılmış SİRR Mariya Maqdalında, Leonardo da Vinçidə, Tereza Avillalıda, Uilyam Şekspirdə, Corc Vaşinqtonda və tarixi yaradan çox adamlarda var idi. Dünyanın belə tarixi müxtəlif epoxalarda mövcud olmuş həqiqi gizli cəmiyyətlərin öyrənilməsindən ibarətdir. Bugünkü baxışlar nöqtəyi-nəzərindən deyilənlər tam səfeh bir iş kimi görünə bilər, lakin qeyri-adi

adamların böyük bir hissəsi tarixi yaratmaqla yanaşı, həm də inanc subyektləri olub. Qədim dünyanın tarixçiləri, Misir sivilizasiyasının başlanğıcından Romanın tənəzzülünə qədər, Fiva, Elois və Efes kimi yerlərdə keşişlərlə əhatə olunmuş ictimai məbədlərin belə gizli cəmiyyətlərlə bağlı olmasından bizə söhbət açılar. Siyasi və mədəni elita meditasiya texnikasına öyrədilirdi. Hazırlıq işlərindən sonra Platon, Esxil, Böyük Aleksandr, Avqust, Tsitseron və digərləri gizli fəlsəfədən həli idilər. Müxtəlif dövrlərdə bu “məktəblər” tərəfindən istifadə edilən vasitələrə həmçinin sensor məhrumiyyətlər, nəfəs alma təcrübələri, müqəddəs rəqs, drama, hallusinasiya dərmanları və digər eksperiment metodları daxil edildi. Çox sayda məşhur adamlar təəccüblü şəkildə ezoterik fəlsəfəni müstəsna olaraq həsr edilənlər üçün nəzərdə tutulan sirli, qapalı təlim kimi, mistik vəziyyəti isə gizli cəmiyyətlərdə gizli qaydada öyrədirdilər. İsaak Nyuton, heç şübhəsiz, yaşlı ömrü boyu əlkimya ilə məşğul olmuşdu və bunu özü üçün daha mühüm iş kimi qiymətləndirirdi. Corc Vaşinqton onun adını daşıyacaq paytaxt şəhərinin əsasını qoyarkən göydəki böyük ruhu köməyə çağırırmışdı. Napoleon deyəndəki ona ulduzlar bələdçilik edir, bu heç də nitqi gözəlləşdirən obraz əlavəsi deyildi. O, deyirdi ki, böyük ruh ona öz taleyini göstərmişdi və bir şəxs kimi onu uğurlu və bəxti gətirən edib. Qədim dünyanın

ikonoqrafiyasında və heykəltəraşlığında Zaratustra dövründən başlayaraq Sirli Məktəblərin gizli göstərişlərini bilmək, əldə lülə şəklində bükülmüş kağızı tutmaq qaydasında ifadə olunurdu. Bu ənənə müasir dövrdə də davam etməkdədir və bu gün dünyanın bir çox şəhərlərindəki ictimai heykəllər bu qaydanın təsirinin necə geniş yayıldığını nümayiş etdirir. Heç də çox uzaqlara səyahət etmək lazım gəlmir ki, gizli kultların okkult (okkultizm dünyada elmi cəhətdən dərk olunmayan, yalnız “seçilmişlər”, “həsr edilmişlər” tərəfindən dərk edilən sirrli, fəvqəltəbii qüvvələr haqqında guya mövhumatçı hesab edilən anlayışlar sistemidir) simvollarını tapmaq mümkün olsun. Gizli cəmiyyətlərin daha çox məxfiliyi öyrətməsi yalnız şifahi yolla baş verirdi. Digər hissələr qəsdən aydın olmayan şəkildə yazılırdı ki, kənar adamların onları başa düşməsi qeyri-mümkün olsun. Bütün dünyada mövcud olan müxtəlif ənənələr biri digərlərini işıqlandırır. Lakin ezoterik (gizli) təlimlər daha çox Qərb ölkələrində gizlədilirdi. Ənənələr arasında potensional münaqişələr də yox deyildir. Məsələn, sufi ənənəsi ilə müqayisədə hind ənənəsində reinkarnasiyanın – yenidən doğulmanın vurğulanması daha geniş yer tuturdu. Fikir məktəbləri və gizli cəmiyyətlər həqiqi ənənədən meydana gəlirdi. Beləliklə, Kabala, tərki-dünya, Sufizm, Tampliyerlər, ezoterik

frimasonluq, Martinizm, Madam Blavatskaya teosofiyası və antroposofiya, onların tərkib hissəsi hesab olunmalıdır. “Frimasonlar və ya masonlar hərfi mənada “azad bənnalar” deməkdir, dini-etik cəmiyyətin üzvləri olub, onlar mənəvi xüsusi öztəkmilləşməni moizə etməklə yanaşı, xüsusi məralimləri keçirir və məxfilikləri ilə seçilirdilər. Teosofiya insan ruhunun ilahiliklə birləşməsi barədə din-mistik təlimdir. Antroposofiya teosofiyanın növlərindən biridir). “Əbədi fəlsəfənin” əvvəlki cəhdləri bayağı, şit olanların, – “bizim hamımız eyni dərinin “altındayıq”, “Məhəbbət özünün mükafatıdır” kimi düşüncələrin müəyyənləşməsinə, tanınmasına meyl edirdi. Bütün dünyadan olan Sirlə məktəblərin və gizli cəmiyyətlərin tanınmasının öyrənilməsi hələ də çoxlarını hiddətləndirir və onlar ümumi düşüncəyə təhlükə hesab edilir. Bu gün alimlər deyə bilərmə ki, ən böyük ağrı anlarında ürəyinin dərinliklərindəkini ifadə etməklə göylərə yalvarmağın əhəmiyyəti yoxdur, çünki sən oradan heç bir cavab almayacaqsan. İnsanın borcu böyüməkdir, yaşa dolmaqdır, bu laqeydlik şəraitlərinə gəlməyə öyrənməkdir. Kainat isə müxtəlifdir, çünki onu bəşəriyyət öz ağılında düzəldib. Bu tarixdə kainat antroposentrikdir (bu təminə görə insan Kainatın mərkəzidir və bütün dünyanın son məqsədidir), onun hər bir sadə təcrübəsi düzləndirilərək bəşəriyyətə doğru istiqamətlənib. Bu

kainat bizi min illər ərzində qidalandırmış, həm də unikal olan bir şeyə kömək edib ki, bu da insan şüurudur. Şüur bizim hər birimizi fərd olaraq inkişaf etdirir və həyatımızdakı ən böyük anlara doğru irəli aparır. Nəzərə alın ki, siz qışqıranda kainat rəğbətlə sizə doğru çevriləcək. Siz həyatınızdakı yol ayrıcına gəlib çıxanda, bütöv kainat öz nəfəsini dayandıracaq, görsün ki, siz hansı yolu seçirsiniz. Alimlər Sirlər haqqında danışa bilər və kainatla hər bir sadə hissəciyin digər hissəciklə əlaqədə olması ilə maraqlana bilərlər. Elmdə kainat cisimi ağıldan qabaq gəlir. Ağıl cisimin macərəsidir, bir alim o qədər uzağa gedir ki, onu “cisimin xəstəliyi” kimi təsvir edir. Bu bir faktdır ki, bəzi aparıcı alimlər kosmosa qədim baxış yolunun mümkünlüyünü yenidən, artıq rəğbət əlaməti altında görməyə başladı. Baxmayaraq ki, yeni hissiyat metafizikaya (dialektikaya əks olan idrak metodu) azacıq dözümlülük göstərir, ancaq qədim dünyanın kosmoqoniyası (astronomiyanın göy cisimlərinin və onların sistemlərinin mənşəyinə və inkişafına həsr olunmuş fəsili) bəzi tarixçilərin mümkün saydıqları kimi, ideyaların düzgün, gözəl fəlsəfi məşımıdır. Bu sistemlər arasındakı fərqlərin açarı ondadır ki, onlar başqa-başqa şeyləri təsvir edirlər. Qədim fəlsəfə kainat barədə təcrübəmizin bilavasitə baş verdiyi kimi bizə gəlib çatdığını ifadə edir. Elm üçün ifadə edilən böyük möcüzə fiziki kainatdır.

Ezoterik fəlsəfə üçün böyük möcüzə isə insan şüurudur. Bir qədər geniş prizmadan yanaşdıqda idealizmin və materializmin vəhdəti çox güclü şeydir və işləməyə qadirdir. Alimlər adətən amillərin müxtəlif qoyuluşları arasındakı tarazlıqların qeyri-adi seriyalarına aludə olurlar, bu amillər isə güman ki, yer üzərindəki həyatı qurmaq naminə zəruridir. Burada soyuq və isti, rütubətlə quraqlıq arasında, Yerin Günəşdən bu qədər uzaq olması və Günəş evolyusiyasının xüsusi səhnəsində qərar tutması (nə istidir, nə də soyuqdur) kimi tarazlıqar terminləri barədə söhbət gedir. Daha fundamental səviyyədə materiya öz qaydasında dərk edilməlidir, cazibə qüvvələrinin və elektromaqnetizmin hər biri xüsusi dərəcədə olmalıdır. Allahlara, mələklərə və ruhlara, onlar böyük kosmik zəkadan, başqa sözlə Fikir-Varlıqdan əmələ gəldiklərinə görə inanılmalı idi. Bu böyük Fikir – Varlıqlar özlərini xalq vasitəsi ilə ifadə edirdi. Sonralar göründüyü kimi, allahlar, mələklər və ruhlar millətlərin talelərində böyük dəyişikliklərin baş verməsi yaxınlaşan bir vaxtda gələ bilirdi. Bunların gözə çarpması əksər hallarda fərdi qaydada olurdu. Misal üçün, Böyük Aleksandr və ya Napoleon böyük ruh üçün vasitə idilər. Heç kəs onlara əks çıxmağı bacarmadı və ruh onları tərk edənə qədər nə edirdilərsə, hər şeydə uğur qazanırdılar.

Dünyanın yaranmasının başlanğıcı Elm və din onunla razılaşır ki, başlanğıcda kosmos heç nə vəziyyətindən materiyanın mövcudluğuna doğru hərəkət etdi. Lakin elm bu sehrli dəyişiklik barədə az şey deyə bildi, deyilənlərin hamısı yüksək dərəcədə spekulativ xarakter daşıyırdı. Alimlər hətta bütün cisimlərin bir dəfə yaranması və ya onun yaranmaqda olmasının davam etməsi barədə müddəalar irəli sürməyə görə fərqli qruplara bölündülər. Qədim dünyanın özünü bu işə həsr etmiş keşişləri arasında isə, əksinə, gözəl yekdillik var idi. Onların gizli təlimləri dünyanın böyük dinlərinin müqəddəs mətnlərində kodlaşdırılmışdı. Başlanğıcda boşluğu andıran materiya var idi, bu yaxşı olmaqla, işıqdan daha zərif idi. Sonra müstəsna qaydada, yaxşı olan qaz gəldi. Əgər insan gözü tarixin dan şəfaqlərinə baxsaydı, bu ona geniş kosmik duman, çən kimi görünə bilərdi. Bu qaz və ya çən bütün Yaşayanların Anası idi, həyatın yaranması üçün lazım olan hər şeyi özündə daşıyırdı. Ana İlahə, Yeri həmçinin bəzi hallarda belə adlandırırlar, öz tarixi boyunca metamorfozaya uğrayacaq və çox müxtəlif formaları və adları qəbul edəcəkdə. Lakin başlanğıcda “Yer formasız və boşluq idi”. Bu vaxt tarix üçün taleyin ilkin böyük dəyişilməsi gəldi. Bibliyanın hekayətləri davam edir: “Qaranlıq yer üzünü örtmüşdü”. Bibliyanın ezoterik ənənə içərisində çalışan təfsirçilərinə müvafiq olaraq bu, kitabın

nəql etmə yolu idi ki, Ana İlahə yandırıcı quru küləyin hücumuna məruz qaldı, o az qala bütünlüklə həyatın potensialını məhv etmişdi. Allahın zəkasından ilk dəfə əmələ gələn nazik toxunmuş dumanlar qəflətən ikinci mənşə tərəfindən yoxlandı. Bu, astronomların müşahidə etdikləri nadir və effektiv fenomenə – ulduzun ölməsinə bənzəyən güclü tufan idi. Güman etmək olar ki, istisna kimi bu, başlanğıcda tam ölçüdə bütöv kainatı doldurmuşdu. Ana İlahə çox vaxt sevən, həyat verən və işıqlandıran şəxs kimi xatırlanır. Lakin o, həm də dəhşətli xüsusiyyətə malikdir, lazım gəldikdə döyüşkən olurdu. Misal üçün, qədim Frigiya xalqı arasında o, şirlərlə dolu olan döyüş arabasında gəzən mərhəmətsiz ilahə Kibela kimi qiymətləndirilirdi. Allahın zəkasından çıxan ilk varlıq Yer in ilahəsi kimi metamorfozaya uğramışdısa, ikinci əmələ gələn allah Saturna çevrildi. Saturn öz izini Günəş sisteminin hədlərində qoyacaqdı. Misir mifologiyasında isə Saturn Yeri saxsı təkərlərlə yumşaldan Ptah idi və bir çox əsatirlərdə Saturnun titulu “Rex Mundi” – “Dünyanın çarı” və ya “Bu dünyanın hökmdarı” idi. Bizim maddi həyatımız onun nəzarətində idi. Saturnun ucbatından bizim həyatımız olduqca çətin idi. Çünki Saturnun hər bir qılıncı iki dilli idi və hər bir tacı tikandan düzəldilmişdi. Saturn bizi öz hədlərimizə atırdı. Bu olduqca çətin bir hal olmalı

idi ki, Kosmosda həyat üçün olan potensial hələ doğulmamışdan əvvəl məhv ola, sola bilərdi. Kosmos bütün əbədilik dövründə ölü cisimin nəhayətsiz dəyişilməsi yeri kimi qala bilərdi. Tarix boyunca biz görəcəyik ki, Saturn müxtəlif vaxtlarda və müxtəlif maskalar altında mumiyalanmış bəşəriyyətdə öz məqsədinə çatmaq və ondan kənardakı həyatı əzib sıxmaq üçün geri döner. Bu tarixin sonunda biz həmçinin görəcəyik ki, onun ən həlledici ixtirası, gizli cəmiyyətlər tərəfindən uzun müddət xəbər verilən hadisə kimi, gözlənilmədiyi tək, qısa müddətdə yer tutmağa müvəffəq oldu. Saturnun Ana Yer üzərindəki tiraniyası, onun kosmosdan kənar bütün həyat potensialını əzməsi sahəsindəki qanlı cəhdi, insan ağı ilə ölçülə bilməyən geniş dövrlərdə davam edir. Onun tiraniyası mahiyyətə devrilmişdir və Saturn əgər tamamilə məğlub edilməmişdirsə, nəzarətdə saxlanır və öz sferasında qapadılmışdır. Bəs bu qələbə necə əldə edilmişdir? Bibliyada dünyanın yaranması üçün, əlbəttə, iki izah vardır. İkincisi isə, Müqəddəs İoannın “İncil”indədir və bu daha dolğun olmaqla “Başlanğıc” kitabının kodunun açılmasına kömək edir. Bu günlər kilsə müstəsna olan və radikal monoteizmi möizə edir. Bu çox güman ki, müəyyən qədər elmin ağalığ etməsi ilə əlaqədardır. Xristianlığa dostcasına yanaşan elmdə Allah kainatda fərqlənməyən və daimiliyi müəyyən oluna bilinməyən səviyyəyə

kiçildilir. Lakin tarixi reallıq ondan ibarətdir ki, xristianlıq yüksəldiyi regionların köhnə dillərində kök atmışdır və onların hamısı politeist (çoxallahlı) və astronomik xarakterli idi. Erkən xristianların inamları bunu əks etdirir. Onlar üçün spiritualizm aktual ruhlarla kommersiya aparmaq mənasını verirdi. Xristian kilsələri – Romadakı Müqəddəs Pyotr kilsəsindən tutmuş kiçik məhəllə kilsələrinə qədər, bütün dünyadakı qədim müqəddəs quyuları, müqəddəs kahaları, məbədləri və Sırrlı məktəbləri olan şəhərlərdə tikilmişdir. Tarix boyu bunlara bənzər müəyyən şəhərlər ruhlar üçün baş giriş qapısı kimi qiymətləndirilirdi. Bütün xristian kilsələri astronomik qaydada düzülmüşdür, kilsənin həsr edildiyi müqəddəs gündəki tək şərqə istiqamətlənmişdir. Parisdəki Notr-Dam kilsəsindən Barselonadakı Saqrada Familiaya qədər böyük kafedral kilsələrin hamısı astronomik və astroloji simvollarla örtülmüşdür. Bu ənənə yenə də davam edir. Müasir kilsə xadimləri çox vaxt astrologiyanı məhkum edirlər, lakin heç kəs bunu inkar edə bilməz ki, misal üçün, böyük Xristian bayramlarının hamısı astronomik qaydada müəyyənləşdirilmişdir – Pasxa bütöv aydan sonrakı ilk Bazar gününə təsadüf edir və ya Milad bayramı qışda Günəş dönüşündən sonrakı ilk günə düşür. Bu vaxt qalxan Günəş üfüqdə dönəndə görünən şəkildə geriye doğru hərəkət etməyə

başlayır. (Astrologiya insan təbiətinin göylərin əlamətlərində başa düşülməli olan bir birlik sistemidir. O, astronomiyanın anası olmaqla astronomik müşahidələrlə yaxından bağlı olan tətbiqi elm hesab olunurdu. İslam astroloqları göy cisimlərinin hərəkətini dəqiq qaydada öyrənib, ona əvvəlcədən xəbər verirdilər. Bu yolla onlar varlı himayəçilərinin bəxtini müəyyən edirdilər. Müsəlman astroloqlar Yerin öz oxu ətrafında və Günəş ətrafında fırlanması qənaətinə gəlmişdilər. Onların Göy cisimlərinin hərəkəti barədəki cədvəlləri yunanınkılardan çox qabağa getmişdi.) Bütün dinlər öyrədir ki, ağıl materiyadan qabaq gəlmişdir. Hamı anlayır ki, dünyanın yaranması bir sıra əmələ gəlmə seriyaları kimi yer tutmuşdur və onlar universal qaydada ruhi varlıqların iyerarxiyası, allahlar və ya mələklər kimi əyani şəkildədir. Mələklərin, böyük mələklərin iyerarxiyası həmişə kilsə təliminin bir hissəsi olmuşdur. Müxtəlif ordenlərdə mələklər ulduzların və planetlərin allahları kimi tanınır. Kilsə rəssamlığında və arxitekturasında hər yerdə dörd xeruvim: Öküz, Şir, Qartal və Mələk kimi rəmzləndirilir. Onların astronomik oxşarlığına sübut təxəyyüldə onların xatırlanmasına əsaslanır: Öküz Taurusdur, Şir Leodur, Qartal Əqrəbdir, Mələk isə Akvariusdur. Bibliyanın “Başlanğıc” kitabında 1:26 cümləsi, adətən “Başlanğıcda Allah Göyü və Yeri düzəltdi” kimi tərcümə olunur. Lakin fakt

orasındadır ki, bəzi Bibliya alimləri onlara yalnız təzyiq göstərildikdə, bunu qəbul edirlər ki, “Elohim” sözü burada “Allah” kimi tərcümə edilsə də, cəm şəkildədir. Bu kəlam mahiyyətə belə oxunmalıdır ki, “Başlanğıcda” allahlar Göyü və Yeri düzəldilər. Dünyanın yaranması dramasında ikinci böyük səhnə Günəş allahın Ana Yeri Saturndan xilas etmək üçün gəldiyi vaxta təsadüf edir. Təxəyyül gözündə Günəş gözəl və şüa verən gənc oğlandır. O döyüş arabasında gəzir və musiqi çalır. O çoxlu adlara malikdir – Hindistanda Krişna, Yunanıstanda Apollon öz vücudu ilə tufanın ortasında qalxanda, Saturnun zülmətini arxaya tullayır, Saturn kosmosu dövrəyə alan nəhəng əjdahaya və ya ilana bənzəyənə qədər bu davam edir. Sirli məktəblərin öyrətdiyi kimi Günəşin qələbəsi təmiz mineral kosmosdan, ani olaraq bitki həyatını daşıyan kosmosa keçmək idi. Sehrli ənənəyə əsasən erkən və ən primitiv bitki həyatı formasında sadə rüşeymlər, tora bənzəyən geniş yayılan strukturlarla birləşib, cəm halda bütün kainatı doldurmuşdu. Hindistanın müqəddəs kitabları olan “Vedalar”ın izahında bu yaranma səhnəsi “İndranın toru”, işıqlanmanın nəhayətsiz olaraq işıq verən toru idi. O daim müdaxilə edən təhlükələrdə yaşayırdı, birlikdə işıq dalğası kimi gəlib, sonra yenidən dağılırdı. Vaxt keçirdi və bu təhlükələrdən bəziləri birlikdə daha çox daimi olmaqla dalğalanmağa başlayırdı

və işıq axını bir-birinə bənzəyən üç formaya bölünürdü. Təxəyyül təəssüratı bunu kiçik uşağa bənzər kimi xatırlayır. Burada rütubətli duman və yaşıl işıq verən günəşli hava vardır. Geniş bitki varlığı kosmosun özəyində idi. Onun yumşaq və işıq verən bədən üzvləri kosmosun bütün dörd guşəsinə yayılırdı, bu Adəm idi. Bura Cənnət idi. Çünki burada hələ kosmosa aid olan heç bir heyvan ünsürü yox idi. Adəmin heç bir arzusu, həmçinin onun hansısa bir qayğısı və ya narazılığı yox idi. Adəm sonsuz bahar mövsümündə olan dünyada yaşayırdı. Təbiət süd şirəsi şəklində olan ardı kəsilməyən qida ehtiyatı məhsulu əmələ gətirirdi, buna bənzərini biz bu gün zəncirotularında tapa bilərik. Belə xoşbəxt boşluğun abidələrini, bizə gəlib çatmış çoxdöşlü Ana İlahənin heykəllərində görürük. Vaxt keçdikcə bitki formaları daha mürəkkəb, daha çox bu günkü bitkilərə oxşayan oldu. Biz güman edə bilərik ki, dünyanın yaranmasının gizli tarixi, yaranmanın elmi tarixi üzərinə mübahisəli yolla kölgə salır. Mövcudluğun təmiz mineral səhnəsinin arxasınca primitiv bitki səhnəsi ilə əvəz olunması gəldi. Bundan sonra daha mürəkkəb bitkilərin erası baş verdi. Gizli tarixdə bu yalnız labüd olaraq bitki səhnəsindən keçməklə insan həyatına daxil olur. Lakin bitki elementi bugünkü bəşər varlığının yenə də ayrılmaz hissəsi olaraq qalır. Bütün dünyadakı ezoterik təlim bədəninin bitki hissəsi ətrafında axan

nazik enerjilərlə və həmçinin bu ağacdakı “çiçəklərlə” maraqlanır. İnsan bədəninin böyük mərkəzi, işıq dalğaları və Günəşin buraxdığı hərarətlə qidalanır. İnsan bədənində bitki elementi barədəki biliklər indiyədək qalır. Çin təbabətində bu bitki həyatı qüvvəsinin enerji axını “chi” adlanır, bədəni canlandırmaq kimi başa düşülür və həmin zərif enerji şəbəkəsi mühasirəyə alındıqda, qapandıqda xəstəlik meydana gəlir. Bu enerjinin axını müasir materialist elm tərəfindən müəyyən edilməmişdir. Lakin bu heç də həmin təbabəti daha az səmərəli etmir. Bunu çox nəsillərdən ibarət olan xəstələr öz fərdi təcrübələrində yoxlamışlar və lazımınca qiymətləndirmişlər. Əgər meditasiya (gərgin düşünmə) edən Buddanın heykəlini seyr etsək, biz öz daxilinə nüfuz edən adamı görürük, meditasiyanın, onun zəka və ruh cazibəsinin mərkəzi isə heykəlin belindən aşağıdadır. Çünki o beynin sərt, ötəri mentallığından geri çəkilmişdir və özünün daxilindəki mərkəzə gömülmüşdür, bəzən onu “hara” adlandırırlar və o bütün həyatla əlaqədardır. Əgər dünyanın yaranması prosesinə dönsək, “Başlangıç” kitabında kodlaşdırıldığı kimi Adəmin bədəni əvvəlcə çox yumşaq və amorf qaydada idi, onun dərisi zərif olmaqla sonradan bərkiməyə başladı. Sonralar sümüyə çevrilən maddə isə mum kimi idi. Günəşdən hərarət alaraq onun yaşıl bədən üzvləri həmçinin

çəhrayı çalar olmağa başladı. Müəllif Həvvanın meydana gəlməsində də Bibliyanın irəli sürdüyü mülahizələri qəbul etməyərək, bu törəmənin başqa qaydada baş verdiyini göstərir. Adəm möhkəmləndikcə həmçinin ikiyə bölündü, onun bədənindən Həvvanın törəməsi də bitkiyə bənzər bir əmələ gəlmə metodu idi. Sirli məktəblərdə dünyanın yaranması yenidən baş verdi, bu drama üç səhnədən ibarət olmuşdu. Birinci səhnə Saturnun Ana İlahəni əzməsi kimi təsvir edilir. Bu Saturn erası adlanır. İkinci səhnə Günəşin doğulması və onun Ana Yeri Mühafizə etməsindən ibarət idi. Bu çiçək adamının Cənnəti idi və Günəş erası kimi xatırlanır. Üçüncü səhnədə Yer və Günəş aralanır, Yer soyuq və bərk olur. Bu dövrdəki mənzərədə varlıq Sirri məktəbin təxəyyülündə nəhayətsiz uzunluqda olan ilan kimi təqdim olunur. O milyon mil uzunluqda olmaqla kosmosun içərisində öz yolunu toxuyur və bu ilan gözəlliyin bir növünə çevrilir. “Ezekiel” kitabının 28.13. cümləsində deyilir ki, “hər bir qiymətli daş sənin üstünü örtmüşdü”. Ağacın ətrafına dolaşan ilan əhvalatı özündə Yerdəki bitki həyatından heyvan həyatına keçilməsini açıq güman edilən təxəyyülündən xəbər verir. Bitki həyatı doğulmalı olacaq heyvan həyatı üçün beşik rolunu oynadı. Bu, Günaha batma adlanan tarixin (Həvvə və Adəmin günaha batması) mühüm epizodunun başlanğıcı idi. Bitkilər həmçinin

partenogenez adlanan metodla da çoxalıb artırlar. Bu cinsi çoxalma formasıdır. Yumurtalıq mayalanmadan inkişaf edir. Bu çox sayda onurğasız heyvanlara, həmçinin xeyli toxumlu və sporlu bitkilərə xas olan törəmə xüsusiyyətidir. Bitkinin bir hissəsi düşür və yeni bitkiyə çevrilir. Yeni bitki köhnənin davamı kimi qəbul olunur, deməli ölmür. Heyvan dünyasının təkamülü və xarakterik törəmə metodu tam fərqli olmaqla, onu ölümə aparır. Necə ki, aclıq və arzu, həmçinin qeyri-məmnunluğun özü də pozulma kimi, kədər və qorxu kimi hiss olunur.

Həvvanı şirnikləndirən ilan olmuşdursa, bu ilan nədir ki, dünyanı arzu ilə qürrələndirdi, cuşə gətirdi. Çox sayda adam güman edir ki, xristianlıq yalnız bir Şeytanın – başqa sözlə İblis və ya Lutsifer eyni mahiyyətə malikdir, – mövcudluğuna razılıq verir. İblis – Qaranlığın Sahibi materializmin nümayəndəsidir, yunan və Roma mifologiyasında Saturn planeti ilə eyniləşdirilir. Lutsifer- ilan şirnikləndirməkə, bəşəriyyəti heyvan arzusu ilə coşdururdu. Bibliyada İblis və Lutsifer eyni varlıqlar deyillər, “İsaya” kitabında yazılır ki, “Ey Lutsifer, sübhün oğlu, sən göydən necə düşdün”. Dan ulduzu isə, əlbəttə ki, Venera idi. Ona görə də Bibliya Lutsiferi Venera planeti kimi təqdim edir. Lutsiferin və Veneranın (qədim yunan mifologiyasında Afrodita) hər ikisi

heyvani arzu ilə bağlı idi. Alma hər ikisini xatırladan meyvə idi. Lutsifer də Həvvanı alma ilə şirnikləndirdi, Paris isə Veneranı alma ilə dəstəkləməklə, Yelenanın qaçırılmasına və qədim dünyada Böyük Müharibənin (Troya müharibəsinin) baş verməsinə yol açdı. Lutsifer və Venera həmçinin iki mənali şəxsiyyətlərdir. Lutsifer şərdir, ancaq zəruri olan şərdir. Lutsiferin müdaxiləsi olmasaydı, protobəşəriyyət (birinci, ilkin bəşəriyyət) həyatın vegetativ (bitki) formasından uzağa inkişaf edə bilməzdi. Lutsiferin tarixdəki müdaxiləsi nəticəsində insanlar canlandı. Belə bir düşüncədə, biz planetin səthi ilə hərəkət etməyə qadir olduq, həm də başqa bir düşüncədə isə, biz arzu əsasında hərəkət etdik. Heyvan özü haqqında şüurlu qaydada agah olmaya yiyələndi, belə bir xüsusiyyət isə bitkilərə məxsus deyildir. Belə deməyə əsas var ki, Adəm və Həvva “özlərinin çılpaq olduqlarını bildilər” və bu o mənəni verir ki, onlar bədənə malik olmalarından agah olanlara çevrildilər. Bir məsələni də qeyd etmək lazımdır ki, bizə qədim dünyadan Veneranın çox sayda gözəl təmsilçiləri gəlib çatdı, lakin bunların arasında dəhşətli olanlar da var idi. Müqayisə olunmaz bir gözəlliyə malik olan bir qadın barədəki təxəyülün arxasında həm də dəhşətli ilan qadın gizlənir. Müasir elm, yolu azmanın dünyaya necə gəlib çıxmasına bənzər suallara laqeydliklə yanaşır. Və yaxud, təxəyyül və ya

iradə gücü barədə susmağa üstünlük verir. Ancaq qədim insanlar üçün yolu azma, illyüziya, təxəyyül və iradə Kainatın ən böyük qüvvələri arasında idi, bizim öz aqlımız kimi, üç ölçülü məkandan kənarında yaşayırdı. Onlar üçün dünyanın yaranması tarixi, bu şeylərin necə olması barədəki haqq-hesabın mərkəzində dayanırdı. Fridrik Nitsşe deyirdi: “Əgər sən öz daxilində xaosa malik deyilsənsə, sən rəqs edən ulduzun doğulmasına nail ola bilməzsən”. İnsanlar heç vaxt sərbəst yaradıcı olmağa çevrilməyə, igid və ya sevməyə qadir ola bilməyəcəkdir, əgər ki, onlar səhv etməyə, cisimləri olduğundan fərqli kimi görməyə, onların göründüyündən fərqli olmağa inanmağa qadir ola bilməyəcəklər. Biz çox vaxt istədiyimiz kimi olana inanırıq. İnsan təbiəti eyni ilə digər qüvvə kimi formalaşmışdır, bəşər övladı düşünür ki, mən özümün heyvani istəklərimə müqavimət göstərməliyəm. Əlbəttə ki, bu, mənim adi heyvana çevrilməyimi dayandırır, qabiliyyətlərim sırasından fikir və düşüncə bacarığımı üzə çıxarır. Venera ənənəvi olaraq əlində güzgü tutan qaydada təsvir olunur, bu heç də indiki dövrdə güman edildiyi kimi əbəs yerə deyildir. Güzgü arzunu müəyyən etmək üçün əks etmə gücünün simvolu idi. Əks etmə allahı Göydə böyük ifadə allahı olmaqla, Ay idi. Bütün qədim mədəniyyətlərdə Ay tək-cə məhsuldarlığı deyil, həm də fikiri nizamlayırdı. Faktiki olaraq özünü həsr etmiş keşişlər

inanırdılar ki, lazımı şərait yaradılması qaydasında insan fikri mümkün olacaqdır, Kosmos özünü xüsusi qaydada düzəltməli olacaqdır. İnsanın əks etməsinin, düşüncəsinin mümkün olması üçün Günəş və Ay göydə özlərini qaydaya salmalıdırlar ki, Ay Günəşin işığını əks etdirməklə aşağı, Yerə göndərsin. Onlar həmçinin inanırdılar ki, Göydə bu qaydaya salınma insan başının içərisindəki kiçik tərəzidə də təkrar qaydada baş verməlidir. Ay allahı qədim yəhudilərdə Yehovaya (rus dilində Yaxveyə), müsəlmanlar üçün isə Allaha, ən böyük allaha çevrildi. Biz gördük ki, dünyanın yaranması draməsindəki üçüncü böyük səhnədə Ay allahı böyük qələbə çaldı. Beləliklə, Ay erası başladı. Kosmosun ilk üç epoxası – mineral, bitki və heyvan eraları – Saturn günü, Günəş günü və Ay günü, həftənin ilk üç gününün (şənbə, bazar, bazar ertəsinin) adlarında xatırlanır, bunu biz ingilis dilindəki gün adlarında da müşahidə edirik. Həftənin bu günlərində həmin göy cisimlərinin üçü də təkcə özlərinə məxsus səbəbə görə xüsusi qaydada olduqlarından, sonralar bu günlər belə adlanmışlar. Bibliyada “Allahın oğlanları” ifadəsi mələkləri təqdim etmək üçün işlənir, onlar göylərdən aşağı düşən qasidlər idi. Mələklər aşağı enməklə maddi dünyada da iştirak edirdilər. “İnoks kitabı”nda qadınları sevən mələklər barədə söhbət gedir, qeyd edilir ki, adamların uşaqları çoxaldıqda,

onların içərisində gözəl, göz oxşayan qızlar da meydana gəldi. Göyün uşaqları olan mələklər onları gördükdə ehtirasa gəldilər və bir-birlərinə dedilər ki, “Gəlin – qoy adamların uşaqları arasından özümüə arvadlar seçək və onlar bizə uşaq doğsunlar”. Onların hamısı özlərinə arvad götürdü və onlar bu qızları lətafətə və valeh olmağa öyrətdilər və hamilə etdilər. Yer üzərində onlardan olan övladlara bənzəyən uşaqlar əmələ gəldi. Baxmayaraq ki, onlar ruhi varlıq olmaqla əbədi həyat yaşayırdılar, lakin özlərini qadınların qanı ilə pozdular, bədən qanı, həmçinin öləcək və məhv olacaq varlıqların qanını daşıyan uşaqları həyata gətirdilər. Onlar “göydən düşən mələklər” idi. Bütün ənənələrə görə Günəş sisteminin böyük allahlarının sayı yeddidir. Biz yenidən görürük ki, Bibliya hekayətlərində də, yunan və Roma mifologiyalarında olduğu kimi eyni astronomik allahların əhvalatları kodlaşdırılmışdır. İnsan qadınlarını yoldan çıxaran mələklər isə Olimp allahlarından başqa bir şey deyildi. Qədim yunan mifologiyasına görə körpə Yupiter (bu Roma mifologiyasına görə yunanlardakı Zevsin adıdır) atası Saturndan (Kronosdan) gizlədildi. Ana Yer Yupiteri Krit adasında, yeraltı mağarada saxladı. O bilirdi ki, Yupiterin doğulması ilə Saturnun ağalığının sonu gələcəkdir. Saturn həm də öz oğlanları və qızları olan titanlara arxalanırdı. Onlar yeni həyatı udmaq və “Ölüm

kainatı”nı yaratmaq istəyirdilər. Titanlar daim Yupiterin düşmənləri olmalı idilər. Onlar dustaq edildikdə, Yupiter Olimp dağının qeyd-şərtsiz hökmdarına çevrildi. O, allahların çarı və yeni eranın allahı idi. O, gözəl saçlarını tərptəməklə bütöv yeri silkələyirdi. O, yeganə elə güclü allah idi ki, yerə ildırım göndərə bilirdi. Olimp allahları Yupiter, Apollon, Mars, Merkuri, Diana, Afina və digərləri Saturnun qoyduğu məhdudiyətlərə qarşı qiyam qaldırdılar. Olimplilər möcüzəli işlər gördülər və dəhşətli monstrları məğlub etdilər. Yupiter vurulduğu qadını ayıya çevirdiyi kimi, digər İo adlı qızı inəyə çevirmişdi. O, canavara çevirdiyi Likaonu kannibalizminə görə cəzalandırmışdı. Appolon şəhvət bəslədiyi gənci çiçəyə metamorfoza etdi, yaxınlıq etdiyi Dafnanı dəfnə koluna çevirdi. Digər bir Saturndan sonra Günəş, Venera, Ay və Yupiter yer üzərindəki həyatın inkişafını mümkün edən əsaslı şəraitləri yaratmaq işində birləşdilər. Qədim insanlar üçün təbiət qüvvələri qış ərzində yatırdı və baharda – yeni təsirini həyata keçirməklə yenidən oyanırdı. Onlar allah kimi təkamül impulsuna inanırdılar. Əgər yer üstündəki primitiv həyat – bu həyat labüd olaraq bəşər həyatına inkişaf edəcəkdə, – balığa bənzər primitiv formanı aldı. Misirdə bu möcüzəli hadisə heyvan həyatının doğulması, Horun anadan olması kimi məlum idi və onun ilkin formaları Yupiter kimi yarıadam, yarıbalıq idi.

Yunanlar və misirlilər, yunanlar və yəhudilər kimi müxtəlif mədəniyyət paltarlarında olan eyni allaha sitayiş edirdilər. Fənər başlı adamlar sonralar tək buynuz at kimi ideallaşdırıldı. Təkbuynuzlu barədəki kollektiv yaddaş əlbəttə ki, ov edilən varlıq barədə idi. İnsanlar Ana Yerın dizləri üstündə özlərinə sığınacaq tapmalı idilər, lakin dünya təhlükəli məkana çevrildi. Protoinsanlar bütünlüklə yer varlıqlarına çevrilən kimi, həm də insanların əlaqə saxlaması üçün yeni vasitələrin yaradılması zərurəti yarandı. Bu Merkürinin təsirinin nəticəsi idi ki, döş qəfəsi inkişaf etdi. Merkuri həmçinin əyilən və yararlı olan bədən üzvlərini qaydaya qoydu, bu insanların birinin digərinə tərəf hərəkət etməsi və birlikdə işləməsi üçün daha yaxşı idi. Əlbəttə, o, qasid idi və allahları yazılı qaydada təsvir edirdi. O, həmçinin aldatmanın və oğurluğun allahı idi. Qədim insanlar reallığı, bəşəriyyətin və dünyanın təkamülünün tarixini bürclərin ardıcılığında görürdülər, bu, kollektiv qaydada xatırlanır və başa düşülürdü. Onlar üçün dünyanın tarixi ulduzlarda yazılmışdı. XIX əsrdə hinduizmin müqəddəs mətnləri ilk dəfə Avropa dillərinə tərcümə edildikdə, bir çox ezoterik biliklərə əgər əvvəllər ehtiyatla nəzarət olunurdusa, bu vaxt onlar ictimai şüura axmağa başladı. Bu ideyalara aludəçilik Kabalaya və digər Qərb ənənələrinə marağın təzələnməsinə aparıb çıxardı və spiritualizm

maniyasının alovlanmasına kömək etdi. Həmin dövrün böyük intellektuallarından çoxu spiritual fenomenin araşdırılmasında elmi metodologiyanın tətbiq edilməsinə səy göstərməyə maraqlı oldular. Alimlərin daxil olduğu çox sayda aparıcı intellektuallar inanırdılar ki, ezoterik fəlsəfədə nəşə vardır və elmlə fəvqəltəbii hökmən bir yerdə olacaqdır. Növlərin təkamülünün gizli tarixi də hətta elmin nəzərdə tutduğu proqress deyildi. Gizli doktrinaya müvafiq olaraq heyvanlar inkişaf edib, bu gün müşahidə etdiyimiz formalara keçirlər, onlar ulduzların və planetlərin, məsələn, Şir bürcü tərəfindən şirlərin və ya Taurus bürcü tərəfindən öküzlərin təsirinə məruz qalmış olurlar. Kosmik plan belə idi ki, dünyanın bioloji formalarının hamısı tədricən bütün bəşəriyyətlə birləşəcəkdir, bunun da niyyəti bütün yaranmanın tacı olmasıdır. Gizli ənənəyə görə eyni allahlar, eyni yaşayan varlıqlar sonralar klassik yunan mifologiyasında daha inkişaf etmiş formada xatırlanırlar. Qədim mətnlərdə bu era həmçinin nəhənglərə böyük təsir göstərən kimi təsvir edilir. Böyük Aleksandr dövründən adamlar, uzunboylu adamların ölçülərinə şübhə etmək səviyyəsinə yüksəldilər və onlar ikiqat artıq yaşa malik olmaqla ömür sürdülər. Gizli ənənədə Əfqanıstanda bu yaxınlarda taliblərin partlatdıqları nəhəng Bamyan heykəlləri heç də Buddanın nəhəng abidəsi deyildi, müxtəlif hündürlükdəki

nəhənglərin üç həyat ölçülü heykəlləri idi. İlanlar, hörümçəklər, böcəklər və parazit varlıqlar Ayın Qaranlıq tərəfinin qəzəbli təsiri altında formalaşmışdı. Sonra öteri eybəcərlər – bir ayaqlı adamlar, yarasa-adamlar, həşərat – adamlar və quyruqlu adamlar gəlirdi. Qədim Misir tarixçisi Maneto (b.e.III əsrində) Mühafizələrin törəmələrinin ənənələri barədə məlumat verərkən bildirir ki, onlar iki qanadlı bəşər məxluqunu, həmçinin dörd qanadlı və iki sifətli digərlərini, bir bədəni və iki başı olan insan məxluqlarını, keçi budları və başında buynuzları olan ilan varlıqlarını həyata gətirirdilər. Burada həmçinin adam başı olan öküzlər və dörd başlı itlər var idi, axırıncıların quyruğu onların kürəyindən balıq quyruğu kimi uzanırdı və əjdahaya bənzər varlıqlar kimi, bütün növlərdən olan digər monstrlar da var idi. Fantastik ədəbiyyat onları həmin dövrün kollektiv xatirəsi kimi təqdim edir. O vaxtlar insanlar yer üzərində nəhənglərlə, əjdahalarla, su pəriləri ilə, kentavrlarla, təkbuynuzlularla, favnlarla, satirlərlə birlikdə yaşayırdılar. Qozbəllərin, nimfaların və driadların və digər aşağı ruhi varlıqların orduları allahlara və insanlara xidmət edirdilər, onlarla birlikdə vuruşur və bəzən onları sevməyə başlayırdılar. Gizli tarixdə insanlardan əvvəlki inkarnasiya edən axırıncı məxluqlar insanabənzər meymunlar idi. Buna baxmayaraq, gizli tarixdə insanların meymundan əmələ

gəlməsinin deyilməsi düzgün hesab edilmir. İnsanabənzər meymunların bəşəriyyətin degenerasiyasını – nəslinin pozulmasını təmsil etdiyi daha çox güman edilir.

Allahlar, yarımallahlar və qəhrəmanlar

Olimp miflərinin təsvir etdiyi dövrdə allahlar insanlar arasında gəzirdi. Lakin axırncı allahın yer üzərində hökmran olmasının tarixi yunan ənənəsindən fərqli olaraq, bütöv Misir versiyasında verilir. Misirlilər şübhə etmədən inanırdılar ki, özlərinə məxsus olan daha mühüm allahlar nə vaxtsa məhz onların arasında gəzmişdir, onları döyüşə aparmaqla yanaşı, həm də müdrikliklə və yaxşı idarə etmişdir. Herodot Osirisin deyilənlərə görə dəfn edildiyi bir kiçik kilsəyə getməsinə təsvir edir. Hərbi yürüşdən qayıdarkən Osirisi kütlə təbrik alqışları ilə qarşılayırmış, onun hökmranlığı isə qızıl era kimi xatırlanırdı. Onun adı törətmə qabiliyyəti, yaratma xüsusiyyəti ilə bağlıdır.

Osiris ölməz idi və Set öz arvadının namusuna toxunduğuna görə ondan qisas almaq istəsə də, onu öldürə bilməyəcəyini də bilirdi. Yeganə çıxış yolu, yaxasını ondan qurtarmaq idi. Lakin Setin özü də sehrlə qüvvəyə malik idi. Özü və onun şər kohortası (ümum ideyalarla, məqsədlərlə birləşmiş insan qrupu) ay işığında ov edəndə, Set öz görməsində qəflətən İsidanın Osirisi beşikdə

yürütdüyünü gördü. Qadın yatanda o, sevimli cütlüyün üstünə hücum çəkdi. Osirisi on dörd yerə parçaladı və onları yerin müxtəlif guşələrində gizlətdi. Osirisin sevdiyi qadın-Setin arvadı Neptis Osirisin bədənini qazıb çıxardaraq, bir yerə yığdı və arvadı İsidə isə ondan Kainatın ağası olan Horu doğdu. Hor böyüdü, atasının qətlinə görə əmisi Setdən qisas alıb, onu öldürdü. Osiris bu vaxt Dünyanın altında Ölülərin sahibi kimi yaşayırdı. Hor isə Seti taxtdan düşürüb, onun yerini tutdu.

Digər səviyyədə güman ki, bu həm də mövsümlərin erkən dövr etməsi bəzədə məhsuldarlıq mifidir. Sirius ulduzunun göydə görünməsi, bir neçə aydan sonra isə gizlənməsi qədim misirlilər üçün belə əlamət idi ki, Osiris qısa müddətdə yenidən qalxacaq və bu hadisəyə Nilin daşması da borcludur. Ona görə də Misirdə Osirisə taxıl və yay məhsuldarlığı allahı kimi sitayiş edilir. İsidanın da çox arzulanan görünməsi də bizə Sirius kimi tanışdır. Sirius göylərdəki ən parlaq ulduzdur, bitkiləri, eynilə həmçinin heyvan və insan dünyasını dirildən Nilin daşmasının simvoludur, deməli tam mənasında həyat və ölüm məsələsidir. Piramida mətnlərində Osiris deyirdi ki, mən həyatın ağacıyam.

Həmin vaxt inkişaf etmiş fiziki gözlərə dünya çox müxtəlif qaydada görünürdü.

Ovidinin öz “Metamorfozalar”ında yazdığı kimi, bu vaxt insanların və heyvanların analitik forması bizim gördüyümüz kimi deyildi, nəhənglərin, hibridlərin və monsturların dünyası mövcud idi.

Tədricən cisim möhkəmlənməyə başladı. Kəllənin sümük damı möhkəmləndi, Osiris fənərini örtüdü, beləliklə, yuxarıdakı böyük kosmik zəkani süzgəcdən keçirdi. İnsanlar bu vaxt özləri üçün elə bir məkana malik oldular ki, onun içərisində düşünməyi bacardılar.

İnsan şəraitinin bu modelinin arxipini Platonun “Mağara Alleqoriyası”nda tapmaq mümkündür. Dustaqlar mağarada zəncirlənmişdi, onların üzü divara baxırdı, ətrafi görə bilmirdilər. Hadisələr kənardə baş verdi, mağaranın ağzından divara kölgələr düşdü, bu dustaqların reallığı anlamasına səbəb oldu. Fiziki obyektlər, digər tərəfdən sadəcə kölgələr və ya yüksək reallığın əksləri idi.

İdealizmə inanan adam idealistik qaydada təcrübə aparır və həmçinin tarixi prosesləri anlaşılan idealizm kimi başa düşür. Platonun Alleqoriyasında mağara kəllənin sümük daşındır. Kəllə qaranlıqdır, sümük otaq ətlə örtülmüşdür. Gizli doktrinaya müvafiq olaraq kosmos insan beynini elə qaydada yaratmışdır ki,

o özü barədə düşünməyə qadir olsun. İdealist olanlar inanırlar ki, kainat Zəka tərəfindən zəkalar üçün yaradılmışdır.

Dünyanın yaranmasının idealist tarixi minilliklər dövründəki proseslərin və böyük hadisələrin salnaməsidir, burada Günəş, Ay, planetlər və ulduzlar öz yerinə qoyulmuşdur. Bizim şüurumuz indi elə quruluşa malikdir ki, bu da həmçinin göy cisimlərinin bizdən yuxarıda öz qaydasında sıralanması ilə əlaqədardır.

Sehrli keşişlər inanırdılar ki, Osiris Fənəri kəllənin sümüyü altında geri çəkilməklə, bizə bu gün tanış olan qozşəkili dəmir tək öz mövqeyini tutmağa başlamışdı. İnsan sümükləri bərkləşərək maddiyə çevrildi. İnsan kəlləsi bir qədər yarıyaşayan və yarıölyüə çevrildi.

Gizli doktrinanın aksiomasında olduğu kimi ölümün başlanması fikrin doğulması idi. Gizli təlimə müvafiq olaraq, həyatla düşüncə arasında fundamental əkslik vardır. İnsanda həyat prosesləri qidanın həzm edilməsi, nəfəs alma və böyümə prosesidir, bu xeyli dərəcədə şüursuz işdir. Şüur, insanın düşünmək qabiliyyəti yeganə xüsusiyyətdir ki, bu həyatı prosesləri müəyyən qədər yatırtmaqla, onları mümkün edir. İnsan orqanizminin “polad” qüvvələri, hansılar ki, heyvanlarda böyümək və bioloji strukturlaşdırma üçün istifadə edilir, düşünmək üçün lazım olan şəraitlərin yaradılmasından ötəri vacib vasitə rolunu oynayır. Belə

deyirlər ki, bu elə səbəblərdən biridir ki, insanlar buna görə müqayisəli qaydada xəstə heyvanlardır.

Protoinsanlar bitki varlıqları olanda, onlar ölümlə təcrübə aparmırdılar. Heyvan xüsusiyyətlərinə yiyələnməyə başladığında isə ölümün dadını qabaqcadan təcrübədə görməyə başladılar. Bu, yuxu görməklə dolu olan yatmaq təcrübəsinə bənzəyirdi. Sonra bir müddət onlar yenidən maddi dünya içərisində “oyanacaqdılar”. İnsan sümükləri və yerdə yaşayan bədən, bərkiyən və əyilməyən kimi olanda insanlar az qaydada sərbəst hərəkət edirdilər və bu həqiqətən də ağır gətirən bir iş idi. Ölüm çağırışı o vaxta qədər daha bərkdən səslənirdi, bu, demək olar ki, qarşısızalmaz labüdlüyə çevrilirdi. Yuxu ölümə bənzəyəndə qədər dərinləşdi və sonra o ölümə çevrildi.

Bu vaxt insanlar nəticədə həyatın, ölümün və yenidən doğulmanın qəddar dövrəsinin tələsinə düşdülər, bu sikllərdə yaşayan varlıqlar ölməli idi, çünki onlar bir yerdə yaşayırdılar. Orada ataları ölməli idi ki, öz oğlanlarına yol açsınlar, necə ki, kral ölməli idi ki, cavan, daha güclü varisə yol versin.

İnsan şəraiti çox müxtəlif səviyyələrdə dəyişilmişdi. Üçüncü Göz hələ də bu gün olduğundan daha fəal idi və heç də rudimentar (orqanizmin tarixi inkişafı ərzində öz funksiyasını itirən və yox olmaq yolunda olan inkişaf etməmiş orqanlar belə adlanır) orqan

deyildi. Maddi dünyanın dərk edilməsi ruhi qaydada aydın və canlı xarakter daşıyırdı.

Qədim keçmişin müdrik adamları ölümün fikrin oyanması üçün necə vacib olduğunu başa düşürdülər və ona görə də onlar dərk edirdilər ki, tarixi proseslərdə bu qüvvələr necə də bir yerdə toxunulmuşlar.

Bu gün biz bilirik ki, uzaqdakı ulduza baxanda, bundan nə qədərsə əvvəl baş vermiş nəyisə görürük, çünki aradakı vaxt, ulduzdan çıxan işığın yer üzərinə gəlib çatması üçün lazım idi. Qədim insanlar digər bir həqiqəti bilirdilər ki, onlar öz iradələrini seyr edəndə, həmçinin hələ özləri doğulmamışdan xeyli əvvəl formalaşmış nəyəsə baxırdılar. Onlar bilirdilər ki, məhəbbəti yaşadıqda həmçinin gələcək minillik üçün kosmosa təsir göstərəcəklər.

Biz məhəbbəti yaşadıqda böyük kosmik qüvvələrlə qarşılıqlı fəaliyyətlərdə oluruq. Şair Rilke bu həyati hadisəni təsvir edərkən yazırdı ki, “iki adam gecə vaxtı bir yerə gələndə gələcəyi haraylayırlar”.

Xristian mifologiyasında eyni şəxsiyyət, eyni ruhi impuls Mariya Maqdalinanın obrazında yenidən meydana çıxır. Biz ilkin Günaha batma tarixinin arxasınca yollanırıq. Görünür ki, Günaha batma insan ruhunun maddi dünyadan əvvəl mövcudluğa düşməsi

deyildir, Günaha batmaqda insan bədənləri də maddi dünya bərkidicə bərkə çevrilir. Biz Günaha batma dünyasında yaşayırıq. Xristian ənənəsində bəzən “Sofiya” adlanan müdrikiyə biz, yalnız qaranlıqdan və yerin şeytan zonalarından keçməklə və həmçinin özümüzə səyahət etdikdə nail oluruq. Qədim dövrlərdə İsidə yunan müdriklilik ilahəsi Afina kimi tanınırdı. Afinanın isə Pallada adlı tutqun dərilə ögey bacısı vardı və onu hamıdan artıq sevirdi. Bir dəfə onlar Anatoliya düzənliklərində oynayanda Afinanın diqqəti yayındı, bacısından uzaqlaşdıqda çox qorxdı. Həmin vaxtdan o, özünü Afina- Pallada adlandırdı, bacısının xatirəsini əbədiləşdirmək üçün qara ağacdan heykəlini yondu. Bu heykəl Palladium adlanır, Anatoliya xalqı ilahənin öz əli ilə yonulmuş bu heykəli öz paytaxtlarında saxlayırdı. Troya isə dünyanın ən böyük şəhəri idi.

Yunanlar troyalıların bildiklərini bilmək istəyirdilər. Onlar troyalıları qalib gəldikdə, dünya sivilizasiyasında rəhbərlik rolunu onlara keçdi. Sonralar bu, bütün şərafəti ilə Romadan aşağıda dəfn edildi, o vaxta qədər ki, onda imperator Konstantin paytaxtı Konstantinopola keçirdi. Bu şəhər dünyanın spiritualizminin mərkəzinə çevrildi. Böyük qüvvələr, frimasonlar da bu regiona nəzarət imkanını axtardılar.

İnsanların digər varlıqlarla tam ölçüdə müharibəsi gedirdi. Bu varlıqlar əvvəlki epoxlardan olan mübarizlər idi. Neolit dövründəki çaxmaq daşı oğurlayanlar tayfası olan lapiflər və kentavrlar (qədim yunan mifologiyasında yarı adam-yarı at) arasındakı müharibə Parfeonun frizlərində təsvir olunmuşdur. Kentavrlar lapiflərin başçısının toyuna dəvət edilmişdi, lakin burada lapif qadınların ağ, tüksüz bədənini görəndə cəsarət gəlməyə başladılar. Onlar gəlini yerlə sürüyüb, özünü, həmçinin rəfiqələrini və pəj oğlan uşaqlarını zorladılar. Bunun arxasınca gedən döyüşdə Lapif çarı öldürüldü və bundan nəsillər boy davam edən düşmənçilik başlandı.

Sümüklər yoğunlaşdıqca, heyvan dünyası öz çəkisini hiss etməyə başladı. Heyvanlar yaşamaq üçün mübarizə aparmalı idilər. Bəşəriyyət tənəzzülə uğramaqda davam edirdi, bunu da təbiət edirdi. Heyvanların dişləri və caynaqları qırmızı rəng alırdı. Şirlər və canavarlar insanlara hücum edirdilər. Bitkilər tikan böyüdürlər ki, adamların bədənlərini cızsın, ona görə də meyvə yığmaq çətinləşirdi və zəhərli bitkilər çoxalırdı.

Tarix göstərir ki, insanlar digər şüur formalarına malik olan adamları xoşlamırdılar, buna görə də onlar tolerantlığa çətinliklə öyrəşirdilər. Biz bunu müqayisə etdikdə, yalnız avropalıların attseklərə münasibəti, Avstraliyadakı aborijenlərin az qala

genosidə məruz qalması və ya naysistlərin qaraçıları yer üzündən bütünlüklə silmək cəhdi barədə düşünməyə ehtiyac duyuruq. Yəhudilərin hələ Moisey zamanından çox hallarda şüurun yeni formaya salınması ilə üz-üzə dayandığını görə bilərik.

İnsanlar bu vaxt səhv etməkdən, nəyisə seçməkdən və onunla əylənməkdən xali deyildilər. Bu artıq belə bir hadisə deyildi ki, insanlar öz bütün ruhi qidalanmasını Ana Yerin südlü, şirə ilə dolu olan döşlərindən alsın. Təbii hüquq və əxlaqi hüquq artıq heç də eyni şey deyildi. Adamlar yaşamaq üçün mübarizə aparırdılar və özlərini çox vaxt dözümlüyünün hədlərində uzanan kimi görürdülər. Onlar kəşf etdilər ki, irəli aparan yol daim ölüm təhlükəsi törədə bilərdi, lakin əgər bu yolu tutmasalar da, istənilən halda onlar öləcəkdi. Bu vaxtdan onlar riskə getməli oldular. Bu risk nəyisə qiymətləndirməkdən ibarət idi. Uzaqda müəyyən nöqtə var idi, heç bir geri dönmə imkanı yox idi. Onlar kəşf etdilər ki, bu nöqtəyə çatmalıdırlar. Dünya qaranlığa büründü, paradoks məkanına çevrildi, burada əksliklər görüşürdü və bu insan üçün ağırlı idi, dünya isə qəhrəmanlığa çağırırdı.

Qədim yunan mifologiyasında əjdahanı öldürən qəhrəman Kadm öz bacısı Yevronanı axtarırdı. Yevronanı isə, özünü ağ öküz maskası altında gizlədən Zevs aparmışdı. Qəhrəman Kadm tütəyi götürüb çoban kimi maskalandı və yaralı Tifon üçün tütək çalmağa yollandı. Bundan əvvəl heç vaxt musiqi eşitməmiş Tifon yeni qəribə səsi eşitdikdə, trans vəziyyətinə düşdü. Kadma isə lirasının sınımış simi üçün vətər lazım idi. Tufan Zevsin vətərini ona verdi, axı o, ağızından od tüpürə bilirdi, Zevs onu ildırımla vurmaq istəsə də, buna nail ola bilməmişdi. Kadm öz çoban komasına geri qayıtmaq istədiyini dedi, orada o, öz lirasına sim çəkməli idi. Beləliklə, Zevs öz vətərlərini geri aldı, monsturu təəccübləndirə və ona qalib gələ bildi. Mühüm cəhət orasıdır ki, Zevs yalnız qəhrəmanın köməyi ilə xilas oldu. Allahlar artıq insanlara möhtac idi.

Bu gün əgər biz gözəl qadına vurulmuşuqsa, gözəlliyi, böyük ruhi müdrikliyin əlaməti kimi yaxşı görə bilərik. Biz gözəl gözlərə baxanda, yəqin ki, ümid edə bilərik ki, burada həyatın özünün ən vacib sirrini tapacağıq. Herkulesin Deyaniraya, Ariadnanın Teseyə ya Yasonun Medeyaya məhəbbət əhvalatları göstərir ki, adamlar arasında ruhi əlavə artıq dumana bürünmüşə çevrilmişdir. Bu vaxt gözəlliyin gözlərinə baxmaq və orada gördüyümüzdən aldanmaq imkanı mövcud oldu.

Qədim insanlara görə, yer üzərində baş verən hər bir sadə şey ulduzların və planetlərin hərəkətləri ilə idarə olunur. Daha çox sayda hekayətlər bu “poetik” nümunələri, həqiqi və daha realistik mətnləri əmələ gətirdi. Bu qəhrəmanlar isə sadəcə metaforalar idi. Onlar monstrlarla və demonlarla vuruşanda, əks qüvvələr öz şəxsi varlıqlarını, pozulmuş insan canını, bəşər beyninin qaranlıq labirintini sirayətləndirirdilər. Lakin onlar həm də canı və qanı olan real monstrlarla vuruşurdular.

“Köhnə Vəsiyyə”də İöv yaxşı adam kimi xarakterizə olunur, o, bütün pullarını itirmişdi. Onun oğlanları və qızları öldü, o, tamamilə tənha qalmışdı. Bədəni taun çibanları ilə örtülmüşdü. Bu qaydada zərərli olanlar artırdı.

O, ilk bəşər varlığı idi ki, hətta ən vacib və həqiqi dərin fikir barədə düşünürdü. “Həyat ədalətsizdir” deyər düşünərək, İöv itaətsizliklə, göylərə haray çəkirdi.

Dil bizi dünyanı dolaşmağa sövq etməyə qadir idi. Dil bizə fiziki mövcudluq adlandırandan geri çəkilməyə kömək etdi. Dil bizi üstünlüklərə apardıqca, dünyanı daha soyuq, daha qaranlıq və daha hiylə yeri etdi. O, həmçinin bizi qeyri-sağlam, az gümrah etdi. Beləliklə, dil özü ilə yeni növ şüur gətirdi. Bu vaxt dil İovu geri addım atmağa qadir etdi, o, şüurlu olmayanları nəzərə almağa başladı. Həyat ədalətsiz idi. Lakin Allah İovu belə az başa

düşməyinə görə məzəmmət etdi: “Mən Yerin əsasını qoyanda sən haradaydın? Bəs dan ulduzları birlikdə şərq deyəndə və bütün mələklər sevincdən qışqıranda? Dənizin mənşələrinə sən girmisənmi, yaxud dərinliyin dərinliklərində gəzmisənmi? Sənə ölümün qapıları açılmışdımi? Günəşin harada yaşadığını və qaranlığın haradan gəldiyini bilirsənmi?” İovu, biz gözəl yuxudan ayılmaq vaxtı malik olduğumuz hiss xilas etdi.

Bu gün “apokrif” sözü alçaldıcı bir assosiasiya daşıyır, əslində, isə gizlədilən – və ya ezoterik mənasını verir. (Apokrif Bibliya süjetli əsər olub, məzmunu heç də bütünlüklə rəsmi din təlimi ilə üst-üstə düşmür, ona görə də kimsə tərəfindən “müqəddəs” hesab edilmir və qadağan edilmişdir). Apokrif İov Vəsiyyətində o, nəyi bilməməsi şüuruna görə, itirdikləri barədəki şüuruna görə mükafatlanmışdı. İovun oğlanları və qızları ona qaytarıldı, qızları qızıl kəmər taxırdılar. Bir kəmər İova mələklərin dilini, ikincisi, dünyanın yaranmasının sirrini və üçüncüsü, Xeruvimin dilini başa düşmək qabiliyyətini verdi.

Musiqi, matematika və dil qəhrəmanlar arasında icad edildi, astronomiya da bu qəbildən idi. İlk daş dövrələr ulduzların və planetlərin mövqelərini nişan verirdi. Beləliklə, gizli tarixdə ilk dəfə böyük hadisələrin tarixlərinin qeyd olunmasına başlanması mümkün oldu. Gizadakı Şərq tərəfə baxan Sfinkin şir

pəncələrinin arasındakı iri bir daşın üzərində belə yazı vardır: “Bu İlk Zamanın Gözəl Yeridir”. Bu sehrli kəlməni misirlilər zamanın başlanğıcına işarə kimi istifadə edirlər. Sfinks metamorfozalar erasının sonunu, bu gün bizim bildiyimiz bioloji formaların təbiət qanunları kimi qeyd olunmasını nişan verir. Misirlilər Sfinski “Hu” adlandırırlar, bu, “”himayə edən” mənasını verir. Bununla onlar demək istəyirlər ki, yaratmanın, törətmənin geri, köhnə yoluna hansısa sürüşməsinə qarşı mühafizəni həyata keçirirlər. Gizli cəmiyyətlərin təlimində biz ideyaların və təxəyyülün geniş okeanındakı materiyanın kiçik adasında yaşayırıq.

Platonun yazdığına görə Afinanın böyük dövlət xadimi və hüquqşünası Solona Misir keşisləri, böyük Atlantida adası haqqında danışmışdılar. Bu ada doqquz min əvvəl – b.e.ə.9600-cü ilə yaxın dağılmışdı. Atlantida həyat ümumən idilliyə xarakteri daşıyırdı. Fakt orasında idi ki, həyat o qədər yaxşı idi ki, əhali uzun müddət ərzində buna dözə bilmədi və səbirsiz oldu, tənəzzülə uğradı və pozuldu, yenilik və qüvvə axtarmağa başladı. Beləliklə, Zevs onları cəzalandırmağı qərarı aldı. Adalar daşqına məruz qaldı, o vaxta qədər ki, yalnız kiçik adalar salamat qaldı, onlar da dənizə ilişib qalmış skeletə bənzəyirdi. Sonra nəticədə böyük zəlzələ bütün adaları bir gün və bir gecə ərzində uddu. Aristotel demişdi ki, “Platon təkbaşına Atlantidani dənizdən

yuxarı qaldırdı və sonra onu yenidən suya qərq etdi”. Atlantida bir neçə fəlakətli daşqınlarda əzab çəkdi, bir müddət sonra isə suda batdı. Nuh da altı gün davam edən daşqından xilas olmaq üçün gəmisində üzməyə məcbur olmuşdu.

Hindistan indiyədək spiritual biliyin, xüsusən də okkult psixologiyasına görə dünyanın ən böyük anbarı olaraq qalır. Bu gün də Hindistana səfər edən adamlar havanın indiyədək astrallıqdan (ulduz təsirindən) necə xışıldadığını hiss edəcəklər. Hətta nüfuzlu Sufi ənənəsi də çakraları öyrənməkdə hinduizm müdrikliyinə tərəf əyilir. Ramanın tacdan imtina etməsindən sonra, bu dövrdə heç bir böyük şəxsiyyətin ağılığı mövcud olmadı. Əgər Rama fəaliyyətdə olan qəhrəman idisə, o, monstrlarla vuruşmuşdu, uzun, təhlükəli macəralara yollanmış, şəhərlər salmışdı, onun varisləri isə bəzi hallarda Yeddi Müdrik adam və ya Rişilər adlanır. Onlar heç bir daş bina tikməmişdilər, palçıqdan olan binalarda yaşayırdılar. Rişiləri öz bildiklərindən başqa heç nə şirnikləndirmirdi.

Belə bir Kabalistik deyim vardır: “Sənin gördüyün hər bir şey, hər bir çiçək, hər bir quş, hər bir qaya öləcək və toza çevriləcəkdir, lakin sənin onları görməyin ölməyəcəkdir”. Bükülmüş ayaqlar üstündə oturan Rişilərin yalnız ayaqları yuxarı baxırdı, onlar heç bir cazibəni, maddi dünyanın, kiçildilərək geri

atılması şərti ilə hiss etməyi arzu etmirdilər. Onlar bunun əvəzinə ruh dünyalarına istiqamətlənirdilər. Onlar yer üzərindəki işdə ruhi varlıqları görmək qabiliyyətinə malik idilər.

Onlar yazda toxumların rüşeym verməsinə, cücərməsinə, yayda güllərin çiçəklənməsinə, payızda ağacların meyvə gətirməsinə necə kömək etmələrini – toxumların qış vaxtı eyni ruhi varlıqlar vasitəsilə özlərinin necə saxlanmasını görə bilmirdilər. Rişilər nəhəng meh kimi ruhi təsirin qabarma və çəkilməsini təcrübədən keçirirdilər. Qədim hind sivilizasiyası aşağı Göy səltənətinə bənzəyirdi.

İndi İran adlanan ərazidə vaxtilə yeni böyük liderin anadan olacağı barədə söhbət gedirdi. Onun anası kiçik kənd təsərrüfatı icmasında yaşayırdı. Qış vaxtı görünməmiş taun xəstəliyi yayılmağa başladı. Bəziləri gənc qadını cadugərlikdə ittiham edirdi. Tufanların, taunun onun işi olduğunu iddia edirdilər. Hamiləliyinin beşinci ayında o, dəhşətli yuxu gördü. Gördü ki, əjdahalar, canavarlar və ilanlar nəhəng buluddan çıxıb, onun bətnindəki uşağı parçalamağa cəhd edirlər. Lakin monstrlar gəlib çıxanda, uşaq ana bətnində danışmağa başladı, anasını sakitləşdirdi. Sonra səs yoxa çıxdı və o, göydən enən işıq piramidasını gördü. Piramidanın aşağısında sağ əlində bükülü

kağız tutan uşaq gəlirdi. Onun gözləri daxili alovla işıq saçırdı. Onun adı Zaratustra (Zərdüş) idi.

Zaratustra. Krişna. Misir və Şumer sivilizasiyaları

Zaratustranın dövrü barədə müxtəlif fikir məktəbləri vardır. Bəzi qədim dünya yazıçıları onu təqribən b.e.ə. 5000-ci ilə aid edirlər. Bu vaxtı Plutarx kimilər isə b.e.ə. 6000-ci ilə təqribən göstərirlər. Bu yenə də bir neçə Zaratustranın olması faktı ilə əlaqədardır. Zoroastrizm ənənəsinə görə İblis Əhrimən kimi şər qüvvələrə başçılıq edirdi. Kosmosa demonların orduları hücum çəkmişdi, ona görə də göy qaranlıqlaşmışdı. Demonlar özlərini insanların arasına və ruhi iyerarxiyanın yüksək eşelonlarına da soxmuşdular. Biz yuxuya girəndə heyvan şüurunu itiririk. Gizli cəmiyyətlərin təlimində heyvan şüuru – və ya ruh-yatandan sonra bədəndən çıxan kimi təsvir edilir. Bu iki başlıca nəticəyə malikdir. Birincisi, heyvan elementi olmasa bizim bədənimiz bitki vəziyyətinə qayırdı. Biz möhkəmlənmiş kimi oyanırıq. İkincisi, bədənin sensor (mərkəzə qaçan əsəb lifləri) qavramasını tərk edib, ruh şüurun alternativ vəziyyətinə daxil olur. Yuxu görəndə bizə mələklər, şeytanlar və ölümlərin ruhları müraciət edir. Dərin

yuxuda Üçüncü Göz açıla bilər və o ruh dünyalarının içərisinə baxa bilər, lakin oyandıqda, biz bunu unuduruq.

Bir neçə illik sürgüngən sonra gənc Zaratustra İrana dönmək ehtiyacı hiss etdi. Sərhəddə o, görünmə sezdi. Ruhun nəhəng parlayan varlığı onu qarşılamağa gəlmişdi və ona, öz arxasınca getməyi tapşırırdı. Zaratustra ruhun nəhəng doqquz addımına görə doxsan addım atmalı idi. Bu vaxt ruh bütün daş yeri süpürürdü. Zaratustranı təmiz, qayalar və ağaclarla örtülmüş yerə gətirdi. Burada bənzər ruhların yerdən yuxarı pərvazlandığı digər altı dövrə var idi. Bu işıq verən məclis Zaratustranı salamlığa döndü və onu özlərinə qoşulmaq üçün fiziki bədəni tərk etməyə dəvət etdilər. Bunlar Günəş ruhları idi və bu vaxt Zaratustranı onun öz missiyası üçün hazırlayırdılar. Birincisi, onlar dedilər ki, o, yanmadan alovun içindən keçməlidir, ikincisi, onun döşünə əridilmiş qurğuşun tökdülər, bu Əhrimənin metalı idi. O, sakitcə əzab çəkirdi. Zaratustra qurğuşunu öz sinəsindən götürdü və danışmadan bunu onlara verdi. Üçüncüsü, onlar onun bədənini yarıb, öz daxili orqanlarının sirlərini ona göstərdilər.

Zaratustra saraya döndü və böyük ruhların vəhylərini moizə etdi. O, çara dedi ki, dünyanı yaradan Günəş ruhları onu dəyişdirmək üzərində işləyirlər və bir gün dünya işığın geniş bədəni olacaqdır. Lakin əyanlar Zaratustranı dustaqxanaya atdirdilər. O, zindandan

qaça bildi, həm də qətlə yetirilməyindən xilas oldu. O, şərq qüvvələrinə qarşı bir neçə döyüşdə vuruşdu. Sonra o, cadugərin arxipininə çevrildi, bu vaxt Zaratustra təhlükəli idi, bəzi vaxtlarda narazı adam olurdu, odu odla vuruşdurmağa hazırlayırdı. O, öz ardıcılığını Əhrimənin demonlarını qarşılamağa hazırlayırdı. O, deyirdi ki, kimsə ölümdən qorxursa, o, artıq ölüdür. Qorxudan çıxmaq hədlərini təcrübədən keçirməklə, özünü həsr etməyə hazırlayırdı, çünki ən pis şey baş verə bilər, özü də həm həyatda, həm də ölümdən sonra. Bədəni tərk etmə hərəkəti ilə həsr olunmağa namizəd, ölümün son olmadığını hansısa şübhə mümkünlüyündən uzaqda olduğunu bilirdi.

“Pantancali Yoqa Sutraneları”nda, (Yoqa qədim Hindistanın fəlsəfi-dini təliminin tərkib hissəsi olmaqla, psixikanı və orqanizmin fizioloji proseslərini idarə etmək yolu ilə insanın, maddi mövcudluq buxovlarından azad olunmaq və özünü dərk etmək vasitəsidir, metodlar məcmusudur. Sutra isə qədim hind fəlsəfəsi, dini, elmi və hüquqi traktatlarıdır).

“Pantancali Yoqa Sutraneları”nda, deyildiyi kimi dünya daha təhlükəli yerə çevrildi, o həm müdafiə və həm də hücum üçün istifadə edilməli idi. İnsan təbiətinin bitki hissəsi çox funksiyalı idi, bura yaddaşı saxlamaq da daxil idi. Bitki hissəsi maddi

qüvvədən ayrıldı, hər ikisi öz tərkib hissələrinə parçalanmağa başladı.

Ay sferasından ayrılmış ruh Merkuri səltənətinə doğru yuxarı uçmağa başlayır, oradan Veneraya tərəf, sonra isə Günəşə doğru gedir. Qədim mətnlərdə özünü həsr etmişlərə, hər bir sferaya girişi mühafizə edən ruhların gizli adları, bəzi hallarda isə əl verməklə salamlamaq barədə məsləhət, həmçinin başqa əlamətlər də deyilirdi. Bütün qədim dinlərdə insan ruhuna yeraltı dünyada bələdçilik edən və demon mühafizəçilərdən sonra yol barədə danışmaq aparmağa kömək edən varlıq Merkuri planetinin allahıdır. Ruhun sonrakı hissələri də göy sferasından keçib yuxarı qalxdıqda yolu işıqlandıran bələdçi isə Lutsifer idi.

Bir çox əhvalatlar göstərir ki, həyat və həyatdan sonrakı aləm planetlər və ulduzlar tərəfindən idarə olunur. Müxtəlif sferaların mühafizəçiləri yuxarıya və aşağıya gedən yollarda dururlar. Əgər bu təlimlər fərdi ruha kifayət qədər həkk olunmuşdursa, bu bütünlüklə ruhu, yeni inkarnasiya üçün yüksək ruhi varlıqlarla birlikdə şüurlu iştiraka hazırlayacaqdır.

Krişnanın anası hələ bakirə qız olanda Günəş allahı insan şəklində saysız-hesabsız işığın şəfəqlərində onun yanına gəlmişdi. Krişna doğulanda isə mələk anaya demişdi ki, qardaşı Kansa onun uşağını öldürməyə cəhd edəcəkdir, ona görə də qoy

ana, saraydan qaçıb Meru dağının ətəyində çobanlar arasında yaşasın. Dayısı uşağı öldürmək üçün qırmızı kəkilli ilan göndərdi və Krişina onu ayağı ilə tapdalayıb öldürməyə qadir idi.

Krişinanın çox titulları arasında “İnək naxırçısı” və “Sağıcıların Sahibi” də var idi. O, sadə kəndli həyatı sürürdü. Yerli sağıcıların hamısı bu boylu-buxunlu gəncə vurulmuşdu. O, fleyta çalmağı və sağıcılarla eşq rəqsini etməyi sevirdi. Ona vurulmuş sağıcılarla rəqs edəndə, qızların hamısı onun əlindən tutmaq istəyirdi, ona görə də o, özünü çox sayda olan formalara salırdı ki, hər qız əmin olsun ki, həqiqi Krişinanın əlini məhz onun özü tutmuşdu. Krişna bir çolaq qızı sağaldıb, onu gözəl etmişdi. Həm də o, özü kasıb kənd adamı kimi yaşayırdı.

Nəhayət Krişina bütün maskalarından imtina etməyi qərara aldı. O dayısının şəhərinə yenidən girəndə, özünü əhəlinin xilaskarı elan etdi. Kansa oxatanları onu şəhid etdilər. Krişinanın ölümü ilə Qaranlıq Era başlandı. Frimasonlar Kali Yuqanın – Qaranlıq Eranın sonunun yaxınlaşmasını Qərb dünyasının böyük şəhərlərinin mərkəzində nəhəng abidələr dikəlməklə xatırlayırlar. Səpələnmiş qaranlıqda işıq gəlib çıxdı. Krişina ölən kimi digər böyük şəxsiyyət yaşa doldu, işıq gəzdirən doğuldu, necə ki, üç min il sonra İsus Xrist inkarnasiya edəcəkdi.

Bizim eradan əvvəl üçüncü minillikdə Çin xalqı tayfa qaydasında yaşayırdı, köçəri mövcudluq keçirirdi. Onların düşürgələrindən birində qeyri-adi bir şəxs doğuldu. Min illər sonra göyün digər yüksəltdiyi varlıq, yerə düşdü, bu İsus Xristin inkarnasiyası üçün idi. Beləliklə, bu vaxt həmçinin Lutsifer də yenidən doğuldu. Lutsiferin doğulması müdrikliyin başlanğıcı idi.

Orfey ədədləri icad etmişdi. Lakin Orfey erasında ədədlər barədə ruhi mənanı nəzərə almadan düşünmək mümkün deyildi. Lutsiferə görə hansısa bir simvolik əlaqə kimi mənasız düşünmək mümkün oldu. Adamlar bu vaxt ölçməkdə, hesablamaqda və inşa etməkdə sərbəst idilər. Misir çarı Coserin vəziri İmhotep “qurucu heykəltəraş və daş vazalar düzəldən” kimi tanınırdı. O, həmçinin “Baş müşahidəçi” idi, bu isə Misirdə ən yüksək keşiş titulu idi. Bəzi hallarda bu, ulduzları örtən örtüyü hörən kimi başa düşülürdü. İmhotep qədim dünyada həm məşhur qurucu, həm də Pilləli piramidanın arxitektoru idi. Böyük Piramidanı yaratmaq isə daha qeyri-adi, demək olar ki, möcüzəli bir iş idi. Gizli tarixə müvafiq olaraq, bu, ilk Misir tikilisi idi. Şərti tarixçilər belə güman edirlər ki, misirlilərin lövcalıqdan xəbər verən tikintisi “mastaba” adlanan sadə birmərtəbəli sərdəbələrdən başlayıb, Pilləli piramidadan keçərək öz kulminasiyasını mürəkkəb Böyük Piramidada tapdı.

Gizli təlimdə Böyük Piramida b.e.ə. 3500-ci il illərdə Misirdə və Şumerdə böyük sivilizasiyaların əsası qoyulduqdan əvvəl tikilmişdi. Bu elə vaxt idi ki, əvvəllər də mövcud olmuş konstruksiyalar daş dövrlərdən və digər “dövrə şəkilli” abidələrdən ibarət idi.

Böyük Piramida şərti olaraq sərđabə idi. Gizli tarix nöqtəyindən nəzərindən bu anaxronik izah idi. Bu həmin vaxt bir universal inam idi ki, bütün insan ruhları ölümdən sonra planetar sferalardan keçərək ulduzlara doğru səyahət edirlər. Böyük Piramida nəhəng yenidən doğulma məşını idi.

Misir sivilizasiyası bəşər təkamülündə yeni böyük impulsu təmsil edir, bu materiyanın maya və ya illyuziya olduğunu öyrədən Şərđ sivilizasiyasından fərqlidir. Misirlilər Qərbin böyük spiritual missiyasının başlanğıcını qoydular, bəzən bu əlkimya, Sufizm, Frimasonluq və digər hər yerdə olan gizli cəmiyyətlərdə isə İş adlanır. Böyük Piramida bu sübutun ilk təzahürü idi.

Misir sivilizasiyasının qalxması ilə eyni vaxtda Dəclə və Fərat çayları arasında Şumer sivilizasiyası yüksəlməyə başladı. Şumerin ilk şəhərlərindəki ailə evlərində əcdadların və aşağı allahların heykəlləri var idi. Kəllə bəzən kiçik ruhun yaşaya biləcəyi “ev” kimi saxlanırdı. Bu vaxt daha böyük ruh şəhərin mənafələrini himayə etməklə, “allah evində” yaşamaq üçün

saxlanırdı. Bu, məbəd kompleksinin mərkəzindəki tikili idi. Bu şəhərlər böyüdükcə allah evləri də böyüyürdü, o vaxta qədər ki, onlar ziqquratlara, iri pilləli piramidalara çevrilirdi.

Bir qayda olaraq onlar saman(çiy) kərpicdən tikilirdi. Hər bir ziqquratın mərkəzində iri otaq var idi və orada allahın heykəli məskunlaşırdı. Otağa qiymətli metallar və daş-qaş qoyulurdu və o gözqamaşdırıcı parçalarla bəzədilirdi.

Mixi mətnlərə görə, Şumer allahları yeməyi, içməyi, musiqini və rəqs etməyi sevirdilər. Yeməklər masa üzərində qoyulurdu, sonra allahlar tək buraxılırdı ki, onları yesin. Bir müddət keçdikdən sonra keşişlər otağa gəlir və qalan hər şeyi yeyirdilər. Allahlar həmçinin yatmaq üçün çarpayıya ehtiyac duyurdular. Bəzi intim məqsədlər üçün onlar yuyunur, geyinir və ətirlənirdilər.

Şumer sivilizasiyasının böyük qəhrəmanı Qılqameş Uruk çarı idi. onun əhvalatı səfehliklə dolu idi. O, müstəsna emosiyaya, narahat olmaqla dəlilik xüsusiyyətlərinə malik idi. Gənc çar barədə əhvalatın başlanğıcında, o, “buynuzla vuran öküz” adlanırdı. Dağ keçidlərini açır, quyular qazır, tədqiqat aparır, döyüşə yollanırdı. O, digər adamların hamısından güclü idi, gözəl və igid olmaqla eşq düşkünü idi, heç bir bakirə qız ondan yayına bilmirdi, – lakin tənha idi. O, hansısa bir dostla malik olmağı ürəkdən arzu edirdi, elə biri ilə dost olmaq istəyirdi ki, ona bərabər olsun.

Beləliklə, allahlar Enkidunu yaratdılar. O, Qilqameş kimi güclü idi, lakin vəhşi idi, bütün bədəni tüklərlə örtülmüşdü. O, vəhşi heyvanların arasında yaşayır, onların yediklərini yeyir, çaylardan su içirdi. Bir gün ovçu bu qəribə varlıqla meşədə üz-üzə gəldi və bunu Qilqameşə çatdırdı.

Qilqameş ovçunun söylədiyi əhvalatı eşitdikdə, ürəyində bilirdi ki, bu adam onun çoxdan gözlədiyi dostudur. O, əla plan tutdu. Məbəddəki fahişələrdən ən gözəlini təlimatlandırdı ki, çılpaq şəkildə meşəyə getsin, vəhşi adamı tapıb, onu əhlilləşdirsin. Qız onunla eşq macərəsini yaşayanda, o, yaddan çıxardı ki, Qilqameş bundan xəbər tutacaqdır, axı onun evi təpədə idi. Enkidu vəhşi heyvanların yanına gələndə, onlar dəyişikliyi hiss etdilər və artıq onunla birlikdə gəzmədilər, ondan uzaq qaçdılar.

Qilqameş və Enkidu Urukda bazar meydanında görüşəndə, burada pəhləvanların güləş yarışını gedirdi. Bütün əhali tamaşaya baxmağa toplaşmışdı. Qilqameş Enkidunun kürəyini yerə vuraraq, ona qalib gəldi. Beləliklə, məşhur dostluq belə macərələr seriyasından başladı. Onlar panterlər ovlayır, sirt meşəsindən keçən yolu qoruyan monsturu izləyirdilər. Onlar Göy öküzünü öldürəndə, Qilqameş onun buynuzlarını öz yataq otağının divarından asdı.

Lakin sonra Enkidu özündə təhlükəli xəstəlik hiss etdi. Qilqameş isə dünyanın qurtaracağındakı tavernada öz sonluğunu tapdı. Qilqameşin ölümü ilə böyük ziqquratlar dövrü baş verdi. Babil qülləsi əhvalatı, göyə qədər qüllə tikmək cəhdi bütün bəşəriyyəti birləşdirən vahid dilin itirilməsi ilə nəticələndi. Bütün xalqlar və tayfalar özlərinə məxsus olan ruha və bələdçi mələklərə bağlı oldular, onlar yüksək allahları nəzərdən qaçırdılar. Bu yüksək allahlardan yuxarıda və uzaqda isə böyük kosmos zəkası dururdu, oradan kainatın bütün müxtəlif hissələrinə bir tale verirdi. Ziqquratlar maddi mənalarda ölçməyin səhv cəhdini təmsil edirdi. Babil qülləsini Ovçu Nimrod tikdirmişdi. Bibliyanın “Başlanğıc” kitabı Nimrodu yer üzünün ilk hökmdarı adlandırır. Arxeoloqlar müəyyən etmişlər ki, Nimrod Enmer-kar adlı tarixi şəxsiyyətdir, ona da Ovçu Enmer deyirdilər. O, Urukun ilk çarı olmaqla, qonşuluqdakı Aratta çarına məktub göndərib, ondan təzminat pulu tələb etmişdi. Qədim yəhudi ənənəsində Abrahamın hökmən doğrulacağı barədəki peyğəmbərlik, Nimrodu körpələr kütləsinin qırmağa sövq etdi.

Bununla o, körpə uşaqların qurban verilməsi qaydasını yaratdı, onların bədənləri böyük tikililərin bünövrəsində basdırılırdı.

Abraham. Yunan sivilizasiyası

Abraham (İbrahim) b.e.ə. 2000-ci illərə yaxın bir dövrdə öz doğma Urunun (Urununun) göydələnləri arasında gəzirdi. O, qonaq getməyi, səhra köçərisi olmağı, itirilmə prosesində olan ilahi hissi yenidən açmağı qərara aldı.

O, Misirə gələndə fəraon öz qızlarından biri olan Həcəri Abrahamın arvadı Saraya qulluqçu verdi. Həcər Abrahamı onun ilk oğlu olan İşmayeli (İsmayılı) doğdu və o, ərəb xalqlarının atasına çevrilməli idi. Abraham Misir keşişlərindən özünü həsr etmə böyük biliyini öyrəndi. O vaxtlar evlənmə bir qayda olaraq tayfa və ya geniş ailə içərisində baş verirdi. Fövqəltəbii qüvvələr qanla əlaqədə olurdu və eyni qandan olan nikah, misal üçün, qaraçıların ənənəsində öyrədildiyi kimi, qüvvələri möhkəmləndirdi. Müxtəlif tayfalardan olan nikahlara qüvvələrin və birliyin dəyişilməsi də daxil idi. Bu isə arzuolunmayan idi.

Abraham Misirdə hansı müqəddəs sayma formasını qəbul etmişdi? Özünü həsr etməyə namizəd olan adam qranit sərdabənin içərisində uzanmalı idi. Trans vəziyyətində olanda öz bitki bədənini, öz ruhi və heyvani bədəni ilə birlikdə qaldırmağa qadir olurdu, onun fiziki bədəni yuxarı qalxırdı. Beləliklə, o, fantom kimi sərdabənin ağzında pərvaz edirdi. Özünü həsr etmə mərasiminin şahidi olan irland şairi U.B.Yiits təsvir edir ki,

mərasim kursu ərzində səhnəni bildirmək üçün bir neçə zəng çalınır. Yiitsin ruhu müxtəlif səhnələrdə müxtəlif aydınlıq dərəcəsində görünməli idi, onların hər biri həmçinin müxtəlif rəng nümunələri ilə nişanələnirdi.

Ezoterik fəlsəfədə bitki bədəni xüsusilə vacib olan məsələlərdən biridir. Beləliklə, bu bədən səmərəli qaydada fiziki dünya ilə ruhi dünya arasında baş giriş qapısını formalaşdırır. Sırrlı məktəblərdə iki min beş yüz il keçdikdən sonra özünü həsr etmə yenə də tətbiq edilir və bu gün də bəzi gizli cəmiyyətlərdə bu həyata keçirilir. Məbədlərdə yatmaq qaydası mövcuddur, bəzi xəstə adamlara məbəddə yatmağa icazə verilir. Bu yuxu üç gün davam edir, bu dövrdə özünü həsr edənlər öz bitki bədənləri üzərində işləyirlər ki, həsr etmə prosesinə uyğun olmayan heç bir şey baş verməsin.

Misirdə qaldıqdan sonra Abraham qərbə doğru, bu gün Palestina (Fələstin) kimi tanınan regiona tərəf hərəkət etdi. O, silahlanmalı, öz nöqərlərini məşq etdirməli idi ki, yerli quldurlar tərəfindən əsir götürülmüş qardaşını xilas etsin. Qəddar və qanlı döyüşdən sonra o, vadidən keçdikdə Melxizedek adlı bir qeyri-adi şəxslə görüşdü. Salem çarı Melxizedek ən yüksək Allahın keşişi idi. O, çarları öldürməkdən qayıtdıqda Abrahamı gördü və ona xeyir-dua verdi. Abraham özünün malik olduqlarından onda birini bu möminlərin

çarına verdi. Bundan sonra Salem Çarı həm də Sülh Çarı oldu. O, özünü Allahın oğlu kimi aparırdı, ardıcıl olaraq keşişlik edirdi. Atası, anası, övladları olmadığına görə o, nə başlanğıc gününə, nə də həyatın sonuna malik idi.

Kabalistik ənənədə Melxizedekin sirri Nuhunku kimi xarakterizə olunur, Nuh isə böyük Atlantida lideri olmaqla bəşəriyyəti kənd təsərrüfatına, taxıl becərməyə və şərab düzəltməyə öyrətmişdi. O, əslində heç vaxt ölməmişdi, başqa ölçülərdə hərəkət etmişdi. O, indi yenidən meydana çıxdı ki, Abrahamın mənəvi müəllimi olsun, onu yüksək səviyyədə özünü həsr etməyə öyrətsin.

Atası İsaakı dağa, Melxizedekin səcdəgahında qurban verməyə gətirəndə, onun iyirmi iki yaşı var idi. Abraham oğlu İsaakın boğazını kəsmək üçün bıçağını çəkəndə, mələk, bu qurbanı buynuzu yaxındakı kola bağlanmış qoçla əvəz etdi. İsaak Melkizedekin Sırrlı məktəbində üç il yarım ərzində sirrləri öyrəndi. O, elə səviyyədə özünü həsr etməyə yiyələndi ki, sonra nə lazım olacağını da, insan inkişafının Ay səhnəsini də başa düşdü. Fərdi sərbəst düşünmənin təkamülü, hökmən dəyişiləcək dünyada insanları şüurlu rol oynamağa qadir edəcəkdə.

Fikrin inkişafına digər böyük töhfə, əlbəttə ki, yunanlardan gəldi. Troyanın mühasirəyə alınması yunan sivilizasiyasının olduqca böyük səviyyəyə qalxmasının başlanğıcı idi, bu vaxt yunanlar

Xaldeya-Misir sivilizasiyasından təşəbbüsü ələ aldılar və öz ideallarında əritdilər.

Qədim dünyada müharibələr müqəddəs biliklərə sahib olmaq uğrunda aparılırdı. Müəyyən mənada buna görə də fəvqəltəbii qüvvələr müharibələri müzakirə edirdilər. Yunanlar ona görə şəhəri mühasirəyə almışdılar ki, ilahə Afinanın əli ilə düzəldilmiş Palladium adlanan heykəli oradan çıxartsınlar. Eyni yolla biz bunu, Yelenaya sahib olmaq üçün onların apardıqları mübarizədə də görə bilərik.

Bu gün biz gözəlliyin sifətində Stendalın ibarəsindən istifadə edərək “xoşbəxtlik vədini” görə bilərik. Böyük gözəllik özlüyündə bizə mistik görünə bilər, əgər güman edilsə ki, bu özündə bilavasitə həyatın sirrini daşıyır. Yelenaya sahib olmaq yunanları sivilizasiyanın sonrakı səhnəsinə irəliləməyə qadir edəcəkdə.

Troyanın mühasirəsi əhvalatı həm də bütünlüklə Axillesin məşhur deyimində öz ifadəsini tapır: “Kölgələrin çarı olmaqdan, yaşayanların torpağında qul olmaq yaxşıdır”. Yunanıstanın və Troyanın qəhrəmanları günəşdə yaşamağı sevirdilər, o qəflətən bağlananda, bu dəhşətli bir şey olurdu və onların ruhu kölgələrin torpağına, Qərb qaranlığına göndərilirdi.

Yunanlara görə qəhrəmanlardan başqa, mühasirədə olan Troyanı bəs əsl məğlub edənlər görən kimlər idi? Bu heç də igid, qüvvətli qəhrəman Axilles deyildi. O, demək olar ki, məğlub edilməyən yarımallahlardan axırıncısı idi. Bu, “fərasətli ağıllılardan” olan Odissey idi, o, taxta ağac at hədiyyəsini qəbul etmək barədəki hiyləgərliyi ilə troyalıları məğlub etmişdi, bu əllə düzəldilən nəhəng atın içərisində isə əsgərlər gizlədilmişdi.

Troya müharibəsindən əvvəl hər kəs eyni fikir dünyasına şərik idi. Adamlar dəhşətli səmimiyyətlə birgə hərəkət edirdilər. Onlar bizim itirdiyimiz hissə malik idilər, həyata keçirdikləri hər şeydə onlar kosmik hadisələrdə iştirak edirdilər.

Qədim yəhudilərin əhvalatları. Budda

Yəhudilərin Misirdən çıxmasının, adətən Misirin ən məşhur və daha ekspansiv hökmdarlarından biri olan II Ramzesin hökmranlığı vaxtında baş verdiyi güman edilir. Luksordakı və Əbu Simbeldəki böyük tikililər onun abidələri olmaqla, indi Parisin Konkord meydanında yüksələn nəhəng obelisk də bu abidələr sırasına daxildir. O, erkən hökmdarlığın arxipinə çevrilməklə inanırdı ki, onun nailiyyətləri əbədi olacaqdır-deyirdi ki, “Sən ey Qüdrətli, mənim işlərimə bax və ümidini

itirmə!” II Ramzesin hökmranlığı dövründə yəhudilərin izi göründüyü kimi, İerixonun və ya Solomon məbədinin dağılmasının izləri hələ də arxeoloji qatlarda yatır. Ona görə də akademiklər arasında belə razılaşma vardır ki, yəhudilərin mənşəyi barədəki epik miflər “yalnız miflər” idi və bu düşüncədə, onlar tarixi reallıqda heç bir əsasa malik deyildilər. Arxeoloqlar dörd əsr ərzində sensasiyalı kəşflər etmişlər. Moisey heç də II Ramzesin müasiri kimi b.e.ə. 1250-ci illərə yaxın yaşamamışdır. Bunun əvəzinə məlum olmuşdur ki, o, b.e.ə. 1540-cı ildə doğulmuşdur və Misirdən yəhudilərin çıxması təqribən b.e.ə. 1447-ci ildə baş vermişdir. Köhnə astronomik hesablamalardan istifadə edildikdə bu tarix öz təsdiqini tapır. Mesopotomiya mətnlərində Veneranın müşahidələri xəbər verilir və bu Bibliya, həmçinin bizə gəlib çatmış Misir məlumatları ilə üst-üstə düşür. Moisey b.e.ə. XVI əsrin ortalarındakı Misir hökmdarı I Neferhotepin hökmranlığı dövrünə düşür.

Misir prinsi kimi Moisey özünü Misir sirlərinə həsr etmişdi. Bu “İncil”in “Aktlar” kitabında da (7.22) təsdiq olunur, orada apostol Stefen deyir ki, “Və Moisey misirlilərin bütün müdrikliyi ilə təlimatlanmışdı”. Moisey sürgünə, səhraya qaçanda müdrik qoca müəllimlə görüşdü. O, afrikalı, həbəşistanlı yüksək keşiş Cefro idi, daş lövhələrdən ibarət kitabxananın mühafizəçisi idi. Moisey

onun qızına evləndikdə, Cefro onu yüksək səviyyədə özünü həsr edəne çevirdi. Moisey gördü ki, kol yansa da, alov onu məhv etmir. Bu özünü görmə idi ki, qəbirin başqa tərəfində gözləyən təmizləyici alov tərəfindən o, məhv olmadı. Moiseyin yanan kolu görməsindən missiya hissi qalxdı, bu məhz süd və bal axan xoşbəxt torpağa apardığı üçün, bəşəriyyətin faydası naminə işləməli olan bir impuls idi.

Lakin Moisey onun qarşısında qoyulmuş tapşırığın böyüklüyü müqabilində tərəddüd etdikdə, Allah öz qərarını sərtləşdirdi: “Və sən bu çubuğu əlinə götürməlisən, çünki sən əlamətlər nümayiş etdirməlisən”. Moisey geri, Misirə qayıdanda qərara aldı ki, “onun adamlarını azad etməyə” Faraonu (fironu) inandırсын. Moisey və qardaşı Aaron saray otağında dayanmışdılar. Aaron qəflətən öz çubuğunu yerə atdı; çubuq dəyişilib, sehrli qaydada ilana çevrildi. Faraon öz saray sehrbazlarına əmr etdi ki, onunla fərəsətdə yarışsınlar, lakin onlar belə etdikdə, Aaronun ilanı onlarını uddu.

Moiseylə faraon arasında iradə döyüşü böyüyürdü. Moisey öz çubuğundan hadisələrin gedişi istiqamətində, göydən od ələmək və dolu yağdırmaq, çəyirtkə azarı gətirmək, Qırmızı dənizi yarmaq, qayadan güclü su axını gətirməkdən ötəri ona zərbə vurmaq üçün istifadə etdi. Moisey Faraonu öz adamlarını azad

buraxmağa inandırmağa cəhd etdikdən sonra, onları Sinay səhrasına apardı və dağdan daş lövhələr gətirdi. Allahın tapşırığını yerinə yetirmək Moisey üçün Faraonu inandırmaktan da çətin idi. Adamlar onun göstərişlərini dəfələrlə yerinə yetirmirdilər.

Onlar odlu taunla və bürünc ilanla cəzalandırıldı. Moiseyin misirlilərə zərbə vurmaq və öz xalqını intizama dəvət etmək üçün istifadə etdiyi çubuq isə heyvani şüurun isə obrazı idi.

On ehkam və “ÇIXIŞ”ın digər qanunları və “İkinci qanun” kitabı Moiseyin ictimai təlimini formalaşdırırdı. Onlar bütün xalq üçün idi. Ezoterik ənənədə o, həmçinin yetmiş sayda yaşlı adama Kabalanı, eyni zamanda İudaizmin gizli mistik təlimlərini öyrətdi. Kabala geniş kilsə kimi, böyük dünya dini kimi idi. Yənə də bunun köhnə ənənədən, misirlilərin bir sıra mistisizmindən kənarında böyüməsi düşüncəsi iddiası ilə Moiseyi və ya Kabalanı heç cür qaralamaq olmaz.

Riyazi hesablamalar da qədim Misirdən gəlmişdi, ancaq yüksək matematika Misir rəssamlığında qalmışdı. Biz indi görürük ki, heroqlif ədədlər bölməni təmsil edir, hansılar ki, 64-ün 63-ə bölünməsinin yekununa əlavə edilir. 64-ün 63-ə bölünməsi rəqəmi misirlilərin ən böyük sirri, “Pifaqor Vergülü” adlanır.

Yüksək mürəkkəb rəqəmlər “Pifaqor Vergülünə” bənzəyirlər, “Pi” və “Fi” (bu bəzən “Qızıl Mütənasiblik” adlanır) irrasional rəqəmlər kimi tanınır. Onlar fiziki kainatın quruluşunun dərinliyindədir və misirlilər onlara dünyanın yaranmasına nəzarət edən prinsiplər kimi baxılırdı, bu prinsiplərə görə materiya kosmos zəkasından düşmüşdü.

Misirlilərə görə bu rəqəmlər həmçinin kosmosun gizli harmoniyası idi və ritmlər və mütənasibliklər kimi onları öz piramidalarının və məbədlərinin tikintisində istifadə edirdilər. Bu yolla tikilən ideal olmalı idi. “Qızıl Mütənasibliyin” istifadə edilməsi ilə tikilən dəhliz, qapı, pəncərə, ifadə olunmayan bir qaydada insan ruhunu əyləndirməli idi. Misirin böyük məbədləri, əlbəttə ki, bitki formaları ilə dolu idi. lakin bu, insanın bədən üzvlərinə mütənasiblik verən bitki həyatı idi. Bitki həyatı qabırğalara çevrilirdi və onları riyazi formulaya xoş gələn qaydada əylən edirdi. Məbəd tikənlər xüsusilə bunu yenidən yaratmağa həvəs göstərirdilər.

Misir məbədləri bu yolla tikilmişdi, çünki allahlar artıq can bədənində və qanda məskunlaşmağa qadir deyildilər. Məbəd ancaq allahın bədəni olmaq üçün tikilmişdi. Allahın ruhu bitkinin daxilində yaşayırdı və maddi bədənələr olan məbədlər bəşər ruhu kimi bitkilərin və maddi bədənələrin daxilində yaşayırdı.

Qədim yəhudilər misirlilər kimi zəngin arxitektura irsi qoyub getməmişdilər. Ədəd mistisizmi isə bizə Moiseyin kitablarının dilində, kodlaşdırılmış şəkildə gəlib çatmışdır.

Kabalanın böyük kitabı olan “Zohar” “Köhnə Vəsiyyət”in ilk beş kitabının geniş təfsiri idi, bu kitabların müəllifliyi isə adətən Moiseyə aid edilir. Kabala (yaxud Kaballa) yəhudi sözü olub, “ənənə”, “vermə”, “verilmə” deməkdir. XIX əsrin böyük rus tarixçisi H.T.Qranovski “vermə” mənasını vurğulayır. Həqiqətən də yəhudilər bu ad altında allahın Adəmə və Abrahama verdiyi gizli olmayan bir elmi düşünürdülər. İntibah erasının görkəmli nümayəndələri olan italyan mütəfəkkiri Piko della Mirandola və alman humanisti İohann Reyxlin isə bütün elmləri özündə birləşdirən vahid bir elmin yaranmasını arzulayırdılar və bu elmi Kabalada tapmağı düşünürdülər. Onlar güman edirdilər ki, Kabalada ümumdünya simvolikasının açarını tapmaq olar. Əgər dünya maddiləşmiş fikirdirsə, o vaxt Kabalaya müvafiq olaraq, sözlər və hərflər bu prosesin baş verməsi deməkdir. Allah dünyanı qədim yəhudi əlifbasının hərflərindən istifadə etməklə və nümunələrini düzəltməklə yaratmışdır. Qədim yəhudi hərfləri ola görə də sehrli proporsiyaya malik idi.

“Çıxış” kitabının 14-cü fəsili üç-19, 20 və 21 sayılı bəndlərdən ibarətdir, onların hər biri 72 hərfdən əmələ gəlib. Əgər bu bəndlər biri digərinin başına yazılsa, sütunda 72 hərf üzə çıxacaqdır. Sonra oxunan sütun 72-nin sirrinin Allahın adı olduğu kimi açılacaqdır.

Hər bir qədim yəhudi həmçinin ədəd idi. Yəhudilərin “A” hərfi “əlif” – “bir” idi. “Bet” – “iki” demək idi və sonrakılar da bu qaydada gedirdi. Burada həmçinin mürəkkəb əlaqələr vardır. Qədim yəhudi sözü “ata” 3-ün ədədi mənasını verirdi, “ana” sözü “41” mənasında idi. Qədim yəhudilərdə “uşaq” sözü “44” idi, Ata və Ananın birləşməsi”ndən əmələ gəlirdi.

Yəhudilərin “Ədəm bağı” kəlməsinin ədədi mənası 144 idi. Bilik Ağacının ədədi mənası isə 233 idi. Əgər 233-cü 144-ə bölsək, bu, “fi” qızıl prororsiyanın qiymətinə yaxın olan rəqəmi ifadə edəcəkdir.

Ziqmund Freyd Kabala ilə dərinlən maraqlanırdı. O, sübut edirdi ki, Misir faraonu Exnaton Moisey monoteizminin (təkallahlığın) mənbəyi idi.

Biz bilirik ki, Moisey birinci gəlmişdir. Exnatonun monoteizm ideyaları hiyləgərcəsinə qurulmuşdu, həm də təhlükəli qaydada fərqli idi. Misir Yeni çarlığının ən yüksək dövründə Exnatonun atası III Amenhotepin hökmrənliyi böyük sülh və çiçəklənmə və

edən yeni eranın siqnalı kimi görünürdü. Hətta bu dövr Böyük Piramidanın unikal nailiyyəti ilə müqayisə olunmasa belə, qədim dünyanın çox gözəl məbədlərinin tikilməsini görmüşdü.

Exnaton xromosom qüsuru ilə doğulmuşdu, ona görə də qərribə görünüşə malik idi. Qadın budları kimi iri budları var idi, uzun üzü onu yerə məxsus olmayana bənzədirdi, hətta ruhi xarakter daşıyırdı. Bu qüsurlu həmçinin ruhi tarazsızlıq simptomlarına, maniyaya, paranoyyaya və ilyuziyaya qapılmağa aparıb çıxarırdı. Exnaton hökmlərliyi Sotik siklinin başlanması ilə bir vaxta düşdü. Keşislərin ilahiyatına görə bu, tarixin gördüyü ən böyük astronomik sikllərdən biri idi. Misir mifologiyasında bu siklin hər yeni başlanğıcı Bennu quşunun qayıtmasını görürdü, bu Feniks yeni eranın başlanmasının və yeni paylanmanın rəmzi idi.

Exnatonun birinci işi günəş dairəsi allahı Atona Məbəd tikmək idi. Məbəd onun böyük saray həyətinin mərkəzində yerləşmişdi, obeliskin başındakı daşda əfsanəvi Feniks dirilməli idi. Onun ikinci addımı yeni böyük paytaxt şəhərini tikmək idi. O, istəyirdi ki, yeri öz oxu ətrafında fırlatsın. Sonra o, elan etdi ki, bütün allahlar real olaraq mövcud olmamışlar və Aton bir, həqiqi və vahid Allahdır. Bu müasir düşüncədəki monoteizmə çox oxşayırdı. İsidaya, Osirisə və Amon – Raya sitayiş qadağan

edildi, onların məbədləri ləğv edildi və bağlandı, onların populyar bayramları cəhalət nişanəsi elan edildi.

Bu günkü monoteizmə oxşar şəkildə, Exnatonun monoteizmi də materialist idi. Çünki monoteizm ruh təcrübələrini inkar etməyə meyl edir, bu təcrübə isə həqiqətən spiritualizm qaydasında adi, Atona həsr edilən təriflər gözəl himn şəklində bizə gəlib çatmışdır və onlar Davidin Zəburlarını qiymətləndirməyə xidmət edə bilər: “Sən dünyanı öz arzuna uyğun olaraq yaratdın – bütün adamları, “mal-qaranı” və vəhşi heyvanları” deyərək Exnaton deklamasiya edirdi. David isə oxuyurdu: “Sənin işlərin, necə saysız-hesabsızdır, sən onların hamısını belə müdrikliklə gördün. Dünya sənin yaratdıqlarıyla doludur”.

Tənəzzül zəruri olaraq içəridən gəldi. Hökmranlığın on beşinci ilində Atona olan bütün dualara baxmayaraq, onun çox sevdiyi qızı öldü. Sonra həmişə onu dəstəkləyən anası Tiy öldü. Gözəl arvadı Nefertiti saray məlumatlarından qeybətə çəkildi. İki il sonra keşişlər Exnatonu öldürdülər və onlar taxt-taca gənc oğlanı qoydular və o, dünyada Tutankamon kimi tanındı. Keşişlər vaxt itirmədən Fivanın bərpasına başladılar. Exnatonun paytaxtı tezliklə kabus şəhərə çevrildi və ona qoyulmuş abidə, onu təsvir edən hər bir heykəl, Exnatonun adının hansısa bir qaydada xatırlanması rəhmsiz şəkildə və ardıcıl olaraq yoxa çıxdı.

Sauldan sonra hakimiyyətə gələn David-Tadua ilk dəfə olaraq İsrail tayfalarını bir çarlıqda birləşdirən ilk çar oldu. O, b.e.ə 1004-cü ildə Yerusəlim çarına çevrilmişdi. David bu şəhərdə məbədin bünövrəsini qoydu, lakin onu tikdirə bilmədən öldü, ona görə də bu işin başa çatdırılması onun oğlunun üzərinə düşdü. Oğlu Solomon isə b.e.ə. 971-ci ildə Yerusəlim çarı oldu. Əgər o, ümumən real tarixi şəxsiyyət idisə, Dəmir erasında yaşamışdı. Solomon öz sehirli biliyini gizli kitabda bildirir, sonralar bu Yerusəlimdəki ikinci məbədin bünövrəsinə qoyuldu. Qədim yəhudi folklorunda da deyilirdi ki, Solomonun hökəmrənliyi elə gözəl idi ki, qızıl və gümüş, küçələrdəki daş kimi çox idi. Ona görə ki, yəhudilər həmin dövrdə məbədlər tikmək ənənəsinə malik deyildilər. Onlar köçəri xalq idilər.

Solomon məbədin layihəsi üzərində işləmək üçün finikyalı Hiram Abiffi seçdi. Məbəd Mouseyin daş lövhələri yerləşdirilən Müqavilə Səyyar məbədinin saxlandığı yer olmalı idi. Məbədin küncələrində ayı təmsil edən dörd buynuz və yeddi lampa qızıl şamdan var idi. Əlbəttə ki, axırıncı günəşin, ayın və beş böyük planetin təmsilçiləri idi. Cakim və Boaz pillələri kosmosun pulsunu ölçürdü. Yonulmuş dekorativ narlar Bibliya hesabındakı müxtəlif faktları yada salırdı. Keşişlərin xalatları günəşi, ayı, planetləri və bürcləri təmsil edən qiymətli daşlarla bəzədilmişdi.

Bu vaxt yeganə adi olan daş zümrüd idi. Məbədlərin qeyri-adi xüsusiyyəti, əridilmiş sarı mis dənizi və ya Qurana görə fəvvarəsi idi. Usta inşaatçı Hiram öz layihəsini həyata keçirmək üçün sənətkarlıq qardaşlığını işlədirdi, onları üç dərəcəyə-şagirdlərə, şəriklərə və ustalara bölmüşdü. Bu qardaşlıq ideyaları hökmən dar, ezoterik mühitdən uzağa yayılırdı ki, bütövlükdə cəmiyyətin təşkil olunmasını dəyişdirsin. Lakin Hiram Abiffin qətli əhvalatında biz bütün bunların necə əyri yolla getməsinin də şahidi oluruq.

Solomonla Hiram Abiffin arasındakı örtülü rəqabət müəyyən gizli ənənələrdə mövcud idi. Şeba çariçası Solomona qonaq gəldi, lakin bu qadın həm də belə möcüzəli məbədin layihəsini yarıdanla görüşməyə maraq göstərdi. Hiram Abiffona baxanda, çariça (Quranda o, Bilkis adı altında verilir) hiss etdi ki, onun sinəsində əriyən metal kimi bir sensasiya qalxır. Qadın Hiramdan soruşdu ki, göyün gözəlliyini məbədin arxitekturasında yerə gətirməyi necə bacarmışdır. Memar cavab verdi ki, Tau xaçını yuxarıda tutmaqla. Bu xaç T hərfi ölçüsündə idi. Qəflətən bütün fəhlələr məbədə qarışqa kimi axışdılar.

Yenidən həşərat obrazı. Bu ənənələr Talmudda və Quranda var idi. Beləki məbəd Şamir adlanan və daş yonmağa qadir olan sirrli həşəratın köməyi ilə tikilmişdi. Burada biz arı pətəyi obrazı kimi

ruhi qüvvələrin obrazına malik oluruq, ona Hiram göstəriş verə bilirdi. Hiramın fəhlələrindən üçü onun gizli qüvvələrinə qısqanclıq göstərirdi. Onlar qərara aldılar ki, ərintidən tökülmüş dənizin sirlərinə bələd olsunlar. İş gününün axırında onlar Hiramı məbədi tərk edəndə tələ qurdular. O, öz sirlərini təkrar-təkrar açmaq istəməyəndə, onlar memarın başına ağır zərbələr vurmaqla onu öldürdülər. Onunla birlikdə müəyyən sirlər də öldü və indiyədək itirilmiş kimi qalmaqda davam edir. Sirri məktəblərdə və gizli cəmiyyətlərdə elan olunan sirlər həmin vaxtdan etibarən aşağı sirlər hesab olunur.

İki müstəqil zəkali Mason tədqiqatçısı- Kristofer Nayt və Robert Lomas bu istiqamətdə işləmişlər. Onlar Hiramın Finikiyadan gəlməsinin açarını tapmaq cəhdindən başladılar. Həmin ölkədə əsas ilahə Astarta və ya Venera idi. Əlbəttə, bu, həmçinin dekorativ detallarla, artıq xatırlanan narlarla bağlıdır. Bu Veneranın meyvəsi idi, zümrüdlər isə Veneranın qiymətli daşları idi.

Beşguşəli ulduz da Veneranın simvolu idi. Çünki həmin nümunədə hər səkkiz illik sikldə Venera ekliptik ətrafa iz qoyur-səhər göyündə beş dəfə və hər axşam göyündə beş dəfə beş iti uclu formalı nümunələrlə çıxır. Bu yeganə planetdir ki, tam müntəzəm qaydada həmin yolla diaqram çəkir. Bu diaqram bəzən

pentaqram kimi, bəzən beşguşəli ulduz kimi, beş ləçəkli qızılgül kimi görünür. Veneranın simvolu kimi pentaqram həndəsədə yüksək əhəmiyyət kəsb edir. Ona görə də Leonardo da Vinçinin matematika müəllimi Luka Pasioli öz kitabında ilahi pronporsiyanı açırdı, bu, onun hər bir hissəsində Qızıl Mütənasibliyi təcəssüm etdirirdi. Bu müqəddəs həndəsə öz vaxtında məkan kimi fəaliyyət göstərirdi.

584 gündən ibarət olan 5 Venera sikli dəqiq günəş illərində baş verirdi, bu o demək idi ki, Venera sikli günəş siklini 1,6-na bərabərdir. Biz əvvəlcə 1,6 rəqəminə rast gəlmişdik, bu Qızıl Mütənasibliyin başlanğıcında idi, irrasional və sehirlirəqəmlərdən biri olmaqla, ağıln materiyaya keçməsi kimi təsvir edilirdi.

Solomondan sonra İsrail çarlığı yenidən parçalanmağa başladı. Peyqəmbərlər quruluşu deyilən quruluş əmələ gəldi. Onların rolu camaata məsləhət vermək idi. Onlar heç kəsin eşitmək istəmədiklərini, xoşa gəlməyən və populyar olmayan şeyləri deyirdilər.

İliya vəhşi, qeyri adi və tənha adam idi, demək olar ki, avaralar kimi kəmərlə bağlayırdı və uzun pləşdə gəzirdi. Zaratustra kimi o, odu odla vuruşdururdu. Allah tərəfindən səhrada gizlənməsi tapşırılan İliya kiçik çaydan su içir, qarğa ovlamaqla qidalanırdı.

Qarğa göstərir ki, İliya Zaratustranın müdrikliyi kimi, bu yolla özünü həsr edənə çevirmişdi. “Qarğa” bu sehriyə həsr olunmağın bir dərəcəsi idi.

İliya bir peyğəmbər kimi dəlilik həddinə yaxın olan bir vəziyyətdə yaşayırdı. O, zəhərlənmiş adamları sağalda bilirdi, cüzam xəstəliyi olanları müalicə edirdi. O, ölmüş uşağın başı üzərində uzanmaqla ona öz ruhunu vermişdi. O, yenidən səhraya qaçanda bunu öz həyatı üçün etmişdi- Allaha tərəf qaçmışdı. Sonra dağ başında dəhşətlər yaşadı, tufana düşdü. Nəhayət o, taqətdən düşdü, ağacın altında yatanda yuxuda mələyi gördü. Mələk ona nə etməli olduğunu dedi. Lakin güclü külək gəlib dağı silkələdi. İliya bilirdi ki, Allah bu küləyin içərisində deyildir və o, mağarada təhlükəsiz qalmağı qərara aldı. Qəflətən mağaranın qarşısında ildırımın işığından yaranan zolaq gördü. O, yenə bildi ki, Allah bu odun içəriçində deyildir.

Tufan yatdıqdan və od söndükdən sonra səhər açılarda hər şey sakit idi. Dan ulduzu qalxmışdı, bu vaxt səhərin saf havasında İliya Allahın hələ də sakit olan səsinə eşitdi. Axı Moinsey də yanan kolda bu səsi eşitmişdi. İliya onun iradəsi ilə necə öldürməyi və necə yenidən doğulmağı öyrənmişdi. Platon “Respublika” kitabında yazırdı ki, “Kim ki bu həyatda yaxşılığın

ideyasını dərk etməyə qadir deyil, o, ölümündən sonra cəhənnəmə düşəcək və qaranlıq məskəndə yuxuya dalacaqdır”.

Ömrünün sonunda İliya od saçan arabada göylərə qalxdı. Ondan əvvəl Nuh da belə etmişdi, o da adi qaydada ölməmişdi. Kabalistik düşüncədə İliyanı göylərə qaldıran araba sehirlil olmağın bir amili idi.

İki yüz il sonra İsayya peyğəmbərin vaxtında kainatı yeni, transtsedent (təcrübə hədlərindən kənar olan) qaydada anlamaq işləri inkişaf etdirildi. Bizim eradan əvvəl 550-ci ildə İsayya bəyan etmişdi: “Qaranlıqda gəzən adam böyük işıq görəcəkdir... Çünki bu bizə uşaq doğulmasıdır, bizə oğul verilməsidir və idarəçilik onun çiyində dayanacaqdır və onu adı Gözəl, Məsləhətçi, Qüdrətli Allah, Əbədi Ata, Sülh hökmdarı olacaqdır”. Mərhəmət konsepsiyası tarixi peyğəmbər düşüncəsindəki öz anlayışından böyüməyə başladı. İki çarlığın hökmdarları və xalqları onlara deyiləni həyata keçirməkdə uğursuzluğa uğradılar. Onlar pozuldular və torpaq səhraya çevrildi. Lakin bu vaxt, Allahın mərhəməti ilə səhra torpağından yaşamağa qadir olan kök üzə çıxdı. Peyğəmbərlər mərhəmətin bu yolla baş verdiyini öz ömürləri dövründə kiçik çarlıqların hərbi və siyasi səviyyədə yüksəlməsində, enməsində və yenidən yüksəlməsində görmüşdülər.

İsayya İsrailin tarixi və gələcək taleyi barədə böyük hissə malik idi, “Cessenin gövdəsindən irəli bir çubuq çıxacaqdır” deyirdi. O, həmçinin tarixin sonunu yaxşıca görmək qabiliyyətinə malik idi: “Canavar və quzu birlikdə qidalanacaq və leopard oğlan uşağı ilə bir yerdə uzanacaqdır”.

Dünyanın digər hissələrində başqa özünü həsr etmələr də baş verirdi. Prins Siddhartha indiki Nepalda, müharibə aparən kiçik dövlətlərlə tanınan bir ərazidə doğulmuşdu. 29 yaşına qədər o, naz-nemətli dəbdəbə içərisində yaşamışdı. Onun hər bir ehtiyacı hələ başlamamışdan ödənilirdi və onun həyatının hər anı sevinclə dolu idi. Bir gün o, çar sarayını tərk etdi və əvvəllər onun görməsinə icazə verilmədiyi şeyi-qoca adamı gördü. Və qoca dəhşətli vəziyyətdə idi, lakin daha sonra ona məlum oldu ki, öz xalqı xəstədir və ölür.

O, sarayı tərk etməyi qərara aldı – arvadını da, uşaqlarını da, – bircə məqsədlə ki, bu əzab çəkənləri hiss etməyə cəhd etsin. Yeddi il ərzində güşənişinlər arasında yaşamaqla o, yoqa sutralarında və Rişi törəmələrinin təlimlərində axdardıqlarını tapa bilmədi. Nəticədə onun artıq 35 yaşı olanda o, gedib çayın qırağında Bohdi ağacının altında oturdu və qərara aldı ki, başa düşməyə qədər hərəkət etməyəcəkdir. Üç gün, üç gecədən sonra o, anladı ki, həyat əzabdır və əzab çəkmək yerüstü şeyləri

arzu eləmək nəticəsində yaranır. Lakin sən bütün bu arzularından azad ola bilərsən. Həqiqətən də, sən elə azadlığa və ruh dünyasına yaxınlığa nail ola bilərsən ki, yenidən heç vaxt reinkarnasiyaya-yenidən doğulmağa ehtiyac duymayasan. Və beləliklə sən, Siddhartha etdiyi kimi, Buddaya çevrilə bilərsən.

Anlamanın və ya işıqlanmanın cığırı Budda tərəfindən “səkkiz dolaşan cığır” adlanmışdır.

Bura inam, inandırılma, öyrənmə, hərəkət, yaşamaq, niyyət, düşünmək, seyr etmək daxil idi. Buddanın səkkiz dolaşan cığırı səkkiz praktikadan və tapşırıqdan ibarət olmaqla Çakra boğazının 16 ləçəyindən canlanan səkkizi üçün mövcud idi. Budda öləndə öz məqsədinə nail olmuşdu. Reinkarnasiya barədə ona heç bir tələb olunmayacaqdı.

Pifaqor. Böyük Aleksandr.

Brahminlər.

Pifaqor isə inkişaf edən yunan adası olan Samosda b.e.ə. 575-ci ildə anadan olmuşdu, bu vaxt Afina Akropolunun yüksəkliyinə ilk mərmər lövhələr döşənmişdi. Pifaqor öz ömründə yarımallah kimi sayılırdı. O, böyük təbib idi, bəzən böyük şair bildiyi Homerdən xüsusi şer parçalarını əzbər söyləyirdi, necə ki,

xristian mistiklər “Zəburlar” dan və İoannın “İncil”indən bəndlər söyləyirdilər. O, xəstələri sağaltmaq üçün musiqidən istifadə edirdi. Erkən Yunan filosofu Etnpodoke deyirdi ki, Pifaqor xəstəni sağalda və qocanı cavanlaşdırma bilirdi. Budda kimi o, öz son inkarnasiyasını xatırlaya bilərdi. Və hətta deyirlər ki, o, bütün dünyanın tarixini başlanğıcından söyləyə bilərdi. Onun müdrikliyi Sirli məktəblərdə illər boyu tədqiqat aparmasına və müqəddəs saymağa dəfələrlə özünü həsr etməsi idi. O, 22 il ərzində Misir müqəddəs sayma keşişlərinin sirlərini öyrənmişdi. Pifaqor 532-ci ildə Samosun diktator hökmdarının çirkin əməllərini hiss etməyə başladı və sürgünə yollanmağa məcbur edildi. O, İtaliyanın cənubundakı Krotonada yaratdığı bir neçə kiçik icmalarından birincisini təşkil etdi. İcmaya üzv olmağa namizədlər bir neçə il məşq edirdi, bura qərribə xüsusiyyətli pəhriz də daxil idi. Bu pəhrizdə istiotdan, küncütdən, xiyar toxumundan, yabanı baldan, çiçəklərdən və dəniz soğanının dərisindən istifadə olunurdu, onların bütöv şirəsi çıxardılırdı. Bu gimnastikanın ən yüksək fazası olmaqla, üç insan bədənini-maddi, bitki və heyvan bədənlərini harmoniyaya gətirmək yolu idi və namizədlərdən tələb olunurdu ki, illər ərzində axıra qədər dinməz qalsınlar.

Pifaqor öz şagirdlərinə ruhi dünyanı yaxşı görmək biliyi verməyə qadir idi, bunu onlara izah edirdi. Bunlardan əlavə ilk müzakirə olunan təlim matematika, həndəsə, astronomiya və musiqi kimi meydana çıxdı. Öz dövründə Pifaqora demişdilər ki, yalnız insan oğlu Yer kürəsinin musiqisini eşitməyə qadirdir, o müxtəlif notların tərəzisi kimidir, onların hər birini isə məkanda hərəkət edən yeddi planet düzəldir.

Bir dəfə Pifaqor şəhərdə gəzəndə o, metalın zindana döyüldüyünü eşitdi. O, gördü ki, müxtəlif ölçülü çəkiçlər müxtəlif səslər əmələ gətirir. Evə qayıdanda o, otağının yanında ağac lövhə qurdu və ona artan çəkiddə ağırlıqlar asdı. Sınaq və səhv etmə prosesi vasitəsilə o, müəyyən etdi ki, insan qulağında səslənən gözəl musiqi notları müxtəlif ağırlıqlardan asılıdır. Sonra o, hesabladı ki, onların biri riyazi dəqiqlik qaydasında digərinə mütənəsbidir. Pifaqorun həmin hesablamalarından bu gün bizim başa düşdüyümüz və həzz aldığımız musiqi oktavaları çıxarılırdı.

Sirli məktəblərin təlimi şəhərləri tikməyə, elmin və texnologiyanın inkişafına, zahiri Dünyanın quruluşuna və nizamlanmasına kömək etməli olan rəşional tərəflə əlaqədərdir. Plutarx demişdi ki, kim yüksək həqiqətləri bilirsə, belə nəticəyə gəlir ki, cəmiyyətin “ciddi” vəzifələrini ciddi qaydada qəbul

etmək çətindir. O, Herakliddən “Əbədilik oynayan uşaqdır” sitatını gətirmişdi.

Pifaqorun şagirdləri cəmiyyətdən ayrı yaşamağa öyrədilirdi, musiqi ekstazı ilə intellektual analizlər arasındakı alternativini seçirdilər. Pifaqor ilk adam idi ki, özünü müdrikliyi sevən adlandırır, bu da yunanca “filosof” (hərfi mənada bu söz “müdrikliyi sevən” deməkdir) adlanırdı. Onu təqlid edən Sokrat və Platon kimi o, müasir universitet professorlarından daha çox maqlara yaxın idi. Onun şagirdləri ondan qorxu hissi keçirirdilər. İnanırdılar ki, əgər, istəsə onları yatırtmaq gücünə malikdir və onların oyaq şüurunu uzaq məsafədən də döndərə bilir. Pifaqoru özünün daxili siklindən xaric edilənlərdən çıxan ölümcül qəzəb cəzb edirdi, buna görə o, Siron adlı adamı öz Sirli məktəbinə qəbul etməkdən imtina etdi, səbəbi isə onun düşünülməmiş davranışı, özünü təkəbbürlü aparması idi. Siron kütləni Pifaqora qarşı qaldırdı. Adamlar Pifaqorun öz ardıcılıqları ilə görüşdüüyü binanı, onun içərisinə girib yandırdılar. İçəridə olanların hamısı öldü.

Pifaqor erasında dünyanın iki müxtəlif tərəfində digər filosoflar-Yunanıstanda Heraklit və Çində Lao-Tszını qısa müddətdə tarixin səthinə çıxdılar. Onlar rasionallığı, həyatın irrasional ölçüsünü

müəyyən etməyə çalışırdılar. Heraklit demişdi: Biz eyni axına iki dəfə girə bilmərik.

Belə bir əhvalat vardır ki, Konfutsi Lao Tszını görməyə yollandı və ondan özünün həsr edilməsini xahiş etdi. Lao-Tszı isə qüruruna görə gənc Konfutsini məzəmmət etdi. Onu geri qaytardı, ehtiramsız davranışı ilə həddən çıxan ambisiyasının qarışığına görə onu ələ saldı. Bu yəqin ki, dəqiq olmayan əhvalatdır, lakin vacib bir həqiqət kimi onu göstərir ki, Konfutsiçilik və Daosizm Çində ekzoterik təlimləri təşkil edir.

Konfutsi ənənəvi sirr olmayan Çin müdriqliyini toplamağa uzun illər sərf etmişdi və bu kolleksiyalar sonralar Çin liderləri tərəfindən hökumət üçün rəhbərlik təlimatına çevrilmişdi. Konfutsinin sözləri yüksək dərəcədə müdrik idi. Min illik səyahət bir addımdan başlayır. Tapşırığın qiyməti mükafatdan da artıqdır. Əgər sən öz məqsədinə çata bilmirsənsə, məqsədlərini qaydaya qoy. Belə qaydada onun fikirləri davam edir.

Afinada biz azadlıq istedadını, fərdi fikiri görürüksə, Spartada fərdi iradənin inkişafını, qəhrəmana sitayişin, güclü adamlar nöqteyi-nəzərindən rəqabət həddini və məğrurluğu görürük.

Bütün yunan Sirli məktəblərindən ən məşhuru Afinadan bir neçə mil arasındakı Elios kəndində yerləşirdi. Romanın, özü də həsr olunmuş olan dövlət xadimi Tsitseron deyəcəkdi ki, Eliosian

Sirləri və ondan çıxanlar Afinanın sivilizasiyalı dünyaya verdiyi ən böyük fayda idi. Elios “Elauno” sözündən əmələ gəlmişdi, “mən gəlirəm” mənasını verirdi, bu isə o demək idi ki, “Mən yaranmışam” . Biz Pifaqordan da bilirik ki, Süd Yolu da nəhəng çay və ruhların kütləsi kimi nəzərdə tutulur.

Dinin neqativ olması, hətta dünya tarixinə destruktiv təsir göstərməsi barədə deyilən sözlər bayağı səslənir. Dini müharibələr, İnkvizisiya, elmi fikirin boğulması və məhdud patriarxal münasibətlər dəfələrlə dilə gətirilir. Bunu xatırlamaq yerinə düşər ki, bəşər mədəniyyətinin bəzən ən böyük şərəfli şəxsiyyətləri məhz Sirlə məktəblərdən öz mənbəyini götürmüşdür, bunlar isə qədim dünyadakı mütəşəkkil dinin mərkəzi hissəsi idi. Təkcə heykəltəraşlıq və drama deyil, həmçinin fəlsəfə, matematika və astronomiya siyasi və tibbi ideyalar kimi bu dini institutlardan yüksəlmişdi. Hər şeydən əlavə, Sirlə məktəblər şüurun təkamülünə təsir göstərmişdi.

Yevripid öz pyesində yazırdı ki, “Burada yalnız bir şey vardır ki, o, bütün həyat sınaqlarından çıxıb bilər – bu gizli şüurdur”.

Biz qədim Yunan pyesinə baxanda katarsis (Aristotel tərəfindən faciə barədə təlim termini kimi tətbiq edilmişdir: tamaşaçının hala acımaq prosesində keçirdiyi ruhi cəhətdən boşalmasıdır) vasitəsilə təmizlənilir. Yunan dramaturqlar öz auditoriyalarına

elə təcrübə verirdilər ki, bu bəzi cəhətcə özünü həsr etmə təcrübəsinə bənzəyirdi və onun işləmək qaydası insan təbiətini anlamağa əsaslanırdı, bu isə mahiyyətcə müqəddəs sayma idi.

Sokrat öləndən sonra onun şagirdi Platon yunan fəlsəfəsində aparıcı şəxsə çevrildi. Onun “Dialoqları” idealizm adlanan fəlsəfənin ən böyük ifadəsi oldu. Gizli tarixdə isə hər kəs dünyanı idealistik qaydada öyrənir. Heç kəs soruşmur ki, obyektlərə nisbətən reallıq formalarından ideyalar yüksəkdimi?

Hər kəs düşünmədən, instinktiv olaraq buna inanır. Platonun şagirdi Aristotel isə bu gün aparıcı rol oynayan materializmə aparan tərəfə fəlsəfi bir sıçrayış etdi.

B.e.ə beşinci əsrdə Afina və Sparta arasında ağalılıq etmək naminə müharibə getdi. Dördüncü əsr onların hər ikisinə II Filippin hökmranlıq etdiyi Makedoniya qalib gəldi. Plutarx qeyd edir ki, Filippini oğlu Aleksandr b.e.ə. 356-cı ildə, lunatik Herostrat tərəfindən Efesdəki Artemida məbədi yandırılan gün anadan olmuşdu. Sirlili məkəbin ruhu Aleksandr doğulanda ona daxil olmuşdu. Aleksandr bütün həyatını öz daxilindəki bu ilahi elementi öyrənməyə, tanımağa həsr edəcəkdə.

Filipp həmin dövrün ən böyük zəkası olan adamı öz oğluna müəllim tutdu, bu Platonun ən böyük şagirdi Aristotel idi. Aleksandr və bu yaşlı adam bir-birlərində xoş ruhu gördülər.

Aristotel maddi dünyanın məlumatlarını toplayıb, təsnifləşdirmişdi. O, fiziki qanunlarla abstraksiya (Əşyaların bəzi xassələrindən və onlar arasındakı münasibətdən fikrən uzaqlaşma) metodu qaydasında işləyirdi. Buna görə də təbiətin ölçüsünün gizli qüvvələrini təsvir etdikdə, bütünlükdə yeni və müasir yalanları icad etməyə qadir idi. Aleksandr dünyanın o vaxta qədər görmədiyi ən iri imperiyanı yaratmışdı. Bu o vaxt Aristotel fəlsəfəsi üçün bir vasitəyə çevrilmişdi.

Oğlunun iyirmi yaşı olanda Filipp qətlə yetirildi. Lakin tezliklə Aleksandr özünü dahi hökmdar və məğlubedilməz hərbi sərkərdəyə çevirdi. B.e.ə. 334-cü ildə o, ordusunu Asiyaya apardı, İss döyüşündə persiyalıları məğlub etdi, baxmayaraq ki, axırıncıların döyüşçülərinin sayı onun birə nisbətində makedoniyalılarınkindən çox idi. Sonra o, Suriya və Finikiyadan keçməklə Cənubu tutdu, sonra isə Misir işğal edildi. Burada o, Aleksandriya şəhərinin əsasını qoydu. Hər yerdə o, yunan modelində şəhər-dövlətlər yaradırdı, yunan siyasəti ilə birlikdə yunan fəlsəfəsini də yayırdı. Bu Aleksandrın yenicə inkişaf etmiş şüuru xilas etmək missiyasının bir hissəsi idi.

B.e.ə. 331-ci ildə Aleksandr persiyalıları yenidən məğlub etdi, onların qədim paytaxtı Persepolisi dağıtdı, sonra isə Əfqanıstana və axırda Hindistana atıldı. Burada o, Brahmin filosofları və

Rişilərin törəmələri ilə fikir mübadiləsi apardı. Müqəddəsləri, Brahmin həsr edilmə mərasimlərini müşahidə etməyə gəldikdə, Aleksandrın öz keşşləri bu mərasimlərin özlərininki ilə necə oxşar olduğuna məəttəl qalmışdılar.

Belə bir əhvalat vardır ki, Aleksandr yunan filosofunu göndərdi ki, Brahmin müəllimini onun yanına çağırınsın, ona böyük ənamlar vəd etdi və əgər imtina etsə, boynunu vuracağı ilə onu hədələdi. Filosof çox yol getdikdən sonra Brahmini meşənin dərinliyində tapdı və ondan özünün gözlədiyindən də sərt cavab aldı: “Brahminlər heç vaxt nə ölümdən qorxmurlar, nə də qızıla sahib olmağı arzu etmirlər. Biz meşə yarpaqlarının üstündə dərin yuxu ilə dinc şəkildə yatırırıq. Əgər biz hansısa maddi mülkiyyətə sahib olsaydıq, bu bizim yuxumuzu yalnız narahat edərdi. Biz yerin səthi ilə münaqişəsiz olaraq sərbəst hərəkət edirik və bizim bütün ehtiyaclarımız, uşağını döşlə əmizdirən ana tərəfindən ödənilir.”

Bu cavab Aleksandr üçün kürəyindən vurulan zərbə xarakteri daşıyırdı. Öz həyatının sonuna yaxına qədər elə görünürdü ki, heç kəs onun yolunu kəsə bilməz. Tarixdə yalnız az halda baş verən kimi, fərdi olan şey bütün dünyanı onun iradəsinə təslim etməyə qadir olan kimi görünürdü. Aleksandrın bütün həyatı onun ilahi gücünün mənbələrini anlamağın axtarışı kimi görünürdü. Müxtəlif vaxtlarda Perseyin və Herkulesini müxtəlif ənənələrə

müvafiq olaraq onun əcdadları olduğu iddia edilmişdi. Aristotel Aleksandra Homerin “İliadası”nın bir nüsxəsini vermişdi. O, bu əsəri əzbər öyrənmişdi və özünü bəzən Axillesə bənzəyən yarımallah kimi görürdü.

B.e.ə.322-ci ildə isə o, ekspedisiya ilə Siua səhra vahəsindəki Amon məbədinə getdi. Bu, Misirdəki Memfisdən beş yüz mil aralı idi. Bu səfərində o, az qala ölmüşdü, baxmayaraq ki, bu “mistik ölüm” barədə xatırlanma ola bilərdi. Bircə şey dəqiq məlumdur ki, orada o keşişlər tərəfindən “etiraf edildi” və həsr olunmanı keçdi. Keşişlər ona deməli idilər ki, Aleksandr Amon-Zevsin oğludur. Güman edilirdi ki, onun sonralar da geyindiği mərasim buynuzları bunun əlamətidir. Onun işğal etdiyi bəzi ölkələrdə o, buynuzlu adam kimi yada salınır. Quranda o, Zül-Qərneyin kimi meydana çıxır, bu “İkibuynuzlu adam” demək idi. Lakin gizli tarixə görə bu buynuzlar ovçu buynuzları idi. Belə görünür ki, Aleksandr və Aristotel yenidən doğulduqda, ikinci dəfə birləşəcəklər.

Yalnız bir dəfə, otuz üç yaşında, Aleksandr Babil astroloqlarının şəhər qapılarından girməmək barədə ona etdikləri xəbərdarlığa məhəl qoymamasından iki həftə sonra qızdırma xəstəliyindən

öldü. Tezliklə aydın oldu ki, Aleksandrın imperiyası yalnız onun fərdi maqnetizminə görə öz birliyini saxlaya bilirdi.

Apuleyin “Qızıl eşşəyi” Roma dövrünün böyük həsr olunma əsərlərindən biri idi. “Kuridon və Psixeya” əsəri də həmçinin ezoterik və tarixi cəhətə görə əhəmiyyətə malik idi. Psixeya gözəl, günahsız gənc qız idi. Kuridon ona vurulmuşdu və xəbərlər göndərirdi ki, gecə onun yanına, təpə üstündəki sarayına gəlsin. O, allahla məhəbbət yaşamalması idi. Lakin burada bircə şərt ondan ibarət idi ki, onların məhəbbətinin baş tutacağı yer tam qaranlıq olmalı idi. Psixeya onu da qəbul etməlidir ki, məhz allahın sevgisindən həzz alır. Qızın böyük bacısı isə paxıl idi. O, kiçik bacısına acı bir şəkildə deyirdi ki, onun sevdiyi heç də gözəl oğlan – allah deyildir, bir eybəcər, nəhəng ilandır. Bir gecə Psixeya artıq müqavimət göstərə bilmədi və şirin məhəbbət anlarından sonra Kuridon yuxuda olanda, qız yağ lampasını onun üzünə tutdu. Gözəl, gənc allahı kəşf etdiyindən, çox sevindi, lakin yanan yağın bir damcısı oğlanın üstünə düşdü və onu oyatdı. Psixeya əbədi olaraq onun yanından qeybə çəkildi. Bu əhvalatda ikinci mənə ondan ibarətdir ki, allah həqiqətən də eybəcər ilan idi.

Tsitseron Roma imperiyasında islahat üçün böyük qüvvələrdən biri idi. O, Eliosda öz həsr olunmasına həyatını formalaşdıran

böyük təcrübə kimi baxırdı. O, deyirdi ki, bu mərasim onu öyrətmişdir ki, “Şən yaşa və ümid edən kimi öl”.

Kolizeydəki qan hamamları tək-cə müqəddəslik istisna olmaqla, fərdi insan həyatına heç bir qiymət vermirdi. Stoik filosof olan imperator Mark Avreli həyat fəlsəfəsi şəklində təklif edəcəkdə: “Heç vaxt imkan vermə ki, gələcək səni narahat etsin, gələcəyi görməli olsan, bu gün gerçəkliyə qarşı silahlandığın aqlının eyni silahları ilə onu qarşılamalı olacaqsan”. Bu sözlər üzüntü ilə dolu idi.

İoanın “İncil”ində deyilir: “Başlangıçda söz var idi və Söz Allahla idi və Söz Allah idi... Hər şey onun tərəfindən düzəldilirdi... Və işıq qaranlığı işıqlandırır və qaranlıq onu dərk etmirdi... O, dünyada idi və dünya onun tərəfindən düzəldilmişdi və dünya onu tanımırdı”. “İncil”in yaranmasını İisus Xristin missiyası ilə birlikdə sözlə müqayisə edir, bu inkarnasiya edilmiş söz idi. İoann bununla ikinci yaranma növü kimi ikinci missiyanı təqdim edir. Buradakı həlledici cəhət odur ki, İisus Xrist daxili həyatı yaratmışdır. O, məhəbbətin yeni növünü irəli sürdü. Mərhəmətli məhəbbət başqasının dərdinə yanmaq vergisinə əsaslanır. Xristdən əvvəl isə məhəbbət tayfa və ya ailə məhəbbəti idi. Heç bir fərd qan bağlılığından yuxarı qalxıb, sevmək üçün sərbəst qaydada kimisə seçə bilməyə qadir deyildi. Markın

“İncil”ində (3.32) İsus öz anasının özü üçün əhəmiyyətini inkar edir. Matfeyin “İncil”ində isə (10.37-8) o deyir: “Kim ki, atasının və anasını məndən artıq sevir, o mənə layiq deyildir”.

Ezoterik təlim düz yolla bütün sevgiyə aid olanlardan da yuxarıda durur. Bu təlim deyir ki, sən kosmosdan olan mərhəmətli qüvvələrlə əməkdaşlıq edirsən, güc səndən elə yolla axır ki, sən onu anlayana çevrilə bilərsən. Bu proses möcüzə yaradan və ya ilahi sehrililik adlanır.

İsus Xrist təsdiq edirdi ki, “Ancaq mən sənə deyirəm ki, kim qadına şəhvtə baxırsa, öz ürəyində artıq onunla zinakarlıq etmiş olur”. Bu vaxta qədər heç kəsin demədiyini o dedi və bu mənanı verirdi ki, bizim dərin düşüncələrimiz fiziki obyektlər kimi realdır.

Bizim “özəl” düşündüyümüz şey kosmos tarixinə birbaşa təsir göstərir. “Ürəyində təmiz olanlar xoşbəxtdirlər, buna görə də onlar Allahı görəceklər”.

Filippin “İncil”ində İsus Xristin Mariya Maqdalina ilə münasibətinə dair intriqa xarakterli bir işarə vardır: “İsus onu bütün şagirdlərindən artıq sevirdi və onu tez-tez öpürdü”. Bu, Bibliyanın “Şərqilər Şərqi” kitabındakı şeiri yada salır: “Qoy o, məni ağzının öpüşləri ilə öpsün” və ya “Məhəbbət ölümdən güclüdür”.

Mariya Maqdalina adətən tövbə edən kimi təsvir edilir. Fra Bartolomeonun tablosunda qız İisus Xristin ayaqlarını yumağa apardığı bitki yağı bardağı ilə təsvir olunur. Bardaq daşın üzərinə qoyulmuşdur və daşın üstündə bu sözlər yazılmışdır: “Mən könlüm sevdiyi adamı tapdım”.

Xristianlıq və Şamanizm

Konstantin Roma imperiyasının yavaş-yavaş gedən tənəzzülünü dayandırmaq üçün yeni qüdrətli dinə-xristian dininə ümid edirdi. Lakin Roma yenidən canavarların və tülkülərin istirahət yerinə çevrildi. Konstantinin qohumu Yulian 361-ci ildə hakimiyyətə gələndə, o, dini dözümsüzlük dalğasını dəyişdirdi. Dar, dogmatik xristianlığa qarşı məşhur polemik əsərlər yazdı, axı məhz belə xristianlıq yüksəlmişdi. Buna görə də sonralar xristian yazıçıları onu “Dönük” deyə adlandırmağa başladılar. Bu o demək idi ki, o, inamı kənara tullamışdır.

Yulian Persiya ilə müharibə aparanda Persiyada yerləşən Manixey Sırrlı məktəbinin gizli biliyini anlamağı arzu edirdi. O, Günəş allahın missiyasının təhlükədə olduğunu kifayət dərəcədə qiymətləndirməyi bacarırdı və bu Manixeyizmin daxili sirlərinin Günəş allahla Əhrimən və ya İblis materializminin ruhu arasında

gedən müharibəyə aid olduğunu bildirdi. Lakin o, öz missiyasına nail olmamışdan əvvəl Konstantinin ardıcılıarı tərəfindən öldürüldü. Yeni imperator isə “dinsizin” mülkiyyətini müsadirə etdi və onun məbədlərini tutdu. İsidanın heykəlləri yenidən Mariyaya həsr olundu. Romadakı Panteon bütün allahlar üçün məbəd olsa da, imperator Teodesi tərəfindən monoteizm məbədinə çevrildi.

Çində imperiyanın tədricən genişlənməsi Asiyada və Avropa daxilində domino effekti yaratdı. Uzaq Şərqdə olanların təzyiqi altında qotlar, vestqotlar və vandallar Avropanın bir sıra hissələrinə müdaxilə etdilər, hətta yenidən geri çəkilməzdən əvvəl Roma kimi uzaq ərazilərə gəlib çatdılar. Köçəri monqol tayfaları Hun lideri Attilanın başçılığı altında V əsrin ikinci rübündə birləşdirir. Onlar əvvəllər qotların və vandalların müdaxilə etdikləri ərazilərdə at oynatdılar və imperiya Mərkəzi Asiya düzənliklərindən Şimali Qaliyaya qədər uzandı. Avropalıların “Allahın bəlası” hesab etdikləri Attila barbarlığına görə dillərə düşdü, yunan tarixçisi Priskus Attilanın düşərgəsinə səfər edib, bir şahid kimi orada olanları təsvir etdi. O, gördü ki, Attila, döşəməsi yonulmuş taxtadan olan sadə evdə yaşayır və bu ev taxta hasarla çəpərlənmişdir. Yun palazlar xalça rolunu oynayır və hərfi mənada “kiçik ata” adlanan Attila öz qonaqlarını sadə

kətan paltarda qarşılıyır. O, ağac fındandan qədərində içki içir və ağac boşqabdan yemək yeyirdi.

Deyirdilər ki, Attila Xristian şəhəri Korinfi işğal edəndə, o küçənin hər küncündə fahişə qadınları görüb qəzəblənmişdi. Həmin qadınlara ya adamlarından birinə ərə getməyi, və ya sürgünə yollanmağı seçmək imkanını vermişdi.

Romanlar digər düşmənlərinə nisbətən Attiladan daha çox qorxurdu. O, öz adamlarına Roma ərazisində yaşamağa və ya Roma mallarını almağa icazə vermirdi.

O, Roma ərazilərinə müdaxilə edəndə, romanlaşmanı dəyişdi, Roma tikililərini dağıtdı və həmçinin Romadan təzminat pulu kimi minlərlə funt qızıl götürdü. 452-ci ildə o, nəhayət Romanı sıxışdırmağa başlayanda imperator, yepiskop Leonu onunla görüşməyə göndərdi. Gələcək Papa Leo Attila ilə sövdələşmə danışığı apardı, bu şərtlərə görə imperatorun qızı Honoriya onun arvadı olmalı idi və minlərlə funt qızılı da cehiz kimi özü ilə götürəcəkdə. Bu səbəbdən də Atilla Roma imperiyası üzərində ağalığa və dünyanı idarə etməyə nail olduğuna inandı.

Attila və onun xalqı şamanizmi tətbiq edirdilər. Döyüşlərdə Attila özü ordusuna başçılıq edirdi, ona bunu şaman keşişləri məsləhət görürdülər. Hun ordusu döyüşə ulamaqla atılırdı, silahlarını cingildədirdi, buynuzlarla və zənglərlə səs salırdı.

Bunların hamısından məqsəd ölümlər batalyonunu, öz əcdadlarının kabuslarını çağırmaq idi ki, onlar da əsgərlərlə birlikdə döyüşsünlər. Onlar həmçinin şaman qaydasında ət yeyən heyvanların, canavarların və ayların ruhlarını haraylayırdılar ki, özlərinə daxil olmaqla, döyüşənlərə fəvqəltəbii qüvvə versinlər.

“Şaman” sözü tunqus-monqol isimi olub “bilən adam” mənasını verir. Şamanlar barbar müdaxilələri dövründən indiyədək müxtəlif texnikalardan istifadə edirlər, bəziləri bunu “ekşətin arxaik texnikaları” adlandırır. Onlar trans vəziyyətinə düşməklə işləyirlər Ritmik qaval vurmaqla və rəqs etməklə öz sehrli əməllərini həyata keçirirlər. Bir çox tablolar şamanistik mədəniyyətləri, onların translarının məlumatları kimi təsvir edirlər.

Müasir ezoterik təlimə görə bütün şamanizm, istər bu köhnə Hun və ya Monqol Ordalarınınkı olsun, istər bu gün Cənubi Afrikada tətbiq edilən sanqoma olsun, bunlar vaxtilə mövcud olmuş gözəl ilkin görünməni təmsil edir. Şərti tarixdə (insanda, heyvanda, bitkilərdə, cisimlərdə müstəqil başlanğıc- ruhların olması barədəki fantastik təsəvvürlər sistemi) dinlər əvvəlki səhnələrində animizm və totemizm (müəyyən tayfa qrupunun hansısa bir totemlə fəvqəltəbii əlaqəyə və qan yaxınlığına olan inam. Totem ilahi deyil, nəslin başlanğıcı kimi qəbul olunur) kimi tanınırdı. Bu

bütün qədim sivilizasiyaların dolaşq kosmologiyalarına doğru inkişaf etdi. Gizli tarixdə bəşəriyyətin ilk qarşılaşdığı görünmə dolaşq, təhrif edilmiş və gözəl idi, yalnız sonralar animizmə, totemizmə və şamanizmə doğru pozuldu.

Attilanın tayfa xalqı şamanizmi tətbiq edirdi, onlara bu ruh dünyalarına girmək imkanı verirdi. Çox sayda kilsə xadimləri buna qısqanclıq edə bilərdilər, lakin bu atavistik (yaşlı orqanizmlərdə onların keçmiş əcdadlarına xas olan xüsusiyyətlərin və əlamətlərin meydana çıxması belə adlanır) vəziyyətdəki ruh dünyasına girmək idi. Narkotiklərlə ruh dünyasına daxil olmaq, lazım olan hazırlıq olmadan bunu etmək idi və demonik ölçüyə girmək üçün qapını açə bilərdi. 453-cü ildə Attila yüksək silkdən olan ailədən olan gənc qızla evləndikdə öldü. Onun bu vaxtı artıq yüzlərlə arvadı var idi və Roma imperiyasının sonunu müşahidə edirdi.

İnsan şüurunun yeni pilləsinin erkən böyüməsi qönçəni qopartmaq kimi bir şey idi. Səhərisi gün Attilanın ölüm xəbəri yayıldı. O, əvvəllər də burnundan çox miqdarda qan açılmasından əziyyət çəkmişdi.

Çoxları Persiyaya gəlirdi, burada Xosrov şah yunan sivilizasiyasını ihamlandırana bənzəyən böyük akademiyanın əsasını qoymağı arzulayırdı. Neoplatonizmin, Qnostisizmin və

Hermetisizmin elementlərini özündə birləşdirən intellektual fermentdə Aristotel metodologiyası maddi dünyanın və ruh dünyalarının birləşdirməsi şəklində tətbiq olunurdu. Beləliklə Ərəb magiyasının qızıl erası başlandı.

Burada heç də təəccüblü belə bir şey yoxdur. Bütün bizim uşaqlığımız sehrli görmə tərəfindən – dühalardan, sehrli lampalardan yaranan işıq idi.

İslam peyğəmbəri və islam sivilizasiyası

İndi isə kitabın müəllifinin islam peyğəmbəri haqqındakı fikirləri ilə bir qədər geniş şəkildə tanış olaq. 570-ci ildə Məkkədə Məhəmməd adlı uşaq anadan oldu. Altı yaşı olanda o, hər iki valideynini itirmişdi və çoban kimi əmək fəaliyyətinə başladı. O, enlikürəkli, qara qıvrım saçları olan və saqqalının arasından ağ dişləri görünən gənc kimi böyüyürdü. Dəvə sürənə çevrildi, karvanla ədviyyat və ətirli maddələr daşıyırdı, xüsusən Məkkədən Suriyaya səfərlər edirdi. İyirmi beş yaşında o, Məkkənin varlı dul qadını ilə evləndi, şəhərin ən varlı və nüfuzlu vətəndaşlarından birinə çevrildi. Valideynlərini itirməsi hesabına o, itirdiklərinin hamısını sonralar geri qaytarsa da, heç də məmnun deyildi. Məkkənin dini mərkəzində Kəbə adlanan qara qranit daş var idi,

bəzi ənənələrə görə bu daşın Sirius ulduz sistemindən yerə düşməsi deyilirdi. Həmin vaxt Ərəbistan şamanistik tayfalar tərəfindən məskunlaşmışdı, adamlar öz allahlarına və ruhlara sitayiş edirdi. Kəbədən kənarda yüzlərlə bütün saxlandığı müqəddəs çadır var idi. Məkkə həmçinin müqəddəs suyu satmaqla pozulmuşdu – bu su İsmayılın hesabına qumdan çıxan bulaqdan götürülürdü. Məhəmmədin gözündə hər şey qeyri-müəyyənlikdə görünürdü. O, gördü ki, adamlar yalnız pul qazanmağa, qumar oynamağa, at çapmağa və sərxoşluğa maraqla göstərir. Dəvə karvanı ilə Suriyaya gedəndə o, İudaizm və İsus Xristin əhvalatları barədə eşitmişdi. Məhəmmədin təmizlənmə əhvalatı onun həssas siminə təsir etmişdimi? Məhəmməd belə bir inama yiyələnmişdi ki, Ərəbistan xalqı İsus Xrist kimi bir peyğəmbərə möhtacdır, bu peyğəmbər xalqı cəhalətdən, pozulmadan təmizləyə bilər və onları bir kosmik niyyətdə birləşdirə bilər. Məhəmməd Məkkənin ətrafındakı dağların üstündə oturub bunların hamısına necə nail olmaq barədə düşünəndə, mələk onun qabağında göründü və dedi: “Mən mələk Cəbrayılam”. Bu gözə görünmə sonra Məhəmmədə qızıl lövhəni göstərərək, onu oxumağı dedi. Məhəmməd etiraz etdi ki, o, savadsızdır, lakin Cəbrayıl ikinci dəfə ona əmr etdikdə, Məhəmməd gördü ki, həqiqətən oxuya bilir. Beləliklə, mələklə söhbətlər seriyası başlandı və bu

Qurana çevrildi. Sonra Məhəmməd şəhərə enib Cəbrayılın ona öyrətdiklərini parlaq səmimiyyətlə və valehedici qüvvə ilə moizə etdi. O, öz kredosunu belə adi şərtlərdə cəmləşdirə bilərdi: Mənim təlimim sadədir. Allah vahid allahdır. Bütpərəstlikdən imtina et. Oğurluq etmə Yalan danışma. Böhtan atma Və heç vaxt sərxoş olma. Əgər sən bu təlimləri qəbul etsən, sən İslamın yolu ilə gedəcəksən. İlahi qüvvə tərəfindən ilhamlanmış öz mülahizələrini sübut etmək üçün ondan möcüzə göstərmək tələb edildikdə, Məhəmməd bundan imtina etdi. O, dedi ki, Allah göyləri dayaqların köməyi olmadan yüksəltmişdir, yeri, çayları, əncir, xurma və zeytun ağaclarını yaratmışdır və bu şeylərin hamısı kifayət qədər möcüzədir. Bu coşğun materializmdə müasir eranın ilkin pıçılıqlarını eşidirik. Mələklə olan söhbətlər ərzində böyük mələk Cəbrayıl sərirlənmək üçün Məhəmməddən nəyisə seçməyi xahiş etdi. Məhəmməd okkultistlərin “ay şirəsi” adlandırdıqları südü seçdi. İslamda spirtli içki qadağan ediləcəkdə. Ezoterik nöqteyi-nəzərdən yüksək əhəmiyyət daşıyan bu idi ki, Qurani diktə edən mələk Cəbrayıl, ənənəvi cəhətdən Ayın arximələyi idi. Cəbrayıl burada bəşər ehtiraslarına nəzarət edən fikir qüvvəsinin və məhvedici fantaziyanın rəmzi kimi çıxış edir, onun allahı isə böyük allah idi və müsəlman ikönorafiyasında hilal ay kimi təsvir olunur. Məhəmmədin

Məkkənin bazar meydanında moizələri bəzilərini, onu öldürmək qəsdini hazırlamağa həvəsləndirir. O, öz şagirdi, öz ardıcıllarının rəhbəri olan Əbu Bəkrlə Mədinə şəhərinə mühacirət etdi. 629-cu ildə o, Məkkəyə qayıtdı, öz ölümünə qədər qalan müddətdə (Məhəmməd peyğəmbər 632-ci ildə vəfat etmişdir) Ərəbistanın qalan hissəsi üzərində öz nəzarətini qurdu. Əbu Bəkr onun varisi və ya Xəlifə olduqda, işğallar təəccübə səbəb olan qaydada davam etdirildi. Dini uğurlu edən şeylərdən biri, onun dünyada işləməsi, belə deyilsə, maddi fayda gətirməsi idi, Məhəmmədin radikal monoteizmi, Aristotelin elmi metodologiyası ilə birləşməklə, axırını həqiqətən də ərəb fikirinə nüfuz etmişdi, tezliklə İspaniyadan tutmuş Çinin sərhədlərinə qədər Yer kürəsini dolaşdı. Ərəblər Zoroastrizmdən, Buddizmdən, Hinduizmdən və kağız istehsal etmək də daxil olmaqla, Çin elmindən yeni ideyaları həzm etməklə, onları yayırdılar. İslamda, onun zəfər dövründə ehkamçılığa və paternalizmə çevrilmək kimi bir meyl var idisə, Sufizm əks impulsu təmsil edirdi, vaxtaşırı təhrif edilməyə və bu yolla paradoksal fırlanmağa aludəçilik göstərən və ruha xas olan bir təlim idi. Ezoterik islam ruhi həyatın tərəfində olmağını hiss edirdi. Bu, isə Sufi poeziyasında geniş şəkildə öz ifadəsini tapırdı. Qurandakı ayəyə (50.16) müvafiq olaraq “Allah adama onun şah damarından yaxındır” sözləri həm

də yüksək dərəcədə adamları özünəməxsusluqdan ayırırdı, kütlə artıq onun çağırışına oyanırdı. Böyük Sufi yazıçısı İbn Ərəbi deyirdi ki, Sufi müəllimi o adamdır ki, öz üzərindən pərdəni götürür. Sufi müəlliminin təlimatı altında keçirilən dərslərə nəfəs almanın dəyişən təcrübələri və vəziyyətə nail olmaq üçün istifadə edilən musiqi daxil ola bilərdi. Sufizm bəzən “yuxudan oyanma” kimi ağırlı prosesləri öyrədirdi, bu özü barədə və bizdən keçən kosmik mistik axından agah olmağa imkan verirdi. Harun ər-Rəşid öz erasının qeyri-adi şəxsiyyətlərindən biri idi. O, iyirmi yaşında xəlifə olmuşdu və Bağdadı dünyanın ən füsunkar şəhərlərindən birinə çevirmişdi, saraylar tikdirmişdi. Ona yüzlərlə əyanlar, qullar və hərəmlər xidmət edirdi. “Min bir gecə” nağılları onun hökmranlığının müxtəlif cəhətlərini təsvir edir. O, sarayına dövrünün bütün böyük yazıçılarını, incəsənət xadimlərini, mütəfəkkirlərini cəlb etmişdi. “Min bir gecə”də olduğu kimi belə şeyə gəzirdi ki, o, bəzən gizli qapıdan maska altında sarayından çıxırdı ki, xalqın nə danışdığını eşitsin və onların real olaraq nə düşündüklərindən hali olsun. Ən məşhur hekayətlərdən birində dənizdəki balıqçının öz torunda iri dəmir qazanı çıxardığı göstərilir. O, sahilə çıxdıqda gördü ki, qazanın metal səthinə Solomonun möhürünün üçbucağı nəqş olunmuşdu. Təbii olaraq çox şeyə maraq göstərən balıqçı qazanı açdı və birdən ondan

qalxan qara buxar bütün göy üzünə yayıldı. Beləliklə o, görünə bilənlərin hamısını qaranlığa qər q etdi. Buxar yenidən cin formasındakı monstra çevrildi və balıqçıya dedi ki, o, Solomonun qazanında dustaq edilmişdi. And içmişdi ki, kim onu azad etsə, onu varlandıracaqdır. Beş yüz ildən sonra o, and içmişdi ki, öz xilaskarını hakimiyyətlə mükafatlandıracaqdır. Min illərin əsirlindən sonra, o, and içmişdi ki, kim onu azad etsə, onu öldürəcəkdir. Beləliklə, cin dedi ki, balıqçı ölməyə hazırlaşsın. Lakin balıqçı ona dedi ki, inanmır ki, cin həqiqətən qazanın içindəydi və beləliklə ruh bunu sübut etmək üçün özünü əvvəlki buxov vəziyyətinə çevirdi və yavaş-yavaş spiral qaydasında hərəkət etməklə qazanın içinə girdi. Bu vaxt balıqçı qazanın qapağını bağladı. Bu uşaqlar üçün səfeh bir nağıl kimi görünə bilər, okkultistlər üçün isə bu, ezoterik biliklərlə bir yerdə qablaşdırılmışdır. “Cin” sözü “gizlətmək” demək idi və təfəsilatına varan nəzəriyyə və praktikada o demək idi ki, dağılmış evlərdə, quyularda, körpü altında gizlənilir. Cin alovdan və havadan ibarət olmaqla, mələklərdən və şeytanlardan aşağıda dayanır. Cin bərədəki rəvayətlər ərəb xalqları arasında fəal şəkildə yayılırdı. Bundan əlavə amumetlərdə (həmayillərdə), üzüklərdə və daşlarda ruhların və demonların dustaq edilməsi, Solomonun möhürü kimi sehri cisimlərdən istifadə edilməsi də yaxşı məlum idi. Orta

əslərdən belə biliklər vasitəsilə, onların çoxu, əlbəttə ki, ərəb mənşəli idi və xüsusən də astroloji mənasına görə talismanlara (tilsimlərə) aid olmaqla məşhur kolleksiyalarda toplanmalı idi. Cəlaləddin Rumi “Mövlanə” adlanırdı, bu isə “Bizim müəllim” mənasını verir. O, islam mistitsizminin – böyük Sufinin fars dilində yazan şairi idi. Onun məşhur lirik və didaktik poeması olan “Mənaveyi məsnəvi” (“Ruhi beytlər”) elə populyarlıq qazanmışdı ki, onu “Persiyadakı Quran” adlandırırdılar. Müsəlman mistik fikir və ədəbiyyatı isə bu dinə sitayiş edən müxtəlif xalqların dillərində yazılmaqla, demək olar ki, saysız-hesabsız idi. Rumi sarayın ən böyük şairlərindən birinə çevrilmişdi. O, hələ uşaq olarkən biliyi ilə hamını təəccübləndirmişdi. Altı yaşında oruc tutmağa başladı və bu vaxtda da həmçinin o, gözünə görünənləri seyr etməyi bacarırdı. Rumi daim insanların heyvanlardan daha ambisiyalı olduğuna etiraz edərək, qeybə çəkildi. Adamlar qorxudan qışqıran vaxt, o, qəflətən onların arxasından yenə üzə çıxdı. Onun gözlərində qeyri-adi baxış var idi və dedi ki, yaşıl əbası olan ruhlar onu kənara, digər dünyalara apardılar. Yaşıl əbalılar Əl-Xıdırın kölgələri ola bilərdi, yaşıl biri qüdrətli varlıq olmaqla, vaxt gələndə maddiləşməyə, həmçinin maddiləşməni ləğv etməyə qadir olacaqdır. 37 yaşlı Ruminin həyatında mühüm rol oynayan

həlledici bir hadisə baş verdi, o, Konyanın küçələrində dolaşan dərviş, müqəddəs adam hesab edilən Şəmsəddin (“Dinin günəşi”) Təbrizi ilə görüşdü. Şəmsəddinin heç bir ənənəvi mistik qardaşlıq cəmiyyəti ilə əlaqəsi yox idi. Bu qəribə dərviş şeyxləri və digər nüfuzlu din adamlarını təhqir etmək sahəsində özünəməxsus şəkildə ad qazanmışdı, çünki onu Allahdan başqa heç kəs idarə etmirdi. Cəlaləddinə isə Şəms Təbrizinin təsiri böyük oldu, ona ilahi aliliyin və gözəlliyin sirrlərini açdı. Bir və ya iki ay onlar meditasiya etdilər (gərgin düşünmə ilə məşğul oldular). Rumi şagirdlərindən və ailəsindən ayrı düşmüşdü, onlara laqeydlik göstərirdi. Buna görə də onlar Şəmsini şəhəri tərk etməyə məcbur etdilər. Bu Cəlaləddini çox məyus etdi və Şəmsi geri qaytarıldı. Lakin ailəsi Cəlaləddinin sevdiyi bu adamla yaxınlığına dözə bilmirdi. Belə bir şəraitdə, ilk görüşlərindən üç il sonra Şəmsi həmişəlik qeybə çəkildi, onu öldürmüşdülər. Rumi ağlayırdı, ağı deyirdi, bədəcə xeyli zəifləmişdi. O, artıq sərgərdan idi. Bir gün küçədə gəzəndə zərgər dükanının yanından keçirdi, bu vaxt çəkicin qızıla vurulan ritmik zərbələrini eşitdi. Rumi Allahın adını təkrar edib, sonra qəflətən ekstazda fırlanmağa başladı. Fırlanma rəqsi Mövlanə və ya fırlanan dərvişlər ordeni beləcə yarandı. Fırlanma rəqsi “Səma” rəqsi adlanır və bugünkü Türkiyədə də rəmzi dərviş rəqsi kimi ifa edilir. Məhəbbət təcrübəsi Rumini

şairə çevirmişdi. O, təbiətdə “Dinin günəşinin” şüalanan gözəlliyinin əksini tapırdı. O, çox vaxt öz şeirlərini rəqslə müşayiət edirdi. Onun əsərləri mistiklər və öz şagirdləri tərəfindən geniş miqyasda oxunurdu. “Məsnəvi” sufizmin bütün müxtəlif cəhətlərini açıb göstərirdi. Bu əsər ilahi məhəbbət təcrübəsini ifadə edirdi. Ruminin poeziyasında hər kəs mistik təcrübələrin başlıca bəşəri ifadəsini tapa bilərdi. Ərəblərin füsunkar sivilizasiyası orta əsrlər Avropasını həm valeh edir, həm də dəhşətə gətirirdi. Səyyahların gətirdiyi təəccüblü xəbərlər ondan ibarət idi ki, ərəblərin qiymətli metallardan düzəldilmiş möcüzəli mexaniki bağı vardır və orada mexaniki quşlar uçur və oxuyurlar. Onların arasında böyük qızıl ağac durur, təəccüblü qaydada qiymətli daşlardan olan meyvələr gətirir və onlar planetləri təmsil edirlər. Çoxlarına bu möcüzələr ölümlər dünyası kimi görünürdü, onlar sehrin və elmin arasındakı sərhədlərdə mövcud idi. Ən azı buna müəyyən izah 1936-cı ildə Bağdadda edilən qəribə kəşf vaxtda verildi. Alman arxeoloqu Vilhelm Koeniq qədim saray drenaj arxını qazanda bilavasitə elektrik batareyası kimi bir şey tapdı. Bunun düzəldildiyi dövr erkən orta əsrlərə gedib çıxırdı. Kolleqası onun dəqiq oxşarını yaradanda gördülər ki, bu qızılla gümüş qatından ibarət olsaydı, yarım saat ərzində elektrik cərəyanı əmələ gətirməyə qadir olardı. 802-ci ildə

Harun ər Rəşid Qərbin imperatoru Şarlemana (Böyük Katrla) ipəklər, sarı mis şamdanlar, ətirlər və fil sümüyündən düzəldilmiş şahmat göndərmişdi. O, həmçinin hədiyyə kimi fil və su saati göndərmişdi. Bürünc şarlar vazanın içərisinə düşəndə saatları bildirirdi, bu vaxt kiçik mexaniki cəngavərlər isə xırda qapılardan çıxırdı. Bu hədiyyələr Şarleman da ərəb elminin yüksək səviyyəsi və öz imperiyasının da gələcəkdə buna nail olması barədə təəssürat yaratmalı idi.

Əgər üç nəslə aid olan fransız kralları- Şarl Martel, Pipin və Şarleman olmasaydı, islam, xristianlığı yer üzündən silib ata bilərdi. 742-ci ildə anadan olan Şarleman Longinusun nizəsini miras kimi götürmüşdü, bu nizə İsus Xrist çarmıxa çəkiləndə onun böyrünü deşmək üçün istifadə olunmuşdu. Şarleman bu nizə ilə yaşayır və yatırdı, inanırdı ki, silah gələcəyi qabaqcadan görmək və öz taleyini həll etmək üçün ona qüvvə verəcəkdir. IX əsrin birinci onilliyində o, müsəlmanlar üzərində qələbə çaldı.

Şarleman aldadıcı fiziki görkəmə malik idi. Yeddi fut (213 sm) hündürlüyündə olmaqla, parlayan mavi gözləri var idi, lakin o, sadə, mülayim adətlərə malik adam idi, həm də öz iradəsini, taleyinin gedişi istiqamətinə yönəldə bilirdi. İslam müdaxiləsi ilə üz-üzə gələndə o, Xristian düşüncəsini qorumaqla yanaşı, həm də

öz xalqını pozulmaqdan və tiran xasiyyətli kübarlardan mühafizə edirdi. Şarl Monteskyo özünün “Qalunların ruhu haqqında” adlı məşhur əsərində onun şəxsiyyətinə çox yüksək qiymət verir.

Şarlemanın 770-ci ildə əsasını qoyduğu “Müqəddəs Vehm” və ya “Azad hakimlərin gizli tribunası” özünü həsr etməməyi istisna etmək üçün gizli rəqəmlərdən və işarələrdən istifadə edirdi. Bəzən işığın gizli əsgərləri kimi maskalı adamlar qanundan yuxarıda yaşayanların qəslərinin qapılarına çağırış mismarlaya bilirdilər. Şarlemanın həsr etmə yollarının ən güclü sübutu bu gün də mövcud olan Axen kilsəsidir. Bura qurd qapısından girilir-kilsəni şeytanın mülkiyyətindən çıxarmaq üçün hiyləgərlik edən əfsanəvi cəngavərin adı ilə qapı belə adlanmışdı. Bura gələn adam birinci mərtəbədəki qalereyadan Qərbin imperatorunun iri taxtını görür. Kilsənin mərkəzində Şarlemanın sümükləri olan qalın qızıl tabut qoyulmuşdur. Ondan yuxarıda “İşıq Tacı” – nəhəng araba təkəri ölçüsündə şamdan asılmışdı.

Şarlemanın xristian dünyasının alimlərini bir yerə yığması da daxil olmaqla Harun ər –Rəşidin rəqib sarayına çatmaq cəhdindəki nailiyyətləri göz qabağında idi. Ən böyük alim yəqin ki, Alkuin idi, o, İngiltərənin York şəhərindən idi. Britaniyalıların bu əlaqəsi gizli tarixdə mühüm əhəmiyyət daşıyırdı.

Xristianlar Qraal kubokunu tapmağa çalışırdılar. Erkən alman versiyasına görə Qraal daşdan idi. Əlbəttə bu, kubok ölçüsündə Lutsiferin alınına düşsəydi onun dəydiyi də daşa çevriləcəkdi. Bu kubokda Xristin qanı saxlanırdı, çarmıxda olanda onun bədənindən tökülən qanı yığmaq üçün istifadə edilmişdi. Müqəddəs Qraalın sirri heç də qan xətti kimi təmsil olunmurdu, yəqin ki, reinkarnasiya ezoterik təliminə qarşı idi.

Şarleman 814-cü ildə öləndə onun imperiyası tezliklə parçalandı. Lakin bu gün birləşmiş Avropanın yaşayan ideali kimi yenidən həyata qayıtmışdır. Kral Artur kimi bəlkə də o, heç vaxt ölməmişdi, lakin vaxtında ehtiyac olanda onun qayıtması gözlənilir. Bu necə də Şiələrin təlimində mövcud olan 12-ci İmamın-Mehdinin, İmam Zamanın gələcəkdə zühur etməsi barədəki ümidlərə bənzəyir.

Həmin dövrlərdə canlı islam təsiri, o cümlədən onun spiritual hissəsi Toledodaki və Siciliyadakı elmi mərkəzlər vasitəsilə Avropaya axmaqda davam edirdi. Matematikanın, həndəsənin və təbiət elmlərinin öyrənilməsi ərəb dilindən olan tərcümələrdən və astronomiya və astrologiya ilə yanaşı Aristotelin əsərlərinin saxlanılmasından və yayılmasından ilhamlanırdı. Şimala tərəf yayılaraq, Avropada islam modelinə əsaslanan ilk universitetlərin formalaşmasına aparırdı. Bu həmçinin Qotika arxitekturasında

arabeskaların (həndəsi fiqurlardan və üslublaşdırılmış yarpaqlardan, güllərdən və sair ibarət olan mürəkkəb ornament növü) yaranmasına gətirib çıxardı, bu memarlıqda məscid arxitekturasındakı dolaşq bitki formalarının təsiri aydın görünürdü.

Tampliyerlər. Fransisk. Janna D`Ark

Türk müsəlmanları 1076-cı ildə Yerusəlimə nəzarəti əldə etdilər və xristian zəvvarları təqib etməyə başladılar. Səlibçilər Yerusəlimi azad etsələr də, sonra yenidən itirdilər. 1-ci və 2-ci Səlib yürüşləri arasında yaranan tampliyerlər xristianlığın səs-küy salan dəstələrinə çevrildilər. Tampliyer (Məbəd) Rıtsarları və ya Xristin və Solomon məbədinin kasıb əsgərləri ordeni onların bütöv adı idi. Onlar paltarlarının altından qoyun dərisindən tikilən şalvar geyinirdilər, bu onların bəkarətinin rəmzi idi və onlara saqqallarını qırxdırmaq qadağan olunmuşdu. Onların özlərinin qılıncdan savayı heç nəyi yox idi, bütün mülkiyyət ümumi xarakter daşıyırdı. Onlar heç vaxt düşməndən mərhəmət gözləməz idilər, yalnız üstünlük üçün birə nisbətində olduqda geri çəkildilər. Hətta geri çəkilsələr də, onlar ölənə qədər daim döyüşməli idilər. Tampliyerliyə həsl olunma mərasimləri aydın

şəkildə Sufizm və Məbədin Solomon müdrikliyi daxil olmaqla, müxtəlif ənənələrdən götürülmüşdü. Quzu öldürülürdü və onun bağırsağından kəndir düzəldilirdi. Bu kəndir namizədin boğazına keçirilir, bu qaydada o, həsr olunma otağına aparılırdı. O, and içməli idi ki, ölüm ağrısı olsa da onun niyyətləri tam təmizdir və bu vaxt namizəd bilmək istəyirdi ki, böyük müəllim okkultun başa düşdüyü kimi onun ruhunu görə biləcəkdirmi- o, ölməyə yaxındırmı? Namizədlər qorxulu əməllərə dözürdülər, bura dəhşətli demonik qüvvələrlə qarşı-qarşıya durmaq da daxil idi. Beləliklə, onlar ölümlə qarşılaşmağa hazırlaşdılar və sonrakı həyatlarında və ya ölümdən sonra hər gün dəhşətlərlə üz-üzə gəlməli idilər.

Çox sayda kübarlar ordenə qoşulduğuna görə öz mülkiyyət hüquqlarını da ona verirdilər, ona görə də tampliyerlər müstəsna dərəcədə vahid olanlara çevrilirdilər. Onlar kredit məktublarını icad etdilər, beləliklə pul, quldurlar tərəfindən oğurlanmaq riski olmadan başqasına ötürülə bilirdi. Onların Parisdəki məbədi fransız maliyyəsinin mərkəzinə çevrildi. Müəyyən şəkildə onlar bankların müjdəçiləri idilər, bu işə tacir siniflərinin yüksəlməsini hazırlamaqda səmərəli vasitə rolunu oynayırdı. Tampliyerlər həmçinin ilk ticarət gildiyasının himayəçiləri idilər. Bu işə kilsəni və kübarlığı müstəqil etməli idi.

Digər böyük ordenlərdən biri Fransisk ordeni idi. Fransisk dünyaya gələndə, orada təhkimçi kəndlilər müstəsna yoxsulluqdan əziyyət çəkirdilər, eybəcərleşən, hər şeydən məhrum olan cüzam xəstələrinə isə bütünlüklə nifrətlə yanaşırdı. Varlı din xadimləri təhkimçilər hesabına firavan yaşayırdılar və onlarla razılaşmayanları təqib edirdilər.

1206-cı ildə Fransisk İtaliyanın Assizi şəhərində 20 yaşlı varlı gənc idi. O, qayğısız və rəhmsiz həyat sürürdü, çətinliklərlə üzləşməkdən qaçırdı, cüzam xəstəsini görəndə burnunu tuturdu. Burada prins Siddharthanın həyatı ilə müqayisə də düzgün olmazdı.

Bir gün o, atını çapanda, atı qəflətən kişnədi və o, aşağı baxanda cüzamlı adamı gördü. Atdan düşüb, qabaqcadan tanıdığı cüzamlının qanlı əlini qucaqladı və onun irinli yanaqlarından və dodaqlarından öpdü. O, hiss etdi ki, cüzamlı öz əlini geri çəkir, Fransisk ona baxanda, cüzamlının yoxa çıxdığını gördü. O, bilirdi ki, Müqəddəs Pavel Dəməşqə gedəndə yolda gözlənilmədən qarşısına çıxan Xristlə görüşmüşdü. Fransiskin həyatı və fəlsəfəsi aşağı tərəfə döndü və içinə nüfuz etdi. O, aydınlaşdırmağa başladı ki, “İncil”lər yoxsul həyatını, başqalarına kömək etməyə özünü həsr etməyi lazım bilir, “nə qızıla, nə gümüşə, nə kisəsindəki pula, səyahət edəndə nə çantaya, nə iki pencəyə, nə ayaqqabılara”

malik olmağı əksinəməsləhət görmür. O, görməli idi ki, yoxsulluq heç nəyin olmamasıdır, heç nəyi arzu etməməkdir, həm də həqiqi azadlıq ruhunda olan bütün şeylərə malik olmaqdır. O, bunu görməyə gəlib çıxmalı idi ki, cisimləri sınamaqdan, özünü sınamaq vacibdir. Bizim malik olduqlarımız adamı ondan yapışmağa məcbur edir və həyatımızı idarə etmək təhlükəsi yaradır.

Kilsədə təsvir olunan çarmıxdan bir səs ona deyirdi: “Get, Fransisk mənim evimi təmir et, gördüyün kimi o xaraba qalmışdır”. Fransisk üçün bu sınaq nə deyiləsi, nə də qarşısı alınası deyildi. O, öz təbiətinin, onun maddi ölçülərində heyvan, bitki təbiətinə çevrildiyini gördü. Həmin heyvanlar ona qəribə şəkildə cavab verdilər. O, xahiş edəndə sisəy oxuyurdu, quşlar onun möcüzələrini dinləməyə yığışdı. Bu vaxt quduz canavar dağdakı kiçik şəhərə ziyan vuranda, Fransisk onunla görüşməyə getdi. Canavar Fransiskinin qabağına qaçdı, ona əmr edəndə ki, bir də heç kəsə zərər vurma, canavar onun ayaqları altına uzandı. Bir neçə il sonra canavarın skeleti tapılanda, onu kilsənin döşəməsinin altında dəfn etdilər.

Həyatının sonuna yaxın Fransisk La Verna dağı üzərində meditasiya edirdi, özünün guşənişin zirzəmisindən kənarda dua edirdi. Qəflətən bütün göy üzünü işıqla parıldamağa başladı və altı

qanadlı Serafim ona göründü. O, anladı ki, İsus Xrist yeni missiya barədə ona xəbər göndərmişdir.

Müqəddəs Fransiskin ölümündən sonra onun yaratdığı ordendə, fransiskanlarda narahatlıqlar başladı. Mülkiyyətə malik olmaq və pul ələ keçirməyə görə Papa ordendən müstəsna məsuliyyət tələb etdi. Qardaşların çoxu buna Müqəddəs Fransiskin görməsinə zorakılıq kimi baxdı və onlar spiritual fransiskanlar adlanan parçalanmış qruplar yaratdılar. Beləliklə, Müqəddəs Fransiskin ardıcılıarı təqib edilməli, ovlanmalı və dinsizlər kimi öldürülməli idi.

1193-cü ildə anadan olan Albertus bakirə Mariyanın onun gözüne görünməsindən ilhamlanmasına qədər tənbel və səfeh uşaq idi. Lakin o, öz təhsilinə çox ciddi yanaşdığından tezliklə Avropanın ən məşhur filosofuna çevrildi. O, Aristotelin elmını, fizikanı, təbabəti, arxitekturanı, astrologiyanı və əlkimyanı öyrəndi. O, həmçinin okkultist texnikaların istifadə etdiyi yerin təkindəki metalların ilahi təmsilinin metodlarından da faydalanırdı.

Belə deyirlər ki, o, Android adlandırdığı qərribə avtomat düzəltdi. Bu avtomat danışmaq, güman ki, hətta düşünmək və öz sərbəst iradəsi ilə hərəkət etmək qabiliyyətinə malik idi. O sarı misdən və digər metallardan hazırlanmışdı, bu metallar isə göy cisimləri ilə öz sehrli əlaqələrinə görə seçilmişdi. Albertus onu

canlı olmaq üçün düzəltmişdi. Bu canlılıq sehrli inkarnasiyanın onun içərisinə daxil olması və dualarla nəfəs alma yolu ilə meydana gəlməli idi.

Albertus özündən 33 yaş kiçik olan Tomas Akvinasın ruhi bələdçisi oldu. Bu belə görünür ki, Tomas öz müəlliminin Androidini qırıb dağıtmışdı. Akvinas Paris universitetinə gəlmişdi ki, öz müəlliminin rəhbərliyi altında Aristoteli öyrənsin, lakin o, kəşf etməli idi ki, böyük aristotelçi faktiki olaraq müsəlmandır. Averroes (İbn Ruşd) sübut edirdi ki, Aristotel məntiqi, xristianlığı bir cəfəngiyat kimi göstərir.

Akvinas gizli tarixdə açar şəxsiyyət idi, çünki onun Averroes üzərində böyük intellektual qələbəsi, Avropanın bir neçə yüz il bundan əvvəl elmi materializmə düşər olmasının qarşısını almışdı. Akvinas ilk dəfə çörək və şərabın bir substansiyadan (İsus Xrist axırkıncı şam yeməyində şagirdlərinə çörəyin onun bədəni, şərabın isə onun qanı olduğunu demişdi) digərinə keçməsi barədə doktrinanı formalaşdırdı. Onun yazdığı kimi, bu əlkimyəvi proses olmaqla, onda çörək substansiyaları dəyişilir və paralel substansiya dəyişilməsi prosesi həm də insan bədənində gedir. Messa heç də ağılı tam yeni çərçivəyə gətirmir, yeni tərif bunu daha yaxşı edir, yalnız həyatı fizioloji dəyişmə kimi xarakterizə edir. Akvinas bu doktrinanı irəli sürəndə, həmin

dövrədə Qraal da geniş şəkildə dolaşırdı. Onlar müxtəlif metodlarla eyni prosesi təsvir edirdilər.

Rocer Bekon Akvinasla düşmən olması ilə yanaşı, belə bir alimi Aristoteli yalnız tərcümədə oxuya bildiyinə görə ələ salırdı. Onların hər ikisi Eranın böyük impulsunu təmsil edirdi.

Bekon deyirdi ki, “eksperimentsiz heç nəyi bilmək mümkün deyildir”. 1250-ci illərdə Oksforddakı gənc alim Rocer Bekon ondan xeyli əvvəl Pifaqorun etdiyi kimi qərara aldı ki, bilməli olduğu hər şeyi o bilməlidir. O, istəyirdi ki, Harun ər-Rəşidin sarayında tanınan bütün amilləri bütünlüklə öz ağına toplasın. Bekon Fransiskan idi, bu ordenin yaradıcısı kimi o da kasıblar üçün, mülkiyyəti olmayanlar üçün daha yaxşı, təmiz və rəhmdil bir dünya arzulayırdı.

Bekon “Əlkimyanın güzgüsü” adlanan traktatını yazmışdı, Kabalanın böyük alimi Müqəddəs Ceromun dediyini yada salırdı: “Sən tam ağıla sığmayan, imkanın bağladığı bağlardan uzaqda olan çox şeyi tapacaqsan, bu onların hamısı üçün düz olandır”.

1274-cü ildə Florensiyada yaşayan gənc Dante ilk dəfə gözəl Beatriçanı gördü. Bu ilk baxışdan məhəbbət idi, həmçinin ilk vaxt idi ki, kimsə ilk görüşdən vurulur. Gizli cəmiyyətlərin salnaməsində bu böyük və mühüm tarixi həqiqətdir. Pindarin və

Sapfonun (qədim yunan lirik şairi və şairəsi) odaları romantik sevginin ifadələri idi.

Dante “Komediya”sında (ölümündən sonra bu poema “İlahi komediya” kimi məşhurlaşdı) o qızın gözləri tərəfindən bu bütünlüklə udulan varlığın sensasiyasını təsvir edir və deyir ki, o gözlərdən götürdüyü məhəbbət yükü onu cənnətə apardı. Yenə də bu heç də sadəcə poetik təxəyyül deyildi. Dante və Beatriça başqa adamlarla ailə qurdu və bu qız gənc yaşında həyatdan getdi. Biz bu gün romantik məhəbbət barədə onun mistik kədər və tale hissi ilə düşünürük. Belə hissiyyatın bütünlüklə İslamın mistik qıvcırmasından çıxarıldığı güman edilə bilər. Sufi təriqəti əvvəllər heç vaxt yaşanmayan hissiyyatı ifadə edirdi və beləliklə, hər kəs üçün şərait yaradırdı ki, bunu özü hiss etsin.

Avropada islam işğalı daha çox İspaniyada ömür sürdü. O vaxtlar Mavr İspaniyasının parlaq sivilizasiyası (Əl-Əndəlus mədəniyyəti) Şimala doğru yayıldı, dünyanın başqa hissələrinə, birinci növbədə Fransanın cənubuna yol aldı.

On ikinci əsrdə Provans və Lanqedon Avropada ən sivilizasiyalanmış regionlara çevrildilər. Trubadurlar adlanan Provans şairləri ərəb-əndəlus poetik formalarına uyğunlaşdılar, onların erotik şöhrətindən ilhama gəldilər. Trubadurlar məhəbbəti

daha açıq və daha çılğın şəkildə ifadə edir, əslində bu ilahi vurğunluqdan cuşa gəlməyə həsr olunmuş himnlər yazırdılar. Bu yolla onlar dini məhdudiyətləri də nəzərə almırdılar. Əgər Sufi şairi Şeyx Abdulla Ənsari “Ey Allah, sənin məhəbbətinin şərəbi ilə mən sərxoş oldum yazırdısa, trubadur şairləri məhəbbət səhnələrindən ağıllarını itirdiklərini etiraf etməkdən çəkinmirdilər. Trabudur ədəbiyyatı həsr edilmə ilhamları ilə dolu idi. Məşhur “Bülbül və Qızıl gül” əhvalatında quş ilahiliyi çox arzulayan insan ruhunu təmsil edirdi.

Sonralar Dantenin də əsəri müxtəlif səviyyələrdə oxunmaq üçün yayılmışdı. Bu səviyyələr astroloji, kosmoloji, əxlaq, hətta bəzən deyirdilər ki, əlkimyəvi xarakter daşıyır.

On iki, on üç yaşında Fransada, sıx meşələri olan Luara vadisində sadə kənd evində yaşayan bir qız uşağı səsləri eşitməyə və görmələri sezməyə başladı. Böyük mələk Mixail Jannaya göründü və ona dedi ki, ruhi bələdçilərə malik olacaqdır. Qız onunla getməyə həvəs göstərmirdi, deyirdi ki, yaxşısı budur anası ilə parça toxumaqla məşğul olsun. Lakin səslər təkidini artırırdı. Onlar qıza dedilər ki, bu onun missiyasıdır. İngilis ordusu ölkəyə müdaxilə edib, Orlean şəhərini tuta bilərlər. Onlar qıza dedilər ki, Şinon şəhərinin yaxınlığına getsin ki, orada Fransa tax-tacının

varisi olan Dofini (prinsi) tapsın və onu taclandırmaq üçün Reyms kafedral kilsəsinə aparsın.

Janna Dofinin sarayına gələndə hələ də uşaqdan bir az böyük görünürdü. Dofin ona hiylə qurdu, əyanlarından birinə icazə verdi ki, taxtda otursun, özünü Dofin kimi qələmə versin. Lakin Janna oradan keçib, birbaşa Dofinə müraciət etdi. Janna onu inandırdı ki, ona ağ at və ağ zirehli paltar versin. Qız bunu geyinib, altı gün, altı gecə at belində fasiləsiz yol getdi.

Jannanın gözünə kilsədə gizlədilən qılınc göründü. Tarixdə bəzi hallarda görüldüyü kimi ruh dünyasından olan böyük varlıqlar öz qüvvələrini xüsusi fərdlərə vermək üçün gətirirlər. Janna da bunu inkar edə bilməzdi. Heç nə onu dayandıra bilməzdi, baxmayaraq ki, ona qarşı olan qəribəliklər bəzi hallarda həтта məhvedici xarakter alırdı.

28 aprel 1429-cu ildə Janna Orleanın ətrafına gəldi, bu vaxt şəhər düşmən tərəfindən işğal olunmuşdu. İngilis qoşunları gənc qız və onu dəstəkləyənlərin kiçik qrupu qarşısında geri çəkildilər. Yalnız beş yüz fransız, sayı minlərlə ölçülən ingilis ordusunu məğlub edə bildi. Bunu həтта ingilis zabitləri də bir möcüzə kimi təsvir edirdilər.

Jannanın təkidi ilə Dofin Reymsdə Fransa kralı kimi taclandı. Bu gənc qızın missiyası üç aydan az olan bir müddətə yerinə

yetirildi. Ona öz adamları xəyanət edib, ingilislərə satdılar. Jannaya ona gəlib çatan səsələr barədə suallar verdilər. Ruhi dünyası ilə belə dərin əlaqələr kilsəyə xoş gəlmirdi. Ona görə də kilsə onu ifritə kimi ittiham etdi və 30 may 1931-ci ildə Janna Fransanın şimalındakı Ruan şəhərinin bazar meydanında tonqalda yandırıldı. İngilis əsgərlərindən biri o birisinə demişdi: “Biz müqəddəsi yandırırıq”.

Onun haqqında ingilis fikri bu qızı düşmən hesab etməkdir. Lakin gizli tarixin perspektivlərinə müvafiq olaraq Janna D`Arkın ilahi qaydada ilhamlanmış fəaliyyətlərindən İngiltərə daha çox fayda götürmüşdü. Fransa və İngiltərə yüz illərlə münaqişədə idi, baxmayaraq ki, Jannanın vaxtında İngiltərə hərbi cəhətdən daha güvvətli idi, lakin mədəni cəhətdən, dilində və ədəbiyyatında Fransa üstün mövqedə idi.

Jannanın qəhrəmanlığı olmasaydı, Fransanın və İngiltərənin, xüsusən ingilislərin dünya tarixinə töhfəsi, Şekspirin psixoloji realizmi və Frensis Bekonun mahiyyətə fərqli olan tolerant fəlsəfəsi baş verməzdi.

Ədəbiyyatın dirçəlişi.

Konkistadorların vəhşiliyi.

Frimasonluğun gizli missiyası

1492-ci ildə Xristofor Kolumb Orinoko çayının mənsəbinə çatanda, o inanırdı ki, bu Ədəmdən axan dörd çaydan biridir. O, vətəninə yazırdı: “Bu böyük əlamətlər buranın təqribən yerüstü cənnət olduğunu göstərir. Təkcə ona görə yox ki, müqəddəs rəylərin və oxumuş ilahiyyatların riyazi mövqeyinə uyğun gəlir, həm də ona görə ki, bütün digər müdriklər bunun mümkün olması ilə razılaşırlar”.

Kolumb kraliça İzabellaya yazdığı məktubda belə bir ümid ifadə edirdi ki, o “qızılla dolu çəllək” tapacaqdır, bu isə qadın və onun əri kral Ferdinand tərəfindən Yerusəminin yenidən işğal edilməsini maliyyələşdirəcəkdir.

Ferdinand yenicə Qranadanın Mavrlardan alınmasına başçılıq etmişdi. Ərəbləri bütünlüklə qovmaqla İspaniyanı yenidən Kilsənin ağışuna qaytarmışdı. Kolumb bilirdi ki, qızıl, vətənin yaxınlığındakı və sürətlə güclənən düşməyə qarşı müharibəni maliyyələşdirməyə sərf ediləcəkdir və əleyhinə böyük iddialar qaldırılan düşməni isə Tampiliyerlər Rıtsarlarının ruhi varisi adlanacaqdır.

Servantes və Şekspir isə bir-birinə tam müasirlər kimi idilər. Yaşlı rıtsar olan Don Kixot nizə ilə külək dəyirmanlarını məhv etmək istəyirdi. Dolu bədənli, sarımsaq çeynəyən kənd qızını isə

rıstar nağıllarından gələn Dulsineya adlı gözəl kübar qızı kimi görürdü. O, ilk anda komediya qəhrəmanı kimi görünə bilirdi. Bir cəhətdən Don Kixot ötüb keçmiş Orta əsrlər rıstar ideallarına qayıtmağı təkid etməyə çalışırdı. Digər tərəfdən o, özünün “ikinci uşaqlığına” daxil olurdu, təxəyüllərin daha real göründüyü dövrlərə qayıdırdı.

Bəzi ispan alimləri sübut edirlər ki, Don Kixot kabalistik “Zöhar”ın (və ya “Füsunkarlıq Kitabı”nın) alleqorik icmalındır. Don Kixotun nökrəri Sanço Pansaya Merlin hiylə gələrək onu inandırmışdı ki, Dulsineya tilsimlənmişdir, məhz ona görə də o, kök kənd qızlarına bənzəyir. Don Kixotun özü açıq ürəklilik nəticəsində səhvlərə yol verirdi. O, ispan Xristi adlanırdı və əgər o, real olaraq yaşasaydı,, dünya tarixinə onun səyahətinin təsiri daha böyük olardı.

Servantesin müasiri, dramaturq Ben Conson isə Uilyam Şekspir haqqında deyirdi ki, o, “Latın dilini az bilirdi və yunan dilini bundan az bilirdi”. Belə bir adam olduqca mükəmməl olan bu əsərləri necə yarada bilirdi, öz dövrü üçün necə erudit ola bilirdi? Böyük müasirlərindən çoxu Şekspirin pyeslərinin müəllifinin Oksford qrafı Kristofer Marlou və sonradan şair Con Donn olduğunu deyirdilər. Müəllifliyə daha populyar namizəd isə, əlbəttə ki, Frensis Bekon idi.

Əgər İsus Xrist iç həyata toxum səpmişdisə, Şekspir onun böyüməsinə kömək etdi, onu məskunlaşdırdı və bizə bu düşüncəni verdi. Bizim hər birimiz onu daxili kosmos kimi içimizdə gəzdiririk və o həm də zahiri kosmos kimi genişdir. Hamlet yalnız ağlına itirmə vəziyyətində “olumun ya ölümün” yaxşı olduğuna əmin deyildi. Bu Axillesin harayından gələn uzun yol idi, axı o, nəyin bahasına olursa olsun, günəş işığında yaşamaq istəyirdi. Faciə aktyorlarının çoxu indiyədək inanır ki, “Makbet”də təhlükəli okkult formulu vardır, pyes oynanılanda bu ona sehrlili mərasim gücü verir. “Yay gecəsi yuxusu” pyesində biz Yaşıl Meşəyə giririk, digər komediyalarda da yenidən qədim meşələrə daxil oluruq. Biz şüurun arxaik formalarına qayıdırıq, bunda bütün təbiət ruhlar tərəfindən canlanır. Bütün rəssamlıqda və ədəbiyyatda fırlanan bitki adətən siqnal verir ki, biz ezoterik səltənətə, efir ölçüsünə daxil oluruq. Şekspirin əsərləri, əlbəttə ki, çiçək obrazı ilə dolu idi. Tənqidçilər isə çox vaxt qızıl güldən istifadə edilməsini okkult simvolu kimi izah edirlər.

Şekspir bir tapmacadır. İsus Xrist kimi o, insan şüurunu inqilabiləşdirir, həm də əks tarixi məlumatın izlərini, demək olar ki, görünməz edir. Şekspirin pyeslərində Sufi məmnunluğunu bol şəkildə görürük. Sufizm, mistik rəmz kimi qızıl gülün böyük mənbəyidir.

Harun ər- Rəşidin sarayında və sonralar ərəb xalqı arasında elmin, xüsusən matematikanın, fizikanın və astronomiyanın irəliyə doğru böyük sıçrayışı baş verdi. Bunu ərəb xalqı ilə ingilislər arasında olan bir dərin mistik əlaqə hesab etmək olar ki, elmi tədqiqatın böyük ərəb ruhu yenidən Frensis Bekonla birlikdə yaşamağa başladı. Axırınıc isə fərdi qaydada Şekspirlə yaxından eyniləşdirilmişdi. Bekon böyük elmi inqilabı ilhamlandırmışdı.

Şekspir dünyası bəşər dəyərlərinin dünyası idi. Burada nə baş versə, bu, insan xoşbəxtliyi və karta qoyulan insan həyatlarının ölçüsü idi. Bekon dünyası elə idi ki, insan dəyərləri soyulub çıxarılmışdı.

İnsan təcrübəsi hiylə xüsusiyyətli, paradkosal, sirli və bütövlükdə əvvəlcədən bilinən şey idi, bunları isə Şekspir dramatikləşdirirdi. Bekon bəşəriyyətə öyrədirdi ki, fiziki obyektlərə baxsın, onlar təcrübə ilə qənaətlənmişdir, tabe olduqları və qabaqcadan məlum olan qanunları nəzərə alır. Ona görə də, elmi fəlsəfə tarixində o, İnduksiyanın Atası kimi məşhurdur. Qısaca, Bekon belə qərara gəldi ki, əgər obyektiv qaydada mümkün olan obyektləri müşahidə etməyi bacarırsansa, müxtəlif nümunələr onun quruluşunun subyektiv təcrübəsini verir. Bu planetin sifətinin dəyişilməsinin reallaşması idi.

1517-ci ildə Papa Romada yeni müqəddəs Pyotr bazilikasının inşasına çəkilən xərci ödəmək üçün bağışlanmanı – indulgenziyanı satmağı yenidən işə saldı. Bu, dünyada ən füsunkar, həm də bədxərcliklə tikilən bina olmalı idi. Vittenberqdəki müəllim Martin Lüter indulgenziya satılmasına qarşı olan öz arqumentlərini yazıb, bu kağızı yerli kilsənin qapısına vurdu. Həmin vərəqə icma üçün nəzərə çarpan mövqeyə çevrildi. Lüterin kilsədən kənarlaşdırılması barədə Papa bullu çıxdından sonra o, bu sənədi ona valeh olan kütlə qarşısında yandırdı. O, elan etdi: “Mən burda dayanmışam”. Saatın qəhrəmanı olan Lüter yeni hökmdarın himayəsi nəticəsində tonqalda yandırılmaqdan qaça bildi və Papalığın bədxərcliyinə qarşı olan etirazlara başçılıq etdi. Protestantizm dünyaya gəldi.

Lüter mistik təlimdə sərt qaydada dəyişdi. Onun yaxın dostu və ədəbi silahdaşı okkultist Filipp Malanxton idi. Axırıncı astrologiyanı müdafiə edirdi və Faustun tərcümeyi-halını yazmışdı. Lüterin özü də müəyyən şərtlərdə ruh dünyası ilə əlaqədə idi, ona bələdçilik edən səsləri dinləyirdi. O, əlkimyaya rəğbətlə yanaşırdı, onu “allerqoriyasına və gizli mənasına” görə tərifləyirdi, etiraf edirdi ki, bəşəriyyətin dirilməsində müəyyən rol oynamışdır. Lüter qızıl gülü öz simvolu kimi qəbul etmişdi. Buna

baxmayaraq, Lüterin beş ləçəkli ağ qızıl gülü özündə kiçik çarmıxı daşımaqla, heç də mistik qızıl gül deyildi.

Xristofor Kolumbun izi ilə az sayda idealist adamlar addımladı. 1519-cu ildə Ernando Kortes Yukatan körfəzi sahilinə üzdü, orada o, Verakruz adlanan baza yaratdı. O, və onun ispan ardıcılıarı attseklərin ağlasığmaz sərvəti barədə söhbətlər eşitmişdilər, onların hökmdarı Moktesumanın səfirinin hədiyyələrlə bazaya gəldiyini gördükdə, məəttəl qaldılar. Hədiyyələrə araba təkəri boyda Günəşin obrazı, həmçinin Ayı təmsil edən gümüş obraz daxil idi. Burada həmçinin qızıl dənələri ilə dolu dəbilqə və “kettsal” quşunun lələklərindən düzəldilmiş baş bəzəyi var idi. Attsek səfiri izah etdi ki, bu onun ağası Moktesumanın hədiyyələridir, Kettsal Koutl böyük allahı tərəfindən verilmişdir. Səfir izah etdi ki, bu allah çoxdan Yer üzünü tərk etmiş və Ayı öz vətəni etmişdir. Attsek astroloqları peyğəmbərlik edirdilər ki, bu allah geri dönəcəkdir.

Kortesin ardıcılıarı attseklərin paytaxtı Tenoçtitlana (indiki Mexiko şəhəri) gəlib çıxanda öyrəndilər ki, bu şəhər gölün ortasındakı adada salınmışdır, yalnız əllə tikilmiş dar körpü hesabına asanlıqla müdafiə olunur.

Moktesuma onları qarşılamağa gəldi, Allah kimi baxdığı Kortesin qarşısında əyildi və onları içəri keçməyə dəvət etdi. Kortesin

planı Moktersumanı oğurlamaq idi ki, onu girova çevirsin. Lakin adamları saraydakı bütün qızılları görəndə, onlar ləngimədən çarı öldürdülər. Bu səfehlikləri üzündən onlar yalnız uzun müddətli döyüşdən sonra qaçıb aradan çıxma bildilər. Bu tarixdəki qanlı epizodlardan birinin başlanğıcı idi.

Konkistadorlar (İspan işğalçıları) bütün qızılların gizli mənbəyi və qızılla örtülmüş çar, El Dorado barədəki şayiələri eşitmişdilər. Çar hər səhər maye qızıl da çimirmiş. Bu əfsanəvi çar şəhərinə qonaq kimi gələn İngilis səyyahı Uolter Reli də yazırdı: “İmperiya şəhərinin damları qızıldandır”.

Kortesin rəqibi Fransisko Pizarro üzüb Peruya gəlmişdi, on min adamı himayə etməklə, bütöv ölkəni talamaq niyyətində idi. Bunu o, yalnız iki min nəfərdən ibarət tərkiibi olan ordunun köməyi ilə edəcəkdi.

Kortes kimi o, silahsız görüşmək təklifindən sonra çarı oğurladı. Girovun haqqı kimi o, otağın tavanına qədər qızıl verilməsini tələb etdi. Bir neçə həftə ərzində yerlilər dəstəsi qızıl lövhələri, şamdanları və digər gözəl əl sənəti işləri olan şeyləri gətirirdilər. Lakin otaq hələ də dolmamışdı. İspanlar tələb etdilər ki, sövdələşmə yalnız otağın qızıl külçələrlə dolması ilə yerinə

yetiriləcəkdir. Onlar bütün sənət əsərlərini əritdilər ki, otağı doldurmaq üçün daha çox yer qalsın.

Kortesin etdiyini labüd olaraq təkrar edən Pisarronun adamları da səbirsizlik göstərüb, Peru çarını öldürdülər. Açıq düşmənçilik başlandı. Pisarronun kiçik ordusu paytaxta hücum edəndə qızıl divarları olan sarayları, qızıl mətbəx avadanlıqlarını, qızıldan olan heykəlləri, heyvanları və qızıl silahları gördülər.

Burada hətta ağacları, gülləri və heyvanları qızıldan düzəldilmiş süni bağ var idi. Üç yüz fut uzunluğu və altı yüz fut eni olan sahədə qarğıdalının hər birinin gövdəsi gümüşdən, qıçaları isə qızıldan düzəldilmişdi.

Yüz min attsekin Tenoçtitlan uğrunda döyüşdə öldürüldüyü güman edilir, bunun müqabilində bir ovuc konkistador həyatını itirmişdi. Belə hesab edilir ki, işğal dövründə iki milyona qədər yerli adam öldürülmüşdü. Yerlilər asan qaydada ət yeyə bilmirdilər. Avropalıların mentalığı ilə vuruşanda yerlilər onların xəyanətkarlığını öyrənib, buna uyğunlaşdılar. Ona görə də konkistadorlar da ağır itkilər verməyə başladılar.

Konkistadorlar heç vaxt El Doradonu və paytaxtın ətrafında belə zənginlikdə olan hansısa bir qızıl mənbəyi mədəninə tapmadılar, Cənubi Amerikadakı qızıl ancaq Kontreformasiyanı (XVI-XVII əsrlərdə Qərbi Avropada papalığın başçılıq etdiyi və

Reformasıyaya – katolik dininin eybəcərliklərinə qarşı mübarizə hərəkatına qarşı olan dini-siyasi hərəkatı) maliyyələşdirmək üçün kifayət idi. Bu İspan inkvizisiyasına böyük ölçüdə kömək göstərirdi.

Frensis Bekon yazırdı Ki, “Təbiət sənin tələsik hərəkat etdiyın labirintdir, o səni öz yolunu itirməyə sövq edəcəkdir. Bekon, təbiətlə şahmat oynayan alim kimi yazırdı. Cavab vermək üçün o, ilk dəfə təbiəti yaşamaq yolunu tuturdu. Əgər təbiət öz sirlərini kənara bölüşməyə, hiyləgərlik etməyə möhtacdırsa, ona görə də təbiətin özü irsi olaraq aldadıcıdır, əgər bu aldatmaq deməkdirsə. Bekon deyirdi ki, “Biliyin bu bənzər səltənətində, göylərin Allah səltənətinə nisbətən əgər bu azacıq qaydada düzgün deyilsə, heç kəs ona “ilk dəfə kiçik uşağa çevrilmək istisna olmaqla” daxil ola bilməyəcəkdir”. Bu o demək idi ki, ağılın müxtəlif və uşağabənzər vəziyyəti birincisinə çatmağa möhtacdır, bu qaydada məhz yüksək biliyə çatılmalıdır.

Frimasonluq daim dünyanın düzgün sifətini təmsil etmişdir. Anqlo-sakson lojaları öz ezoterik mənşələri barədə utancaq idilər. Frimasonluğun məqsədi həm də həsr olunmağa hazır olduqda adamı öz inkişafı səhnəsinə gətirmək üçün olan sosial şəraitlərin sürətlənməsinə kömək etməkdir. Frensis Bekon tərəfindən inkişaf

etdirilən adam iç kosmosu və fərqli zahiri kosmosu görməyə başladı.

Core Vaşinqton 1752-ci ildə frimasonluğa həsr olundu. 1774-cü ildə Bencamin Franklin Tomas Peynlə Londonda Lojada (Frimasonluq təşkilatının şöbəsi, masonların toplaşma yeri) görüşdü və onu Amerikaya mühacirət etməyə inandırdı. Peyn inqilabın böyük peyğəmbərinə çevrildi, ştatların federasiyasını təklif edərək ilk dəfə “Amerika Birləşmiş Ştatları” terminini dilinə gətirmişdi. O, quldarlığın ləğv edilməsini və yoxsulların təhsili üçün dövlət fondu yaradılmasını təkid edirdi. Kolumbiya mahalındakı Vaşinqtonda tikilən Kapitolinin künc daşını Core Vaşinqton 1793-cü ildə qoyarkən, icra edilən mason mərasimi bu binanın qapısında təsvir edilmişdir. Vaşinqton xristian dindarlığının modeli kimi astroloq idi. Frimasonların astrologiyaya marağı Royal cəmiyyətinin bünövrəsində köklərində çox güclü idi. Kristofer Ren və Core Vaşinqton kimi ezoteriklərin künc daşı qoyulanda astroloji proporsiyalara müraciət etməsi, göy cisimləri iyerarxiyasını həmin mərasimdə iştiraka dəvət etmək mənasını verirdi. Bu da xüsusi əhəmiyyət kəsb edirdi ki, Core Vaşinqton Kapitoli binasının bünövrə daşını qoyanda Yupiter Şərqdə yüksəlmişdi. Prezident Franklin Delano Ruzvelt 33-cü dərəcəli frimason idi, ona öz vitse-prezidenti Henri

Uolles tərəfindən okkult simvolizmi barədə məsləhət verilirdi, axırını isə frimason və teosofizm ardıcılı olmaqla yanaşı, rəssam Nikolay Rerixin şagirdi idi.

XVIII əsr tərəqqi etdikcə Fransada “naməlum filosof” Müqəddəs Martin öyrədirdi ki, “hər adam kraldır”. Şevalye (cəngavər) Ramsey 1730-cu ildə Parisdəki Böyük Lojanın əsasını qoyan şotland mülkədarı idi. O, Parisdə yeddi il sonra yeni həsər olunmalar vaxtı nitq söyləmişdi: “Bütün dünya böyük respublika olmaqdan başqa bir şey deyildir. Biz işıqlanmış zəkası olan bütün adamları yenidən birləşdirmək uğrunda mübarizə aparırıq... özü də təkcə gözəl incəsənətə məhəbbətə görə deyil, həm də hətta daha çox ləyaqətin, elmin və dinin inkişaf edən prinsiplərindən keçməklə, haradakı qardaşlıq maraqları və bəşəriyyətin bütün ailəsi biri digəri ilə birləşə bilər... Və bundan irəli gələrək bütün səltənatların təbəələri biri digərini sevməyi öyrənə bilər”.

Frimasonluq bütün dünyaya yayıldı, çox tezliklə öz sıralarına minlərlə, daha sonra isə yüz minlərlə adamı cəlb etdi. Frimasonlar müəyyən sosial və iqtisadi azadlıq dərəcəsində tolerant çiçəklənən cəmiyyəti yaratmaq üzərində işləyirlər. Şotlandiyada, Londonda və Parisdə ona lojalar qurulduqdan sonra, XVIII əsrdə, 1760-cı illərdə frimasonlar üçün böyük hadisə baş verdi. Bu Portuqaliya maqı Martines de Paskuallinin yaratdığı

“Elus Koenlər” (və ya “Seçilmiş keşişlər”) ordeni idi. Müqəddəs Martin isə onun şagirdi və varisi idi. Martinist fəlsəfəsi bu günə qədər fransız frimasonluğunda yüksək dərəcədə nüfuzlu bir təlim olaraq qalır. Terror dövründə (1793-94-cü illər) Parisdə yaşayan Müqəddəs Martin adamlara öz mənzilinə gəlməyə icazə verirdi, onları öz əlləri üzərində mistik qaydada uzandırmaqla həsr olunmaya cəlb edirdi. Bu vaxt onlar təhlükəyə məruz qalırdılar, maska geyinirdilər ki, görüş vaxtı kim olduqlarını digərlərindən gizlətsinlər.

Romantizm.

“İşıqlananların” terroru

Kabalada isə bütün Romantizm ezoterik ənənələrdə olan kimi dünyanın yaranması kosmik zəkadan çıxan müxtəlif mənşələr seriyasının şəraitlərində baş verən kimi qəbul edilirdi. Kabalada yunan və Roma miflərində olan kimi, mənşələr kişi və qadın kimi düşünülürdü.

Avropa imperatorlarının şərqlə doğru genişlənməsi, digər istiqamətlərdə keçmiş qazıb üzə çıxarmaq, Tankrit yoqa praktikaları barədə şayiələrin yayılmasına səbəb oldu.

Romantizmdə isə fərdi daxili həyat nəticədə genişlənərək nəhayətsiz variantlarda geniş kosmosa çevrildi. Məhəbbət bir kosmosun digərinə olan məhəbbəti idi. Dərinin dərinliyə çağırırdı. Romantizmlə məhəbbət yeni dəbə keçdi və simfonik olana çevrildi. Əgər adam sevirsə, beləliklə işıqlanana çevrilir, dünya isə kölgələrin dünyasına çevriləcəkdir. Onlar yenidən ayrıldıqda, mənə, mahiyyət dünyada şəh kimi məskunlaşacaqdır.

Bethoven öz sənətini yeni musiqinin dilini eşitməklə tapdı, hiss edilən və ifadə edilən şeylər heç vaxt belə şəkildə hiss və ifadə olunmamışdı. Böyük Aleksandr ilahi qüvvə maniyası ilə idarə olunanda, onun dühasının dayanmaq bilməyən mənbəyi Misir və Hind ezoterik mətnlərinin təkrar-təkrar oxumaq idi. Bethovenin isə “de Minor Sonata”-sı və “Apposionata”-sı Şekspirin “Tufanı”na bərabər bir sənət nümunələri idi. Şekspirin pyesində isə okkult ideyaların ən dəqiq ifadəsi nəzərə çarpır.

Siyasət məsələlərinə gələndə, şevealye Ramsey 1730-cu ildə əsasını qoyduğu lojalarda siyasətin müzakirəsini qadağan etmişdi, lakin frimasonlar Avropada siyasi liderliyi əldə saxlamışdılar. Kim ki, siyasi təsir göstərmək istəyir, bu yolunu azma şəkilində olmalıdır.

1789-cu ildə Fransada üç yüz loja var idi, onlardan altmış beşi Parisdə idi. Bu günkü fransız frimasonlarının bəzilərinin

qiymətinə görə Fransada o vaxtlar yetmiş mindən çox frimason var imiş. Danton, Demulen, Mirabo, Marat, Robespyer, Gilyoten və digər liderlər “ışıqlanmışdılar”.

Terror vaxtı edam olunanların sayı barədə müxtəlif məlumatlar vardır. Sərt təbiətli və pozulmamış hüquqşünas olan Maksimilian Robespyer İctimai Təhlükəsizlik Komitəsinə başçılıq edəndə, o, həm də polis departamenti səlahiyyətini daşıyırdı, gündə yüzlərlə adamı gilyotinaya göndərirdi, cəmi 2750 adam edam olunmuşdu. Onlardan yalnız 650-si kübar idi, qalanları isə adi zəhmətkeş adamlar idi. Robespyer hətta silahdaşı Dantonu da edam etdirmişdi.

Saturn öz uşaqlarını yeyirdi.

Necə olurdu ki, ən maariflənmiş və ağıllı adamlar, bu qan tökülməsinə razılıq verirlər? İdealistik fəlsəfəyə görə sonluqlar heç də mahiyyətə haqq qazandırmırdı. Motivlər nəticəni nə qədər gizlətsə də, ona təsir göstərməmiş qalmırdı, Robesniyer guya vətəndaşların haqlarını və onların əmlakını mühafizə etmək naminə öz mənfur vəzifəsini həyata keçirmək üçün qan tökürdü. Mehrab qarşısında dayanan Robspyer 8 iyul 1794-cü ildəki çıxışında dedi: “Bütöv universitet bura toplaşmışdır... Sabah biz işə qayıdacağıq, biz yenidən şərə və tiranlara qarşı vuruşacağıq”

Robespyer özünü allah elan etməyə cəhd etdiyinə görə ittiham olunmuşdu. O, axırını küncə sıxılan idi, özünü güllə atəşi ilə öldürmək istəmişdi, ancaq zərbə çənəsinin yarısını dağıtmışdı. O, gilyotina olunmağa yollananda çalışdı ki, çox sayda toplaşanlara bəlağətli şəkildə müraciət etsin, lakin yalnız boğula-boğula qışqıra bildi.

Napoleon yaxşı qaydada öz ulduzunun arxasınca gedirdi. Höte onun haqqında demişdi: “Demon hər gün bizə bələdçilik etməyə borclu idi və hər bir hadisə baş verəndə bizə nəyi etməyə borclu olduğumuzu deyirdi. Lakin yaxşı ruh bizi dönməyə məcbur etdi və biz qaranlıqda əlimizlə yoxlaya-yoxlaya gedirik. Napoleon insan idi. Demək olar ki, işıqlanmışdı, demək olar ki, təmiz və hər bir saatda qərar verən və dözən idi, lazım bildiyi istənilən şeyi kifayət olan enerji ilə yerinə yetirirdi. Onun həyatı döyüşdən döyüşə, qələbədən qələbəyə yarımallaha məxsus olan geniş addımlar idi. Belə deyilməlidir ki, o, davam edən işıqlanma vəziyyətində idi... Sonrakı illərdə bu işıqlanma onun taleyi və yaxşı ulduzu kimi onu tərək etmək üçün meydana çıxdı”.

Fransız qoşunları Misirə girdi, bu Napoleonun nöqtəyi-nəzərinə görə vacib bir iş idi. Fransız gizli polisinin başçısı Fuşeyə görə Napoleon Böyük Piramidanın içərisində müqəddəs Jermen olmaq

üçün bir adamla görüşməli idi. Bu hadisə dəqiq şəkildə göstərir ki, Napoleon ezoterist və astroloq olan Fabre de Oliviyeni öz məsləhətçilərindən biri kimi seçmişdi və həmçinin işi elə qurmuşdu ki, Böyük Piramidada bir gecə tək qalsın. Napoleon müqəddəs Jermeni bədəndə və ya ruh şəklində gördümü?

Napoleon göstəriş verdi ki, Misir antik əşyalarının “Description de l` Egypt” adlanan kataloqunu tutsunlar. Bu “Napoleon le Grand”a – “Böyük Napoleona” həsr ediləcəkdi, onun Böyük Aleksandrla müqayisəsi üçün edilirdi. Günəş allah kimi, kataloqu qarşısında onun portreti çəkildi.

Onun imperiyası genişlənərək təkcə İtaliya və Misiri deyil, Almaniyani, Avstriyanı və İspaniyanı əhatə etdi. Şarlemandan başqa heç bir imperator Papa tərəfindən taclanmamışdı, ancaq 1804-cü ildə Napoleon Şarlemanın tacını və skipetrini ondan aldı. Papa Piyi parisə gəlməyə məcbur edərək, Napoleon simvolik qaydada tacı onun əlindən tutub aldı və özünü imperator kimi taclandırdı.

Napoleon alimlər komandasını işlədirdi ki, onlar belə bir nəticəyə gəlsinlər ki, İside Parisin qədim ilahəsi olmuşdur və sonra belə dekret verdi ki, ilahə və onun ulduzu, ordunun Paris pencəyinə nişan kimi daxil ediləcəkdir. Zəfər Tağının üzərində Jozefina,

İsidanın dəfnə çələngi ilə onun ayaqları qarşısında diz çökmüş şəkildə təsvir edilmişdi.

Biz belə bir rəyə gələ bilmərik ki, Napoleon özünü Siriusla eyniləşdirmirdi, özünü Orion göydə Siriusun arxasınca düşən kimi aparırdı. Müəyyən frimason həsr etmə mərasimlərində namizədlər Osiris kimi yenidən doğulurlar, İsidanı təmsil edən beşgünəşli ulduza baxırlar. Ovçu Osiris / Orion hakimiyyətə doğru kişi impulsudur. İsidanı izləməklə məşğuldur, həyat sirrinin qapıçısıdır.

Bu, Napoleonun ezoterik frimasonluğa dərinədən nüfuz etmiş ailədə doğulan və onunla görüşdükdə artıq frimason olan Jozefina haqqında nə düşündüyünü göstərir. Napoleon materik Avropasını fəth edə bilirdi, lakin heç vaxt yüksək dərəcədə gözəl olan Jozefinayı fəth edə bilmədi. Dante Beatriçanı sevən kimi o, bu qadına ürəkdən vurulmuşdu və bu məhəbbət onu yüksək dərəcədə coşdururdu.

Ezoterik təlimlə mürəkkəb bağlılıq Jozefinaya məhəbbətlə birlikdə tale barədə Napoleon düşüncəsindən xəbər verir. Lakin 1813-cü ildə Napoleonu idarə edən və ona səlahiyyət verən qüvvələr onu tərk etdi, necə ki, onlar daim istənilən adamı tam qəflətən tərk edir və Hötenin yazdığı kimi, qitənin irtica qüvvələri onu məhv etmək üçün hər tərəfdən hücum etməyə başladılar.

Erkən romantizm öz iradəsindən təbiət dünyasında diri olduğuna görə təşvişə yol açan heyvan şənliyindən həzz alırdı. Hegel tarix qüvvəsini belə izah edirdi: “Ruh bizi aldadır, ruh fitnə törədir, ruh yalan deyir, ruh zəfər çalır”.

Höte Svedenborqun “Göy və Cəhənnəm” əsərini oxuyanda özünün şərə nüfuz etmə düşüncəsini üzə çıxarmışdı, məhz fəvqəltəbii qüvvələr Fausta əzab vermişdi.

Svedenborq Dostoyevskiyə də çox güclü və uzağa gedən təsir göstərmişdi, bu təsir bütöv eranın əhval-ruhiyyəsini qəmgin etmişdi.

Dostoyevski ruhi təcrübənin çıxış hədlərindən istifadə etməkdə sərbəst olduğunu hiss edib, qaranlıq və işıq qüvvələri arasında çox adamın şüur səltənətində olan döyüşləri təsvir edir. F.M.Dostoyevskinin Cəhənnəmə səyahəti Danteninkinə bənzəyir, bu müəyyən dərəcədə ruhi səyahətdir, ancaq həm də bəşəriyyətin yaratdığı Yerə cəhənnəmdən keçməklə olan səyahətdir. Cəhənnəm ilk dəfə içərisində yaşadığımız dünyada heç bir fərq olmadan meydana çıxıb, lakin sonra tədricən anomaliyalar özünü göstərir. “Cinayət və cəza” romanında Dostoyevski yazır: “Mən gələcək həyata inanmıram”.

Dostoyevskinin əsərlərində tarixin Rusiya düşüncəsi öz əksini tapırdı.

İspaniya güman ki, Avropada elə bir ölkədir ki, burada fəvqəltəbii hər günün səthinə daha yaxın yerləşir. Modernizmin böyük maq-rəssamı Pablo Pikasso daim ruh dünyalarına müdaxilə etmək barədə güclü hisslərə malik idi. O, uşaq olarkən dostları onu fəvqəltəbii qabiliyyətlərə yiyələnməli olacağına inandırmışdılar, bura düşüncəni oxumaq və peyğəmbərlik etmək də daxil idi. O, Fransaya səfər edərkən Apolliner, Jan Kokto və digərləri onu sofistok okkult ənənəsinə həsr etmişdilər. Pikasso bəzən öz əsərində ezoterik mövzulardan istifadə edirdi.

O, bəstəkar Riçard Vaqnerin mistik cəhətlərini öyrənmək üçün yaradılmış “Valqalla” adlanan qrupun bani-üzvü idi. Həsr olunmuş rəssam olan Pikasso dünyanı yenidən düzəldə bilərdi, allah da yeni doğulmanı məhsuldar edə bilərdi.

Lakin bunları, gözəlliyin şərti qanunları şəraitində edə bilməzdi. O, kənara atılmışdı, səpələnmişləri, eybəcərlikləri yeni gözəl qaydada yenidən birləşdirəcəkdə.

1906-cı ildə Mahatma Qandı otuz altı yaşında öz arvadı ilə intim yaxınlıqdan imtina etdi. Onun ruhi intizamına hər gün əl cəhrəsində parça toxumaq işi də daxil idi. Əgər o, müxtəlif ölçülərdə öz bədəninə ağılıq edə bildirdisə, özünün ruh gücü adlandırdığına yüksələ bilirdi. O, inanırdı ki, kosmos həqiqət tərəfindən, həqiqət qanunları tərəfindən ifadə olunur və bu

qanunlara müvafiq olaraq hərəkət etdikdə fərdi olan Satyaqrahanı, həqiqət və məhəbbət gücünü qəbul edəcəkdir. Sənin əleyhdarın hücum etdikdə, hirs və sənə həmlə edənə nifrət barədə bütün fikirlərdən azad olmağa çalışmalısın. Qandi düşünürdü ki, bu fəlsəfəyə boyun əysən “sən krallardan, xalqdan, ulduzlardan, pələnglərdən, hətta ölümdən qorxmaqdan azad olacaqsan”.

Hindistan pambığı Britaniyaya ixrac edilirdi ki, oradakı Lankaşir toxuculuq fabriklərində emal edilsin, sonradan həmin parça satılmaq üçün geri Hindistana qaytarılsın ki, bundan Britaniya fayda götürsün, Hindistan isə ziyan çəksin. Cəhrənin arxasında oturan Qandi deyirdi: “Bu mənim müəyyən inamımdır ki, çəkdiyim hər bir sapla mən Hindistanın taleyini toxuyuram”. Gizli cəmiyyətlərə xas olan tipik başayaq düşüncəsində Qandi Hindistanı işğal etdiyinə görə, britaniyalıları deyil, hindliləri məzəmmət edirdi. Bu nöqteyi –nəzərdən ki, üç yüz milyon hindistanlı buna dözməsə, 100 min britaniyalı Hindistana nəzarət edə bilməzdi.

Qandinin ruh gücü elə idi ki, o, silahlı əsgərlərlə görüşəndə, onlar öz silahlarından da aşağı görünürdülər. Hindlilər və müsəlmanlar onun yanında bir-birlərini bağışlayırdılar. Qandinin dustaq edilməsi və aclıq keçirməsi Britaniya hökumətinin əxlaqi

iradəsinə güclü zərbə vurdu və 1947-ci ildə Hindistanın müstəqilliyinə aparıb çıxardı. Dünyanın heç vaxt görmədiyi ən böyük imperiya dağıldı.

Bu tarixdə Böyük Aleksandr və Napoleon kimi liderlərin həyatı ilə müqayisədə, Qandi öz hissəsində onların hər birindən böyükdür. O, inanırdı ki, ruh gücü ən böyük hərbi qüvvədən də imtina edə bilir, çünki hərəkətin arxasındakı niyyət hərəkətin özünə daha böyük və daha geniş yayılan effektlər göstərə bilər.

Müqəddəs Fransisk kimi Qandi də bütün dünyanı sevirdi.

Günəş allah göstəriş verirdi ki, özünü tanı. Ezoterik fəlsəfə bizim ürəyimizdə sıralanan ruhi iyerarxiyaları yenidən kəşf etməyə çağırırdı və bizim içərimizdə sıralanan ilahi qabiliyyətlərin kəşfi ilə yaxından əlaqədə idi. Bu Platon, Müqəddəs Pavel, Leonardo, Şekspir və Nyuton kimi fərqli dahilərin qoruyub saxladığı və qidalandırdığı sirr deyil. Platon deyirdi ki, bütün fəlsəfə maraqlardan başlayır. Belə bir qədim ənənə vardır ki, iki min il bundan əvvəl Xrist inkarnasiya etmişdi, beləliklə bizim dövrümüzdə də İblis inkarnasiya edəcəkdir.

Konkistadorların yerli dini məhv etmək cəhdlərindən salamat qalan az sayda Mayya mətnləri indiki dövrümüzün, uzun tarixi siklin sonu kimi nişanələndiyini qeyd edir. Mayyaların 21 dekabr 2012-ci ildə sonun baş verəcəyi barədə əvvəlcədən verdikləri

xəbər geniş qəbul olunmuşdur. Yüksək dərəcədə intriqa xarakterli olan bu Mayya peyğəmbərliyi İudaizm-Xristian peyğəmbərliyi ənənəsi ilə və son vaxtlarda bəzi çox nüfuzlu xristian mistiklərinin öncə görməsi ilə üst-üstə düşür. Bu mistiklərin proqnozları belə bir köməklik göstərdi ki, 1980-cı ildən 2016-cı ilə qədər olan aşağıdakı dar pəncərədən indi ətrafa baxıla bilsin. Onlar həmçinin mayyaların nəyi qabaqcadan görməyə cəhd etdiklərini daha aydın seçməkdə bizə kömək edə bilər.

Dünyanın sonu, “apokalipsis” barədə öncədən xəbər vermələr az deyildir. Hətta Birləşmiş Ştatların bəzi alimləri və elmi idarələri də belə qorxulu proqnozlarla çıxış edirlər. Qədim mayyaların gələcəyi xəbər verməsinə gəldikdə, onlara görə 21 dekabr 2012-ci ildə bizim sivilisasiyanın sonu baş verəcəkdir. Qədim traktata uyğun olaraq həmin gün bizim Günəş sistemimizdə nəsə qeyri-adi bir hadisə – “planetlərin paradı” baş verəcəkdir. Yer, Yupiter, Mars və Saturn bir xəttə düzüləcəkdir, Günəş isə mərkəzdə olacaqdır. Yerin Günəşə qeyri-adi yaxınlığından zəncirvari reaksiya baş verəcəkdir: atmosfərə gur enerji axınları gələcəkdir ki, bunlara yerin səthi dözə bilməyəcəkdir. Qədim şumerlər də 21 dekabr 2012-ci ildə dünyanın sonunun baş verəcəyini bildiriblər. Onların mülahizəsinə görə Yerin yanından keçən Nibiru planeti maqnit qütblərinin dəyişilməsinə səbəb olacaq və bizim planetin

orbitini tam dəyişəcəkdir. Planetin cazibə qüvvəsi Yerdən nəhəng su kütləsini qaldıracaq və endirəcəkdir. Bu bütün canlıları məhv edəcəkdir. Maraqlı cəhət orasındadır ki, NASA (ABŞ-ın Aeronavtika və kosmosun təriqəti üzrə Milli idarəsi) 1982-ci ildə Nibiru planetinin mövcudluğunun mümkünlüyünü etiraf etmişdi. Müxtəlif mədəniyyətlərin ümumi həqiqi ezoterik ənənəsi belə bir inam irəli sürür ki, biz heç də dünyanın sonunun hansısa bir yaxınlığında yaşamırıq. Ezoterik ənənələrin bəzilərinin inamı belədir ki, dünya tarixi bizim yerdən gördüyümüz kimi ulduzların və planetlərin dövrə vurmasının təsirinə məruz qalır. Mayyaların öncə görməsi daha çox ona bənzəyir ki, ulduzların və planetlərin bir siklədə tədricən formalaşması başa çatacaq, digəri başlanacaqdır. Bu eranın sonu radikal dəyişikliklərlə və böyük tərpətmələrlə əlamətlənəcəkdir. Sonra isə ulduzlar və planetlər arxadan gələn dünya tarixində yeni nümunələr və yeni eralar əmələ gətirəcəkdir.

Kitabın yaratdığı təəssüratın epiloqu

Conatan Blekin kitabını oxuyub qurtardıqdan və səthi də olsa təhlilə məruz qoyduqdan sonra dünyanın sirli cəhətləri barədə çox qarışıq, mürəkkəb fikirlər meydana gəlir. Axı gizli cəmiyyətlər

barədə biz onlara tənqidi cəhətdən həsr olunmuş, az qala ifşa xarakteri daşıyan əsərlərdən müəyyən məlumatlar almışdıq. Müəllifin iyirmi illik zəhmətinin bəhrəsi olan “Dünyanın gizli tarixi” kitabında isə Kainatın yaranmasının yeni versiyasını, Kabala, frimasonlar, astrologiya, əlkimyaçılar barədə tam başqa ideyaları əhatə edən düşüncələrlə tanış oluruq. Yaxşı cəhət orasındadır ki, müəllif heç də bu cərəyanlara xüsusi məhəbbət hiss etdiyini göstərmir, ona görə də əsərdə şit tərifi və sitayiş münasibətindən yaranan mədh nişanələrinə də rast gəlinmir.

Materialist fəlsəfə, onun bərişmaz kahinləri daim materiyanın birinciliyi barədə kristallaşdırdıqları fikri əsaslandırmaq üçün şüur, ideyalar dünyasının hər cür təzahürlərinə qarşı aqressiv mübarizəni nümayiş etdirirlər. Şüurun, ideyaların hakim kəsildiyi, aparıcılıq etdiyi aləm onlara görə maddi dünyanın kölgəsində qaldığından, buna elə bir əhəmiyyət də vermirlər, kiçik xatırlanma cəhdinə qarşı isə az qala səlib yürüşü elan edilir. İdeyanın boynunu vurmaq mümkün olmadığından, ona qarşı çıxanlar öz cəbbəxanalarında olan maddi vasitələrdən istifadə etmək imkanından məhrum olurlar, ona görə də əks cəbhəni anafemaya məhkum etmək yolunu tuturlar. Çox hallarda elmi kəşflər də şüurun mühüm rolunun inkar edilməsinə xidmətə cəlb edilir.

Qədim insanlardan bizə ötürülən ağıllı məsləhətlər belə unutqanlıq tiraniyasına tabe edilərək, həyatın izah və tətbiq edilməsi dövrəsindən uzaqlaşdırılır. Axı qədim müdriklər öz müşahidələri və düşüncələri ilə müxtəlif elmlərin təşəkkül tapmasına əvəzsiz köməklik göstərmişdilər. Onlar hansısa hakim ideyanın əsarətində olmadıqlarından, təbiəti, göy cisimlərini, həyatda baş verən qəribə hadisələri seyr etməklə, müəyyən nəticələrə gələrək, onları sistemləşdirməyi bacarmışdılar. Qədim şumerlərin bəşəriyyət üçün böyük ixtiralarından biri Səma Ayı təqvimi idi, onlar əkinçilik üçün lazım olan vaxtın düzgün müəyyən olunmasında Ayın dövr etməsindən istifadə edirdilər. Ay on iki dəfə bu dövrəni başa vurub keçdikdə il qurtarırdı. Beləliklə şumerlərin təqvimi Göy cisimlərinin hərəkətini böyük dəqiqliklə müşahidə etmək hesabına meydana gəldi, sonralar bu kəşf nəinki öz qiymətini itirmədi, əksinə müasir yəhudi və islam təqvimlərində də istifadə edilməsini davam etdirir. İl 12 aya bölündüyü kimi, şumerlərdə gün də hər biri 12 saatdan ibarət olan iki hissəyə bölünürdü.

Köhnə Babilistanda da riyaziyyat Şumer bünövrəsinə əsaslanırdı. Onlar öz arifmetikalarını 12-yə vurmaq əsasında qururdular, o vaxtlar hələ “sıfır” ədədi icad edilməmişdi. Sonralar ingilislər pul

vahidlərində 12 rəqəmindən istifadə etmişdilər. 12 penni bir şillingə bərabər idi.

Qədim misirlilər də həyat və fəaliyyətlərinin Göy cisimlərinin hərəkətindən və mövqeyindən asılı olduğu qənaətinə gəlmişdilər. Sirius ulduzu Nilin daşacağından xəbər verirdi. Bu işə çay ətrafındakı vadilərə, torpaqlara əslində həyat bəxş edirdi. Əhali hər il bu qaydada münbitliyi artmış torpaqdan bol taxıl məhsulu götürürdü. Ona görə də Yuli Sezar vaxtında da Misir Roma üçün taxıl anbarı hesab olunurdu. Nil, təkcə torpağa bərəkət gətirmirdi, əhalini bol qida ilə, ərzaqla təmin edirdi. Ona görə də tarixin atası Herodot Misiri “Nilin hədiyyəsi” adlandırmışdı.

Bürclərin insanların taleyində, xarakterində oynadığı rolu qədim çinlilərdən, yaponlardan əxz edilmiş biliklərə yiyələndikdən sonra, onların necə böyük əhəmiyyətə malik olduğu qənaətinə gəldik. On iki bürc altında doğulan uşaqların müxtəlif talelərə qismət olması, elə bil ki, ulduz topasının müəyyən etdiyi kodlarda əvvəlcədən nişanələnmişdir və heç bir şey onu əsaslı qaydada dəyişdirə bilmir. Yaponlar hər 60 ildən bir təkrar olunan “Odlu at” ilində doğulan uşaqlarının gələcəkdə bədbəxt olmamaları üçün hətta onların anadan olma illərini dəyişdirməklə, bu taleyi azacıq da olsa korrektə etməyə cəhd göstərirlər. Onlar bürcün insan həyatı üçün belə sərt hakimiyyətinə az qala itaət qaydasında

yanaşırlar. Əgər ulduzlar, planetlər insan həyatına belə müdaxilə etmək qabiliyyətinə malikdirsə, onda görün astrologiyaya niyə belə mənfi münasibət qalmaqda davam edir.

Məgər XXI əsrdə də Yer həyatı hadisələrini göy cisimlərinin tutduğu mövqeyə görə qabaqcadan xəbər verilməsi qaydası tətbiq edilmirmi?

Əgər astrologiya qədim Xaldeyada yaranmışdısa və orta əsrlərdə geniş yayılmışdısa, hökmən o təkzib edilməlidirmi? Axı elmlərin çoxunun vətəni qədim Şərqlərdir və bu bilik xəzinəsi indi də öz dəyərini itirməməlidir.

Kitabdan görünür ki, dahi şəxsiyyətlərin əksəriyyəti bu və ya digər dərəcədə fəvqəltəbii qüvvələrin təsirinə məruz qalmış, onların bələdçilikləri ilə tarixi bəzəyən, naxışlandıran hadisələrin müəllifləri olmuş, əslində tarixi yarıdanlara çevrilmişlər. Onların dahiliyi həm də vergi xarakteri daşıyırdı və hələ gənc yaşlarından onlarda olan fəvqəladə qabiliyyətlər və istedad üzə çıxmağa başlamışdı. Böyük Aleksandrın şücaəti çox erkən özünü büruzə vermişdi. Ram olmayan Butsifalı çapıb qayıdanda, atası II Filipp Aleksandra demişdi: “Oğul, özünə başqa çarlıq axtar, Makedoniya sənə üçün çox kiçikdir”. Bu belə də oldu, Aleksandr tarixin ona qədər görmədiyi nəhəng bir imperiya yaratdı, ilk dəfə Avropa ilə Asiyanın vəhdətini bərqərar etməyə

uğurlu bir cəhd göstərdi. Bu o dövr üçün dünya inqilabına bərabər bir hadisə idi.

Qalliyadan qayıdan Yuli Sezar b.e.ə. 49-cu ilin ilk günlərində Rubikonu keçməklə qadağanı pozaraq öz ordusu ilə Roma ərazisinə daxil olanda, yəqin ki, onu təkcə öz iradəsi və ağılı idarə etmirdi. Bu hərəkəti ilə o, ölkəsini vətəndaş müharibəsinə cəlb etməklə yanaşı, həm də özünün gələcək faciəli qətlə üçün bünövrə daşını qoymuş oldu. Napoleon özü fəvqəltəbii qüvvələrin təsiri altında olduğunu etiraf etmişdi. Core Vaşinqton əsl frimason kimi təkcə onun qaydalarına deyil, həm də göy cismlərinin diktəsinə boyun əyməkdən qaçmırdı.

İudaizm təlimi olan Kabala hər şeyin əsasını rəqəmlərdə və yəhudi əlifbasının hərflərində axtarmağı təlqin etməklə, həm də sehrli hadisələri və ibadətləri izah etməyə qadir idi. Kabalanı mistisizmlə əlaqələndirmək, heç də onu bütünlüklə inkar etmək dərəcəsinə çatmamalıdır, çünki bu ona sidq ürəklə inananların hissələrinə toxunmamış qalmaqacaqdır. Tədqiqatlar görkəmli rəssamların əsərlərində təsvir olunanların kodlaşdırılmış mesaj olmasını göstərir. Xristian kilsəsində həyəcanla qarşılanan yazıçı Den Braunun “Da Vinçi kodu” adlı əsəri məşhur intibah rəssamı Leonard da Vinçinin Milan monastrında çəkdiyi “Son şam yeməyi” freskasında İisus Xristi əhatə edən apostollardan birinin

Mariya Maqdalina olduğunu israr edir və uzağa gedərək bildirir ki, Mariya İsusun arvadı olmuşdu. Den Branunun bu əsəri üçün axırını simvolun mənbəyi rolunu çox güman ki, Conatan Blekin haqqında danışdığımız kitabı oynamışdır.

Digər rəssamlar da öz əsərlərində simvollardan, kodlardan istifadə etmişdilər. Vinsent van Qoqun məşhur “Günəbaxanlar” seriyasına daxil olan tablolarda rəssam günəşin enerjisinin təsirini bütünlüklə sarı, çəhrayı rənglərdə əks etdirən və az qala alovlanıb yanan bu çiçəklərdə öz sakit olmayan ruhunu ifadə etməklə, özünün kodlaşdırmış portretini yaratmışdır. Yaxud, impressionizmin görkəmli nümayəndəsi Eduard Manenin “İmperator Maksimilianın güllələnməsi” əsərində Meksika imperatoru edam edildikdə, onun güllələyən yerli əsgərlər arasında rəssam Maksimilianı bu bəlaya düşər etmiş Fransa imperatoru III Napoleonun da şərti obrazını yaratmışdır.

Mistik vəhylərdən tutmuş ezoterik kodlara qədər olanların hamısı bütövlükdə gizli cəmiyyətlərə inanc üzərində qurulan dünyanın tarixi olmaqla, əslində bəşər mövcudluğunun radikal şəkildə yenidən izah olunmasıdır və dünyaya əvvəllər bizdən gizlədilən baxışdır. Blekin kitabında ifadə olunanlar dünyanın qəribə və sirrli olduğunu göstərir və həm də bildirir ki, bəşəriyyət kosmik müəmmmanın ürəyindədir. Böyük alimlərin, nadir dühaların

əksəriyyəti məxfiliklərə, sehrli olanlara, kodlara sönməyən marağ göstərmiş, bir çox kəşflər də belə marağ hesabına mümkün olmuşdur. Ancaq sirlərə bələd olanlar heç də daim rəğbət ağuşları ilə qarşılanmırdılar, əksinə çox vaxt bünövrəsini dözümsüzlükdən götürən qəddarlıqla üzləşirdilər. Konernikin heliosentrik kosmologiyasını inkişaf etdirərək kainatın nəhayətsiz və saysız-hesabsız dünyalardan ibarət olduğunu irəli sürdüyünə görə Cordano Bruno inkvizisiya tərəfindən 1600-cü ildə tonqalda yandırılmışdı. Qalileo Qaliley isə dünyanın geosentrik sistemi (dünyanın Ptolomey sistemi) ideyasının əleyhinə çıxaraq, dünyanın heliosentrik (Yerin və digər planetlərin Günəş ətrafında fırlanması) sistemini müdafiə etdiyinə görə mühakimə edilmişdi. İnkvizisiya o vaxt elmi kəşflərə görə alimləri təqib edirdi, indi onu fərqli baxışları nümayiş etdirənlərə qarşı, başqa ad altında yaşadığımız dövrün səhnəsinə gətirmək heç də böyük ağıldan xəbər vermir.

Blekin kitabı bir daha xatırladır ki, idrak məsələsində nəyəyə inhisar qoymaq, düşüncəni tabu girovuna çevirmək əslində dünyanın geniş surətdə dərk edilməsi imkanlarını azaldır, xırda prizma tətbiq etməklə, kainatın seyr və dərk etmə üfüqlərini xeyli daraltmış olur.

Tarix göstərir ki, Misir sivilizasiyasının iki min beş yüz yaşı olanda yunanlar sadəcə yenicə öz sivilizasiyalarını yaradırdılar. Platon Misir kahininin qədim yunan yeddi müdrikindən biri sayılan Solona dediyi sözləri qələmə almışdı: “Siz yunanlar nə qədim dünya barədə heç bir biliyə, və nə də heç bir biliyin qədimliyinə malik olmadığınıza görə həmişə uşaq olaraq qalacaqsınız”.

Müasir insan da qədim dünyanın biliklərinə arxa çevirməklə, əslində misirlilərin tənqid etdikləri qədim yunanalara bənzəmiş olur. Axı vaxtilə təkzib olunanların çoxu sonradan öz təsdiqini tapdı. Ona görə də dünyanın gizli cəhətlərinə aid olan biliklərə də hörmətlə yanaşmağı bacarmalıyıq.

Kitabda xırda da olsa müəyyən səhvlərə və qüsurlara yol verilmişdir. Həcərin Misir faraonunun qızı olması da Bibliyaya uyğun gəlmir, orada onun yalnız misirli qul qız olduğu göstərilir, axı faraonun qızını Abrahamın arvadı Sara öz oğlu doğulduqdan sonra onun oğlu İsmayellə birlikdə qova bilməzdi. Məhəmməd peyğəmbərin Misirə səfər etdiyi qeyd olunur, bu isə tarixi həqiqətə uyğun gəlmir. Böyük Karl heç də Müqəddəs Roma imperiyasının imperatoru olmamışdı, o Qərbin imperatoru idi, kitabda adı çəkilən imperiya isə onun ölümündən əsr yarım sonra meydana gəlmişdi. Qriqori Rasputinin 1914-cü ildə öldürülməsi

də səhvdir, o, 1916-cı ildə knyaz Feliks Yusupov tərəfindən qətlə yetirilmişdir. Müəllif isə tarixi səhv salmaqla, həmçinin Avstriya ershersuqu, imperiya taxt-tacının varisi olan Frants Ferdinandın Sarayevoda öldürülməsi ilə birlikdə Birinci dünya müharibəsinin başlanmasında Rasputinin də qətlinin bəhanə rolu oynaması kimi yanlışlığa yol verir. Bütün bunlar kitabın qiymətini və ona olan marağın dərəcəsini azaltmaq gücündə deyildir.

Son

<http://www.525.az/view.php?lang=az&menu=7&id=38065>